

Pietvakarių Lietuvos žuvininkystės regiono vietos veiklos grupė

VIETOS PLĖTROS STRATEGIJA

**Pietvakarių Lietuvos žuvininkystės regiono vietos veiklos grupės
2016–2023 m. vietos plėtros strategija**

2016 m.

ŽRVVG teritorija

TURINYS		Psl.
I DALIS. KAS MES: ESAMA SITUACIJA IR MŪSŲ SIEKIAI		
1.	ŽRVVG vertybės, ŽRVVG teritorijos vizija iki 2023 m. ir ŽRVVG misija	3–6
2.	ŽRVVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos ir gyventojų poreikių analizė	7–40
3.	ŽRVVG teritorijos stiprybės, silpnybės, galimybės ir grėsmės (toliau – SSGG)	41–42
4.	ŽRVVG teritorijos plėtros poreikių nustatymas prioritetine tvarka	43
II DALIS. KOKIE MŪSŲ PRIORITETAI IR TIKSLAI?		
5.	VPS prioritetai, priemonės ir veiklos sritys	44
6.	VPS prioritetų, priemonių ir veiklos sričių sąsaja su EJRVF konkrečiais tikslais	45
7.	VPS sąsaja su ŽRVVG teritorijos strateginiais dokumentais, Europos Sąjungos Baltijos jūros regiono strategija (toliau – ESBJRS), Lietuvos akvakultūros sektoriaus plėtros 2014–2020 m. planu	46–58
III DALIS. KAIP PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS?		
8.	LEADER metodo principų bei horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas	59–69
9.	VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymas	70–77
10.	VPS įgyvendinimo veiksmų planas	78–83
11.	VPS finansinis planas	84–85
12.	VPS įgyvendinimo rodikliai	86–87
13.	VPS įgyvendinimo vidaus stebėseną ir valdymą	88–92
IV DALIS. PRIEDAI		
1 priedas.	ŽRVVG teritorijos situacijos analizei naudojama 2011 m. statistinė informacija apie ŽRVVG teritorijos gyventojus: ŽRVVG teritorijos gyventojai ir jų pasiskirstymas pagal amžių, lytį, gyvenamąją vietovę, užimtumą, socialinę padėtį.	93–94
2 priedas.	ŽRVVG teritorijos situacijos analizei naudojama 2013m. statistinė informacija apie ŽRVVG teritorijos gyventojus: ŽRVVG teritorijos gyventojai ir jų pasiskirstymas pagal amžių, lytį, gyvenamąją vietovę, užimtumą, socialinę padėtį.	94–95
3 priedas.	ŽRVVG teritorijos situacijos analizei naudojama 2015 m. statistinė informacija apie ŽRVVG teritorijos gyventojus: ŽRVVG teritorijos gyventojai ir jų pasiskirstymas pagal amžių, lytį, gyvenamąją vietovę, užimtumą, socialinę padėtį.	96–97

I DALIS. KAS MES: ESAMA SITUACIJA IR MŪŠŲ SIEKIAI

1. ŽRVVG vertybės, ŽRVVG teritorijos vizija iki 2023 m. ir ŽRVVG misija

1.1. Informacija apie ŽRVVG

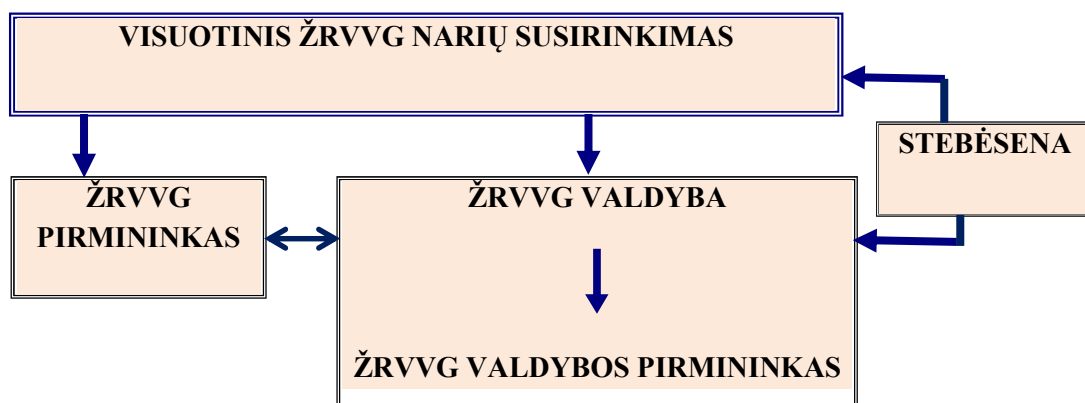
Pietvakarių Lietuvos žuvininkystės regiono vietos veiklos grupė (toliau – ŽRVVG) įregistruota 2016 m. rugpjūčio 28 d. 2013 m. birželio 25 d. įvyko ŽRVVG steigiamasis susirinkimas, kuriame 4 steigėjai: Darius Svirskis, Vita Svirskienė, Tomas Skrupskas, Kęstutis Grabauskas, atstovaujantys pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovus, pasirašė steigimo sutartį. ŽRVVG būstinė įsikūrusi Kauno pl. 2C, Išlaužo km., 59037 Prienu r. sav.

ŽRVVG yra ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, įsteigtas pagal Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymą. Jos veikla grindžiama trijų sektorių – pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios – partnerystės principu, atstovaujant visų ŽRVVG teritorijos gyventojų interesus. ŽRVVG valdymo organai:

- visuotinis narių susirinkimas – aukščiausias valdymo organas;
- valdyba – kolegialus valdymo organas, kurio nariai renkami visuotiniame narių susirinkime pagal skaidrią ir demokratinę procedūrą;
- ŽRVVG pirmininkas – vienasmenis valdymo organas.

Valdymo organų pavaldumas pateikiamas 1 paveiksle.

ŽRVVG valdymo struktūros schema

1 pav. ŽRVVG valdymo struktūros schema

Šaltinis: ŽRVVG duomenys.

ŽRVVG visuotinį narių susirinkimą sudaro 13 narių, kurie pateikiami 1 lentelėje. ŽRVVG kolegialus valdymo organas – valdyba – susideda iš 13 asmenų, atstovaujančių skirtingus sektorius. Pilietinės visuomenės sektorių atstovauja 6 asmenys (46,15 proc.), verslo – 4 asmenys (30,77 proc.) ir vietos valdžios – 3 asmenys (23,08 proc.) Valdybos narių sąrašas pateikiamas 1 lentelėje.

1 lentelė. ŽRVVG visuotinio narių susirinkimo sąrašas

Eil. Nr.	Vardas ir pavardė	Amžius	Atstovaujančioji institucija	Atstovavimo pagrindas
1.1.	Pilietinės visuomenės sektoriai, 46,15 proc.			
1.1.1.	Rūta Martišienė	37	Kazlų Rūdos regiono žuvininkystės	Kazlų Rūdos regiono žuvininkystės asociacija

			asociacija	2015 09 17, 1 m. trukmė.
1.1.2.	Karolis Kizalas	20	Alytaus rajono Alovės ir Daugų seniūnijų melioracijos statinių naudotojų asociacija	Alytaus rajono Alovės ir Daugų seniūnijų melioracijos statinių naudotojų asociacija 2015 09 21, 1 m. trukmė.
1.1.3.	Ingrida Šalčiūtė	37	Išlaužo sveikuolių klubas „Šventupė“	Išlaužo sveikuolių klubas „Šventupė“ 2015 12 21, 1 m. trukmė.
1.1.4.	Žana Makridina	28	Išlaužo sveikuolių klubas „Šventupė“	Išlaužo sveikuolių klubas „Šventupė“ 2016 05 02, 1 m. trukmė.
1.1.5.	Marius Svirskis	22	Išlaužo sveikuolių klubas „Šventupė“	Išlaužo sveikuolių klubas „Šventupė“ 2016 05 02, 1 m. trukmė.
1.1.6.	Rasa Avietynienė	50	Kazlų Rūdos regiono žuvininkystės asociacija	Kazlų Rūdos regiono žuvininkystės asociacija 2015 09 17, 1 m. trukmė.
1.2.	Žvejybos ir (arba) akvakultūros verslo sektorius, 30,77 proc.			
1.2.1.	Darius Svirskis	47	AB „Išlaužo žuvis“	AB „Išlaužo žuvis“ 2015 10 23 (atstovauja akvakultūros verslą), 2016 05 05.
1.2.2.	Solveiga Januškevičienė	49	UAB „Karpis“	UAB „Karpis“ 2015 08 17, protokolo Nr. 2015/1 (atstovauja akvakultūros verslą).
1.2.3.	Giedrius Kizalas	40	UAB „Daugų žuvis“	2015 09 21 (atstovauja akvakultūros verslą).
1.2.4.	Dominykas Avietynas	30	UAB „KARPIS“	2015 05 02 (atstovauja akvakultūros verslą).
1.3.	Vietos valdžios sektorius, 23,08 proc.			
1.3.1.	Donatas Šimukonis	36	Prienuų rajono savivaldybė	Prienuų rajono savivaldybės 2015 06 25 tarybos sprendimas Nr. T3-155.
1.3.2.	Gintautas Radžiukynas	63	Alytaus rajono savivaldybė	Alytaus rajono savivaldybės 2015 08 12 tarybos sprendimas Nr. K-188.
1.3.3.	Rita Kavaliauskienė	34	Kazlų Rūdos savivaldybė	Kazlų Rūdos savivaldybės 2015 07 01 tarybos sprendimas Nr. TS V (3)2393.

Šaltinis: ŽRVVG duomenys.

ŽRVVG kolegialus valdymo organas – valdyba – susideda iš 12 asmenų, atstovaujančių skirtingus sektorius. Pilietinės visuomenės sektorių atstovauja 5 asmenys (41,67 proc.), verslo – 4 asmenys (33,33 proc.) ir vietos valdžios – 3 asmenys (25,00 proc.).

Valdybos narių sąrašas pateikiamas 2 lentelėje.

Valdyboje išlaikyta lyčių proporcija. Moterys sudaro 41,67 proc., vyrai – 58,33 proc. valdybos narių. Jaunimo atstovai valdyboje sudaro 75 proc. Valdybos sąrašas pateikiamas 2 lentelėje.

2 lentelė. Valdybos narių sąrašas

Eil. Nr.	Vardas ir pavardė	Amžius	Atstovaujanti institucija	Atstovavimo pagrindas
1.1.	Pilietinės visuomenės sektoriai, 41,67 proc.			
1.1.1.	Rūta Martišienė	37	Kazlų Rūdos regiono žuvininkystės asociacija	Kazlų Rūdos regiono žuvininkystės asociacija 2015 09 17, 1 m. trukmė.
1.1.2.	Karolis Kizalas	20	Alytaus rajono Alovės ir Daugų seniūnijų melioracijos statinių naudotojų asociacija	Alytaus rajono Alovės ir Daugų seniūnijų melioracijos statinių naudotojų asociacija 2015 09 21, 1 m. trukmė.
1.1.3.	Ingrida Šalčiūtė	37	Išlaužo sveikuolių klubas „Šventupė“	Išlaužo sveikuolių klubas „Šventupė“ 2015 12 21, 1 m. trukmė.
1.1.4.	Žana Makridina	28	Išlaužo sveikuolių klubas „Šventupė“	Išlaužo sveikuolių klubas „Šventupė“ 2016 05 02, 1 m. trukmė.
1.1.5.	Marius Svirskis	22	Išlaužo sveikuolių klubas „Šventupė“	Išlaužo sveikuolių klubas „Šventupė“ 2016 05 02, 1 m. trukmė.
1.2.	Žvejybos ir (arba) akvakultūros verslo sektorius, 33,33 proc.			
1.2.1.	Darius Svirskis	47	AB „Išlaužo žuvis“	AB „Išlaužo žuvis“ 2015 10 23 (atstovauja akvakultūros verslą), 2016 05 05.
1.2.2.	Solveiga Januškevičienė	49	UAB „Karpis“	UAB „Karpis“ 2015 08 17, protokolo Nr. 2015/1 (atstovauja akvakultūros verslą).
1.2.3.	Giedrius Kizalas	40	UAB „Daugų žuvis“	2015 09 21 (atstovauja akvakultūros verslą).
1.2.4.	Dominykas Avietynas	30	UAB „Karpis“	2015 05 02 (atstovauja akvakultūros verslą).
1.3.	Vietos valdžios sektorius, 5,00 proc.			
1.3.1.	Donatas Šimukonis	36	Prienų rajono savivaldybė	Prienų rajono savivaldybės 2015 06 25 tarybos sprendimas Nr. T3-155.
1.3.2.	Gintautas Radžiukynas	63	Alytaus rajono savivaldybė	Alytaus rajono savivaldybės 2015 08

				12 tarybos sprendimas Nr. K-188.
1.3.3.	Rita Kavaliauskienė	34	Kazlų Rūdos savivaldybė	Kazlų Rūdos savivaldybės 2015 07 01 tarybos sprendimas Nr. TS V (3)2393.
<p><i>Šaltinis: ŽRVVG šaltinis.</i></p> <p>Valdyba turi teisę atstovaujamoje ŽRVVG teritorijoje priimti sprendimus dėl projektų (įskaitant VPS) įgyvendinimo. ŽRVVG užtikrins viso VPS įgyvendinimo laikotarpio metu, kad ŽRVVG valdybos nariai bus renkami visuotiniame narių susirinkime pagal skaidrią ir demokratinę procedūrą ir kurie: bus įvairaus amžiaus (bent 2 asmenys iki 40 m. jų išrinkimo dieną į kolegialų ŽRVVG valdymo organą) ir abiejų lyčių (santykiu 40:60, t. y. mažiausiai 40 proc. nesvarbu, kurios lyties atstovų); kad keisis VPS įgyvendinimo metu, t. y. ne rečiau kaip kas 3 metus pasikeis mažiausiai 1/3 narių, tačiau ne mažiau kaip po 1 atstovą iš kiekvieno sektoriaus: pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios; derins viešuosius ir privačius interesus.</p> <p>Rengiant VPS ŽRVVG administraciją sudaro 2 darbuotojai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - projektų vadovas; - buhalteris. <p>Planuojama, kad įgyvendinant VPS ŽRVVG administraciją sudarys 4 darbuotojai:</p> <ul style="list-style-type: none"> - projekto vadovas; - projekto finansininkas; - projekto administratorius; - projekto viešųjų ryšių specialistas. 				
1.2.	<p>ŽRVVG vertybės</p> <p>ŽRVVG vykdydama veiklą vadovausis šiomis vertybėmis, atlikdama savo misiją bei siekdama įgyvendinti viziją:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Partneryste; - Atsakomybe; - Kompetencija; - Atvirumu; - Lygiavertiškumu; - Tolerancija. 			
1.3.	<p>ŽRVVG teritorijos vizija iki 2023 m.</p> <p>ŽRVVG teritorijos vizija iki 2023 m. – tai konkurencingas žuvininkystės regionas, gaminantis ir perdirbantis aukštos kokybės žuvininkystės produkciją vietos ir užsienio rinkai, atviras kiekvienam žmogui kurti socialinę gerovę ir plėtoti verslus.</p>			
1.4.	<p>ŽRVVG misija</p> <p>ŽRVVG misija – partnerystėje su pilietine visuomene, verslu ir vietos valdžia stiprinti vietos bendruomenės iniciatyvas, užtikrinti subalansuotą ŽRVVG teritorijos ekonominę ir socialinę plėtrą didinant užimtumą, skatinant žuvininkystės sektoriaus verslo plėtrą, stiprinant socialinę integraciją. Užtikrinti ir skatinti LEADER metodo principų bei horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimą.</p>			

2. ŽRVVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos ir gyventojų poreikių analizė

2.1.	Pagrindiniai ŽRVVG teritorijos duomenys, teritorijos išskirtinumas, identitetas ir gamtos išteklių analizė
------	--

Geografinė padėtis, plotas. ŽRVVG įsikūrė, apjungdama Alytaus, Kazlų Rūdos ir Prienų rajonų savivaldybių teritorijas, gyventojus ir toje teritorijoje veikiančias akvakultūros įmones.

Alytaus rajono savivaldybė – administracinis teritorinis vienetas Lietuvos pietuose, abipus Nemuno. Alytaus rajonas ribojasi pietryčiuose su Varėnos, pietuose – su Druskininkų, pietvakariuose ir vakaruose – su Lazdijų, vakaruose – su Marijampolės, šiaurėje – su Birštono, rytuose – su Trakų, šiaurės vakaruose – su Prienų savivaldybėmis. Administracinis centras – Alytus. Alytaus rajono teritorija 2015 m. užėmė 1 403 km² plotą¹.

Kazlų Rūdos savivaldybė – administracinis teritorinis vienetas Lietuvos pietvakarinėje dalyje. 2015 m. plotas užėmė 555 km². Savivaldybė ribojasi su Kauno rajono savivaldybe, Prienų rajono savivaldybe, Marijampolės savivaldybe, Vilkaviškio rajono savivaldybe ir Šakių rajono savivaldybe. Geografiniu požiūriu Kazlų Rūdos savivaldybė yra strategiškai svarbioje vietoje, nes per teritoriją eina automagistralė „Via Baltica“, geležinkelis Kaunas–Marijampolė–Varšuva, visai netoli yra Lietuvos–Lenkijos ir Lietuvos–Kaliningrado pasieniai. Lietuvos masteliu miestas yra gana toli nuo pagrindinių rinkų – didžiųjų Lietuvos urbanistinių centrų, iš kurių arčiausiai yra Kaunas. Miestas nutolęs nuo Vilniaus 137 km, nuo Kauno – 43 km, Klaipėdos – 235 km, Panevėžio – 148 km, Šiaulių – 188 km, Alytaus – 71 km, Marijampolės – 27 km. Iki Lietuvos valstybės sienos su Lenkija yra 65 km, tačiau kiekvieno urbanizacijos centro įtaka yra skirtinga. Labiausiai Kazlų Rūdos savivaldybės socioekonominę situaciją įtakoja Kauno, Marijampolės, Vilkaviškio ir Suvalkų miestai².

Prienų r. sav. yra Lietuvos pietinėje dalyje. Didesnė jos dalis yra Nemuno vidurupio plynaukštėje, prie garsiųjų Nemuno kilpų. Prienų rajono savivaldybės teritorija šiaurėje ribojasi su Kauno ir Kaišiadorių rajonų savivaldybėmis, rytuose – su Trakų, Birštono savivaldybėmis, pietuose – su Alytaus rajono savivaldybe, vakaruose – su Marijampolės savivaldybe. Savivaldybės centras – Prienų miestas. Prienų r. sav. teritorijos plotas 2015 m. sudarė 1 032 km². Prienų r. sav. teritoriją kerta valstybinės reikšmės keliai: Kaunas–Marijampolė, Kaunas–Alytus, Vilnius–Marijampolė, tarptautinė magistralė „Via Baltica“. Prienų miestas įsikūręs abipus Nemuno, Mažosios Birštono kilpos pietryčių kampe. Prienai nuo Kauno miesto yra nutolę apie 35 km, nuo Vilniaus – apie 97 km. Ekonominiu požiūriu Prienų rajonas turi išskirtinių bruožų: rajonas yra šalia antro pagal dydį Lietuvos miesto Kauno, turinčio ekonominio–socialinio vystymosi potencialą. Ši kaimynystė sudaro sąlygas bendradarbiauti, plėtojant rajono infrastruktūrą, žmogiškuosius išteklius, rengiant bendrus projektus. Nepaisant galimo kaimynystės ekonominio potencialo išnaudojimo, Prienų rajone vystomas žemės ir miškų ūkis bei su jais susijusi pramonė. Prienų rajono geografinė padėtis

¹Alytaus rajono savivaldybės 2013–2020 m. strateginės plėtros planas, <http://www.arsa.lt/index.php?913918936>

²Kazlų Rūdos savivaldybės 2013–2020 m. strateginis plėtros planas, <http://www.kazluruda.lt/index.php?-169387820>

bei gausus kultūros ir etnografinis paveldas – tinkama vieta turizmo ir poilsio infrastruktūrai plėtoti. Nemuno kilpų regioninio parko teritorijoje įsikūręs Pociūnų aviaturizmo centras³.

ŽRVVG teritorijos plotas 2013–2015 m. ir minėtų metų pradžioje nekito, užimdamas 2 990 km² teritoriją. Ji sudaro 4,58 šalies teritorijos ploto (3 lentelė) (R1). Tai išskirtinė Lietuvos ŽRVVG teritorija, kuri apima trijų savivaldybių teritorijų plotus ir jų gyventojus. Viena iš didžiausių ŽRVVG teritorijų šalyje.

3 lentelė. ŽRVVG teritorija (žemės plotas) metų pradžioje, km²

Administracinė teritorija	Teritorija (žemės plotas) metų pradžioje, km ²		
	2013 m.	2014 m.	2015 m.
<i>Lietuvos Respublika</i>	<i>65 300</i>	<i>65 300</i>	<i>65 286</i>
Alytaus r. sav.	1 404	1 404	1 403
Prienų r. sav.	1 031	1 031	1 032
Kazlų Rūdos sav.	555	555	555
ŽRVVG teritorija	2 990	2 990	2 990

Šaltinis: <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize>

ŽRVVG teritorijos administracinis suskirstymas. Į Pietvakarių Lietuvos žuvininkystės regiono vieto veiklos grupės teritorijos administracinę struktūrą patenka Alytaus r. sav., Kazlų Rūdos sav. ir Prienų r. sav. teritorijos.

Alytaus r. sav. yra 2 miestai: Daugai ir Simnas, 3 miesteliai: Butrimonys, Krokialaukis, Nemunaitis. Alytaus rajono savivaldybės administracinę struktūrą sudaro 11 seniūnijų: Alytaus, Alovės, Butrimonių, Daugų, Krokialaukio, Miroslavo, Nemunaičio, Pivašiūnų, Punios, Raitininkų ir Simno seniūnijos.⁴

Kazlų Rūdos sav. teritorijos administracinis centras – Kazlų Rūda. Kazlų Rūdos savivaldybė susideda iš 4 seniūnijų: Kazlų Rūdos, Antanavo, Jankų ir Plutiškių.⁵

Prienų rajono savivaldybėje yra 2 miestai: savivaldybės centras – Prienai ir Jieznas bei 3 miesteliai: Balbieriškis, Pakuonis, Veiveriai. Savivaldybės teritorija suskirstyta į 10 seniūnijų: Prienų miesto, Jiezno, Stakliškių, Balbieriškio, Veiverių, Išlaužo, Naujosios Ūtos, Šilavoto, Pakuonio, Ašmintos kaimiškosios seniūnijos.⁶

Pietvakarių Lietuvos žuvininkystės regiono vieto veiklos grupės teritorijos administracinė sudėtis sudaro vientisą teritoriją Lietuvos pietvakarių regione, išlaikydama teritorines ribas ir

³Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 m. strateginis plėtros planas, <http://www.prienai.lt/go.php/Planavimo-dokumentai10036>

⁴Alytaus rajono savivaldybės 2013–2020 m. strateginės plėtros planas, <http://www.arsa.lt/index.php?913918936>

⁵Kazlų Rūdos savivaldybės 2013–2020 m. strateginis plėtros planas, <http://www.kazluruda.lt/index.php?-169387820>

⁶Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 m. strateginis plėtros planas, <http://www.prienai.lt/go.php/Planavimo-dokumentai10036>

žuvininkystės veiklos kryptį. ŽRVVG teritorija yra aiškiai apibrėžta, vientisa ekonominiu, socialiniu ir geografiniu požiūriu, nepriklauso kitos ŽRVVG teritorijai. ŽRVVG teritorijos plotas 2015 m. pradžioje sudarė 2 990 km², kuriame 2015 m. sausio 1 d. gyveno 67 801 gyventojas ir jame yra įsikūrusi ŽRVVG, kurios veikla grįsta trijų sektorių – pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios – partnerystės principu, įtraukiant žvejybos, akvakultūros sričių atstovus (fizinius ir juridinius asmenis). ŽRVVG teritorijoje veiklą vykdo trys ŽRVVG narės – akvakultūros įmonės, akvakultūros sektoriuje 2015 m. dirbo 66 darbuotojai.

Kraštovaizdis, įskaitant vandens telkinius ir miškus, jų tinkamumas verslinei žvejybai, akvakultūrai ir rekreacijai. Rekreacinių teritorijų naudojimo pobūdis priklauso nuo gamtinės aplinkos išteklių turtingumo, kultūros paveldo turtingumo, pasiekiamumo ir pateikimo patrauklumo, rekreacinės infrastruktūros išvystymo lygio, paslaugų kokybės ir įvairovės, aplinkos sveikumo, ekologinio atsparumo, socialinės aplinkos saugumo.

Alytaus rajonas įsikūręs gražiame Lietuvos kampelyje, pietų Lietuvoje. Svarbiausi Alytaus rajono gamtiniai rekreaciniai išteklių yra stipriai raižytas ir vaizdingas kalvotųjų aukštumų ir Nemuno slėnio ir apyslėnio reljefas, tankus natūralių vandentėkmių tinklas, švarūs ežerai, miškai ir oras bei vaizdingas, sąlyginai natūralus kraštovaizdis. Pagrindinius rekreacinės aplinkos išteklius sudaro gamtinė aplinka tinkanti poilsiui, miškai, vandens telkiniai, raiškus reljefas, vaizdingas gamtovaizdis, kiti gamtos išteklių⁷(R2). 2013 m. vandenys nuo bendro savivaldybės ploto sudarė 7 452,55 ha arba 5,31 proc., 2015 m. – 7 737,58 ha arba 5,51 proc. (4 lentelė) (R3). Alytaus rajono teritorija labiau vandeninga nei miškinga. Alytaus rajone yra 70 ežerų. Didžiausi ežerai – Žuvininkystės, Didžiulis (kitaip Daugų ežeras), Obelija, Giluitis bei Simno ežeras. Alytaus rajone taip pat yra ir keletas tvenkinių. Alytaus rajoną pusiau dalija Nemunas. Rajone taip pat teka Abista, Dovinė, Kiaulyčia, Peršėkė, Varėnė ir Zembrė. Krantuose plyti didžiuliai miškų masyvai⁸.

Miškingumo procentas nėra aukštas. 2013 m. miškai nuo bendro savivaldybės ploto užėmė 34 643,26 ha arba 21,51 proc., 2015 m. – 36 681,48 ha arba 26,14 proc. (3 lentelė) (R4). Patys miškai nėra tankūs, vyrauja pušynai, dzūkiški smėlynai. Didžiausi miškai – Punios šilas ir Noškūnų miškas. Durpynai sudaro 9 proc. teritorijos. Rajone yra Žuvininkystės biosferos rezervatas.⁹

Teritorija ypač palanki žuvininkystės veiklai, čia galima sėkmingai vystyti žuvininkystės ūkį, vandens turizmą ir kitas ūkio šakas, turinčias ryšį su žuvininkystės plėtra. Minėtoje rajono savivaldybėje sėkmingai ūkinę veiklą vykdo ŽRVVG narė, akvakultūros įmonė UAB „Daugų žuvis“. Reorganizuota įmonė po privatizavimo veiklą pradėjo 1994 m.

Kazlų Rūdos teritorijos didžiausią dalį užima Šešupės žemuma, pietryčių pakraštį – Veiverių kalvagūbris. Apie 60 proc. savivaldybės ploto užima miškai¹⁰(Savivaldybė išsiskiria miškingumu ne tik Marijampolės apskrityje, kur miškingumas sudaro 20,1 proc., bet ir Lietuvoje –31,3 proc. Tai ketvirta pagal miškingumą savivaldybė Lietuvoje. Kazlų Rūdos miškai susideda iš 70 miškų, iš jų: didesnieji – Ažuolų Būdos, Braziūkų, Briedžkampio, Gerdžių, Juškinės, Kajackų, Kazlų Rūdos, Karčrūdės, Lekėčių, Marackų, Paryžinės, Rūdšilio, Školkampio, Višakio Rūdos, Zapyškio. 75 proc. miškų yra valstybinės reikšmės, priklauso Kazlų Rūdos, Šakių urėdijos bei Krašto apsaugos ministerijai.¹¹ Savivaldybės ribų pakrastyje bei nedidelių upių pakrančių teritorijose koncentruojasi gyvenamosios vietovės. Vandens išteklių maži, jie sudaro 2,10 proc. visos savivaldybės teritorijos. Per teritoriją teka nedidelės upės: Pylvė, Jūrė, Vabalkšnė, Judrė, Nova, Višakis, natūralių ežerų nėra, Raudonplynio, Novaraisčio pelkės.¹² Kazlų Rūdos savivaldybėje yra 3 poilsiui pritaikyti vandens telkiniai: Antanavo tvenkinio (Šešupės užtvanka) (plotas 107 ha, didžiausias gylis 5 m, ilgis 12 km.

⁷Alytaus rajono savivaldybės 2013–2020 m. strateginės plėtros planas, <http://www.arsa.lt/index.php?913918936>

⁸Alytaus rajono savivaldybės 2013–2020 m. strateginės plėtros planas, <http://www.arsa.lt/index.php?913918936>

⁹Alytaus rajono savivaldybės 2013–2020 m. strateginės plėtros planas, <http://www.arsa.lt/index.php?913918936>

¹⁰Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos duomenys. Lietuvos Respublikos žemės fondas, 2013 m., 2016 m, <http://www.nzt.lt/go.php/lit/Lietuvos-Respublikos-zemes-fondas>

¹¹Kazlų Rūdos savivaldybės 2013–2020 m. strateginis plėtros planas, <http://www.kazluruda.lt/index.php?-169387820>

¹²Kazlų Rūdos savivaldybės 2013–2020 m. strateginis plėtros planas, <http://www.kazluruda.lt/index.php?-169387820>

Jame gausu karpių, lynų, lydekų, ešerių, kuojų, raudžių, salačių, karšių, šapalų, starkių), Pilvės (Vabalkšnės) (tvenkinio dydis 20 ha, didžiausias gylis 4 m, ilgis 8 km. Jame yra karpių, lynų, lydekų, ešerių, kuojų, raudžių), Bebruliškės tvenkiniai yra šalia Pilvės (Vabalkšnės) tvenkinio. Kazlų Rūdos savivaldybėje yra 8 valstybinės reikšmės tvenkiniai (sąrašas patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. sausio 14 d. nutarimu Nr. 1268), kurie sudaro 113,9 ha arba 23 proc. bendro tvenkinių ploto. Didžiausi jų Pilvės–Vabalkšnės ir Jūrės (abiejų vyresnioji upė yra Šešupė).¹³ Tvenkiniuose žuvininkystės ūkinė veikla pradėta vykdyti nuo 1968 m. (R5). 1994 m. įregistruota žuvininkystės įmonė UAB „Karpis“

Didesnioji Prienų rajono dalis yra Nemuno vidurupio plynaukštėje. Šiaurės vakaruose siekia Veiverių kalvagūbrį (aukštis iki 98 m), pietuose – Šilavoto kalvagūbrį (iki 148 m), rytuose – Dzūkų aukštumą. Pastarojoje ties Prienų, Kaišiadorių ir Trakų rajonų sandūra stūkso aukščiausia rajono vieta – Gedanonių kalnas (257 m). Žemiausia vieta (35 m) yra šiaurėje, Nemuno pakrantėje. Nors Prienų r. sav. nepasižymi dideliu vandeningumu, tačiau kraštovaizdį puošia didžiausia Lietuvos upė Nemunas su intakais Jiesia, Peršėke, Verkne. Telkšo 30 ežerų (Prienų rajono ežerai, didžiausi: Veršiukas, Guostus, Jiezno ežeras, Kašonių ežeras, Alšia), 5 tvenkiniai.¹⁴(R6)

Vinguriuojanti Peršėkės upė vandenį ima iš Obelijos ir Metelių ežerų. Tai vienintelė upė Lietuvoje, kurios baseine veisiasi ir gyvena vėžliai. Į Peršėkę Balbieriškių miestelyje įteka šaltiniuotas Ringis. Balbieriškyje gausu šaltinių ir versmių. Peršėkės, Ringio slėniuose ir slaituose veržiasi šalto ir skaidraus vandens srovės. Peršėkės terasoje netoli bažnyčios iš gelmių veržiasi mineralinio vandens versmė. Prienų rajonas gali pasigirti mineralinio vandens ištekliais, kurie yra aptikti Stakliškių apylinkėse.¹⁵

Rajono savivaldybėje sėkmingai ūkinę veiklą vykdo AB „Išlaužo žuvis“ – tvenkininės žuvininkystės ūkis. Įmonė užsiima žuvies produktų gamyba, pardavimu ir žuvies produktų perdirbimu.

Savivaldybės miškingumas 27,6 proc.¹⁶ Didžiausi miškai – Prienų šilas, Balbieriškio miškas. Yra Nemuno kilpų regioninis parkas. Būdingi pušynai, eglynai, yra mišriųjų miškų, beržynų, drebulynų. Nemuno slėnyje išlikę sengirių su itin aukštais medžiais. Savivaldybėje santykinai mažesni miškų plotai, tačiau jie turi labai svarbią rekreacinę reikšmę, pajvairina landšaftą ir padaro patrauklesnę teritoriją.¹⁷

ŽRVVG teritorijoje vandenys 2015 m. užėmė 4,04 proc.) bendro teritorijos ploto, tuo tarpu šalyje – 4,05 proc. (3 lentelė). Miškai 2015 m. užėmė 32,79 proc. bendro teritorijos ploto, t. y. 2,7 proc. punkto mažesnę procentinę dalį, lyginant su šalies būkle. Teritorija yra tinkama žvejybai, akvakultūrai ir rekreacijai. Yra palankios sąlygos sėkmingai vystyti žuvininkystės ūkį, vandens turizmą ir kitas ūkio šakas, turinčias ryšį su žuvininkystės plėtra R7.

3 lentelė. Žemės fondo sudėtis sausio 1 d., ha

Eil. Nr.	2013-01-01			2016-01-01		
	Bendras	Miškai	Vandenys,	Bendras	Miškai	Vandenys,

¹³Kazlų Rūdos savivaldybės 2013–2020 m. strateginis plėtros planas, <http://www.kazluruda.lt/index.php?-169387820>

¹⁴Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 m. strateginis plėtros planas, <http://www.prienai.lt/go.php/Planavimo-dokumentai10036>

¹⁵Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 m. strateginis plėtros planas, <http://www.prienai.lt/go.php/Planavimo-dokumentai10036>

¹⁶Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos duomenys. Lietuvos Respublikos žemės fondas, 2013 m., 2016 m., <http://www.nzt.lt/go.php/lit/Lietuvos-Respublikos-zemes-fondas>

¹⁷Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 m. strateginis plėtros planas, <http://www.prienai.lt/go.php/Planavimo-dokumentai10036>

		plotas, ha	(miško žemė), ha	ha	plota, ha	(miško žemė), ha	ha
1.	Lietuvos Respublika	6530023,32	2128909,88	262526,48	6528648,30	2198472,38	264450,61
2.	Struktūra, proc.	100,00	32,60	4,02	100,00	33,67	4,05
3.	Alytaus r. sav.	140394,02	34643,26	7452,55	140342,15	36681,48	7737,58
4.	Kazlų Rūdos sav.	55468,87	32952,80	1153,89	55454,24	32679,17	1238,13
5.	Prienų r. sav.	103073,05	28490,80	2868,58	103256,13	28710,39	3118,72
6.	ŽRVVG teritorija	298935,94	96086,86	11475,02	299052,52	98071,04	12094,43
7.	Struktūra, proc.	100,00	32,14	3,84	100,00	32,79	4,04

Šaltinis: Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos duomenys. Lietuvos Respublikos žemės fondas, 2013 m., 2016 m.

Biologinė įvairovė (kiek tai aktualu VPS įgyvendinimui) ir saugomos teritorijos.

Saugomos teritorijos steigiamos, siekiant išsaugoti gamtos ir kultūros paveldo teritorinius kompleksus ir objektus (vertybes), kraštovaizdžio ir biologinę įvairovę, didelės aplinkosauginės vertės miškus, užtikrinti kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą, gamtos išteklių subalansuotą naudojimą ir atkūrimą, sudaryti sąlygas pažintiniam turizmui, moksliniams tyrimams ir aplinkos būklės stebėjimams, propaguoti gamtos ir kultūros paveldo teritorinius kompleksus ir objektus (vertybes).

Alytaus r. sav. teritorija iš kitų šalies teritorijų išsiskiria saugomų teritorijų tipų gausa. Alytaus r. sav. yra 58 saugomos teritorijos: 3 rezervatai, 20 draustinių, 18 gamtos paveldo objektų, 1 nacionalinis parkas, 3 regioniniai parkai, 1 biosferos rezervatas, 8 buveinių apsaugai svarbios teritorijos, 4 paukščių apsaugai svarbios teritorijos¹⁸ (R8).

Ypač saugomas objektas yra Žuvinto biosferos rezervatas. Nuo 2011 m. jis yra tarptautinės svarbos saugoma teritorija – įrašytas į UNESCO M&B programos biosferos rezervatų sąrašą. Žuvinto biosferos rezervatas veikia ne tik ŽRVVG teritorijoje (6 954 ha), bet ir kaimyninių Lazdijų (1 180 ha), Marijampolės (10 361 ha) savivaldybių teritorijose. Žuvinto biosferos rezervato dalis saugoma kaip Ramsaro konvencijos¹⁹ teritorija. Į Alytaus r. sav. teritorijos sudėtį įeina ir Metelių regioninio parko dalis (2,5 tūkst. ha ploto), taip pat nedidelė Dzūkijos nacionalinio parko dalis (2,15 tūkst. ha ploto).²⁰

Nemuno klipų regioninis parkas (toliau – NKRP) veikia Alytaus, Biržtono ir Prienų savivaldybių teritorijose. Tai vienas didžiausių regioninių parkų šalyje (25 171 tūkst. ha). Net 69 proc. parko užima miškai (garsusis Punios šilas su rezervatu, Prienų šilas, Žvėrinčiaus miškas, Siponių miškai, Druskų miškas, Nemajūnų šilas). NKRP labiausiai urbanizuotas iš visų Lietuvos parkų, jame daug vertingų istorijos, kultūros gamtos objektų²¹ (R9).

Alytaus r. savivaldybės teritorijos miškuose ir saugomose teritorijose gausi biologinė įvairovė, galima išvysti retų augalų ir gyvūnų, įrašytų į Lietuvos raudonąją knygą. Miškuose gausu gamtos gėrybių – grybų ir uogų, gyvena daugiau nei 30 rūšių įvairių vabzdžių, 1 žuvų rūšis, 5 varliagyvių rūšys, daugiau kaip 40 paukščių rūšių, 6 kitų gyvūnų rūšys, daugiau kaip 50 augalų rūšių ir apie 40 grybų rūšių, kurie įtraukti į Lietuvos raudonąją knygą.²²

Alytaus rajone daug natūralių, pusiau natūralių teritorijų, kuriose auga ar gyvuoja augalų, grybų bei gyvūnų rūšys, išnykusios Vakarų Europos šalyse. Alytaus rajone yra pirmasis Lietuvoje įsteigtas Žuvinto biosferos rezervatas, labiausiai žinomas dėl didelio skaičiaus vandens paukščių,

¹⁸ Saugomų teritorijų valstybės kadastras. Prieiga internete: <<http://stk.vstt.lt/stk/ataskaitos.jsp?lang=lt>>.

¹⁹ Žuvinto biosferos rezervato direkcijos 2012 m. veiklos ataskaita, 2012. Prieiga internete: <<http://www.zuvintas.lt/>>.

²⁰ Saugomų teritorijų valstybės kadastras. Prieiga internete: <<http://stk.vstt.lt/stk/ataskaitos.jsp?lang=lt>>.

²¹ Saugomų teritorijų valstybės kadastras. Prieiga internete: <<http://stk.vstt.lt/stk/ataskaitos.jsp?lang=lt>>.

²² Aplinkos ministerijos tinklalapio duomenys. Prieiga internete: <http://www.am.lt/files/Raudonoji_knyga.pdf>.

kurie čia apsistoja migracijos metu ir peri. Čia taip saugoma daug augalų ir vabzdžių rūšių. Rezervatai yra griežtai saugomos teritorijos, kuriose draudžiama bet kokia ūkinė veikla, todėl Žuvinto rezervato pasiūlymai lankytojams apsiriboja edukacine, pažintine veikla. Plėtojant kultūrinį turizmą, Alytaus rajone būtina užtikrinti unikalios rajono gamtos išteklių įvairovės puoselėjimą, parkų, piliakalnių, gamtos paminklų bei unikalių kompleksų apsaugą. Gamtinių rekreacinių išteklių išsaugojimas ir racionalus naudojimas Alytaus rajone yra būtinas lankytojų srauto reguliavimui ir reikiamos rekreacinės infrastruktūros lankytinuose objektuose formavimui.²³

Prienų r. savivaldybėje saugomos teritorijos:²⁴

- valstybiniai draustiniai, savivaldybėje užimantys 765,5 ha plotą: Skriaudžių geomorfologinis draustinis, Alšios hidrografinis draustinis, Varnabūdės pedologinis draustinis, Ažuolų botaninis draustinis, Rūdgirių telmologinis draustinis;
- regioniniai parkai, savivaldybėje užimantys 12 089,3 ha plotą: Aukštadvario regioninis parkas, Nemuno kilpų regioninis parkas;
- Balbieriškio miško biosferos poligonas, kurio plotas 3 059,6 ha;
- gamtos paveldo objektai, iš jų: išskiriami geologiniai (Šiauliškių akmuo, Atodanga Ožkų pečius, Balbieriškio atodanga), hidrogeologiniai (Balbieriškio versmės, Žiupos šaltiniai) ir botaniniai (Gojaus miško ažuolas, Degsnės miško maumedis) objektai.

Rajonas išsiskiria saugomų teritorijų gausa, kurios patenka į ES saugomų teritorijų tinklą „Natura 2000“. Tarp ekologinio tinklo teritorijų patenka Prienų šilas, Revuonos ištakos, Rūdgirių pelkė, Tartoko pelkė, Ošvenčios upė ir jos slėniai²⁵ (R10).

Pagal biologinę įvairovę Nemuno kilpų regioninis parkas yra viena turtingiausių saugomų teritorijų Lietuvoje. Tą nulemia išlikę nemaži sengirių plotai, miškuose likę neištiesinti upeliai, natūralūs Nemuno slėnio šlaitai su gausiomis griovomis, natūraliai besiformuojančios Nemuno salos. Iš pačių vertingiausių gyvųjų gamtai objektų galima išskirti Punios šilą, Nemuno salas, Drubengio upelio slėnį, Revuonos upelio aukštupio pelkė, Vizdijos upelio slėnį, Ošvenčios upės vidurupį. Punios šilas yra vienas vertingiausių objektų ne tik Lietuvoje, bet ir Europoje.²⁶

Nemuno kilpų regioniniame parke yra rastos 3 150 gamtos vertybių, iš jų: 189 įrašytos į Lietuvos raudonąją knygą, 973 augalų rūšys, iš jų: net 67 įrašytos į Lietuvos raudonąją knygą, 491 grybų rūšis (27 – Lietuvos raudonojoje knygoje), 645 bestuburių rūšys (14 – Lietuvos raudonojoje knygoje), 16 varliagyvių ir roplių rūšių (4 – Lietuvos raudonojoje knygoje), 203 paukščių rūšys (53 – Lietuvos raudonojoje knygoje), 55 žinduolių rūšys (15 – Lietuvos raudonojoje knygoje). Turtingi biologine įvairove ir kiti minėti Prienų r. sav. esantys draustiniai²⁷ (R11).

Kazlų Rūdos mokomosios miškų urėdijos veiklos teritorijoje yra išskirti 2 valstybiniai draustiniai.²⁸

1. Kazlų Rūdos valstybinis kraštovaizdžio draustinis (857 ha)(R12), įsteigtas 1988 metais, siekiant išsaugoti aliuvinių lygumų, suraižytų upelių slėniais, kraštovaizdį. Didžioji dalis draustinio patenka į Vietovių, atitinkančių gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, sąrašą, skirtą pateikti Europos Komisijai, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 metais.

2. Novaraisčio valstybinis ornitologinis draustinis (827 ha), įsteigtas tuo pačiu pagrindu kaip ir aukščiau paminėtas draustinis, siekiant išsaugoti paukščių perėjimo ir poilsio migracijų metu

²³ Alytaus rajono savivaldybės 2013–2020 m. strateginės plėtros planas, <http://www.arsa.lt/index.php?913918936>

²⁴ Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 m. strateginis plėtros planas, <http://www.prienai.lt/go.php/Planavimo-dokumentai10036>

²⁵ <http://www.nemunokilpos.lt/index.php/gamtos-vertybes.html>.

²⁶ <http://www.nemunokilpos.lt/index.php/gamtos-vertybes.html>

²⁷ <http://www.nemunokilpos.lt/index.php/gamtos-vertybes.html>.

²⁸ Kazlų Rūdos savivaldybės 2013–2020 m. strateginis plėtros planas, <http://www.kazluruda.lt/index.php?-169387820>

vietą Pietvakarių Lietuvoje. Draustinis įsteigtas šiaurinėje Sūduvoje, netoli Lekėčių miestelio, Šakių, Kauno rajonų ir Kazlų Rūdos savivaldybių sandūroje. Tai tipiškas išekspluatuotas durpynas su atsikuriančiomis augalų bendrijomis. Bendras draustinio plotas urėdijos teritorijoje tik 28,7 ha (vien miško žemė). Buvusio apleisto durpyno vietoje susiformavo didelė buveinių įvairovė pasižymintis gamtinis kompleksas, kuriame prieglobstį rado nemažai nykstančių gyvūnų rūšių. Tačiau, be jokios abejonės, didžiausia draustinio vertybė – čia aptinkamos retos paukščių rūšys, išgarsinusios Novaraistį ne tik Lietuvoje, bet ir visoje Europoje. Novaraistis patrauklus vandens paukščiams, taip pat ir tokioms retoms rūšims kaip juodakakliai kragai, gulbės giesmininkės, ypač migruojančioms žąsims bei gervėms. Be minėtų Raudonosios knygos paukščių draustinyje aptiktos net 33 paukščių rūšys, įtrauktos į Europos Sąjungos saugomų gyvūnų sąrašus. Šių rūšių apsauga tampa vienu iš prioritetinių šalies uždavinių.

Yra įsteigti 4 vietinės reikšmės gamtiniai draustiniai:²⁹

1. Kazlų Rūdos botaninis zoologinis draustinis įsteigtas išsaugoti etalonines Pietvakarių Lietuvos regiono pušynų ir juodalksnynų bendrijas. Bendras miškų plotas siekia daugiau nei 361 ha.

2. Raudonplynio kraštovaizdžio draustinis (658 ha) įsteigtas išsaugoti tipišką Kazlų Rūdos teritorijos kraštovaizdžio kompleksą – žemyninius kopagūbrius, ypač ryškų žemyninių kopų fragmentą. Pietine draustinio dalimi prateka Judrė.

3. Višakio slėnio botaninis draustinis (122,2 ha) įsteigtas išsaugoti etaloninę, šiam slėniui būdingą vandens, pelkių, pievų ir šlapių miškų augaliją bei 3 Lietuvos raudonosios knygos augalų rūšių (vienalapio gedučio, baltymės ir dėmėtosios gegūnės) augavietes.

4. Kazlų Rūdos mokomosios miškų urėdijos pušies genetinis draustinis (79,5 ha) – miškų mokslinio tyrimo ir mokymo bei selekcinės sėklininkystės objektas, skirtas išsaugoti vertingą genofondą. Medynų vidutinis amžius siekia 102 metus, vidutinis bonitetas – 1,9, skalsumas – 0,67, tūris 1 ha – 304 m³.

Vandens kokybė. Geriamojo vandens kokybė vertinama mikrobiologiniu, biologiniu, cheminiu ir toksikologiniu aspektais. Mikrobiologinei vandens būklei skiriama daug dėmesio, nes per vandenį gali plisti labai pavojingos ligos, o geriamojo vandens svarbiausias šaltinis daugelyje šalių yra paviršinis vanduo, kuriame ligų sukėlėjai gali išlikti gyvybingi labai ilgai. Šia prasme požeminis vanduo yra daug saugesnis už paviršinį. Lietuvoje reikalavimai vandens kokybei ir programinei priežiūrai nurodyti Higienos normoje 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“. Pagrindinis geriamojo vandens kokybę reglamentuojančių dokumentų tikslas – visuomenės sveikatos sauga.

Lietuva – viena iš nedaugelio Europos, o ir pasaulio šalių, kurių gyventojai geria tik požeminį vandenį. Taip yra pirmiausia todėl, kad mūsų šalyje gausu požeminio vandens išteklių – ne be reikalo vandentvarkos specialistai Lietuvą vadina vandens Kuveitu. Palyginus Lietuvos geriamojo vandens kokybę su kitų Europos miestų geriamojo vandens kokybe, mūsų vanduo pavydėtinai geras, bet ir Lietuvoje yra geriamojo vandens problemų. Daugelyje Lietuvos vandenviečių yra padidinti geležies, o kartu ir mangano kiekiai.

Alytaus r. sav. Pagal Alytaus rajono savivaldybės įmonės „Simno komunalininkas“ duomenis, išgaunamo bei vartotojams tiekiamo geriamojo vandens kokybės reikalavimai nustatyti Lietuvos Respublikos higienos normoje HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“. Pagal šiuos reikalavimus bei įmonės patvirtintą ir suderintą su Alytaus apskrities valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba grafiką, vykdoma nuolatinė ir periodinė programinė geriamojo vandens kokybės priežiūros programa. Vandens tyrimus ir vartotojams patenkančio vandens kokybės tyrimus atlieka atestatuota laboratorija UAB „Labtarna“. 2014 metais pagal viešai tiekiamo geriamojo vandens nuolatinės programinės ir periodinės priežiūros programą, iš viso buvo atliktos 2 589 analizės, iš to skaičiaus – 140 vnt. geriamojo vandens iš vartojimo vietų. Tiriant geriamojo vandens kokybę, atliekami mikrobiologinių, toksinių (cheminių), indikatorinių ir radiologinių rodiklių matavimai. Dažniausiai buvo viršyti bendrosios geležies ir drumstumo rodikliai. Mikrobiologinių ir toksinių rodiklių viršijimų nenustatyta, o paminėti viršyti rodikliai neturi įtakos

²⁹Kazlų Rūdos savivaldybės 2013–2020 m. strateginis plėtros planas, <http://www.kazluruda.lt/index.php?-169387820>

žmogaus sveikatai. Daugelio neatitikimų priežastys nustatytos ir sušvelnintos arba pašalintos. Visa tai rodo, kad Alytaus rajono gyventojams ir kitiems vartotojams tiekiamas geros kokybės geriamas vanduo.³⁰

Kazlų Rūdos sav. pagrindinių požeminių vandenų kokybė gera. Kaip ir visoje Lietuvoje, susiduriama su padidintu geležies, kartais mangano ir amonio kiekiais. Pagrindiniai gruntinio vandens teršimo šaltiniai: vertikali teršalų infiltracija nuo žemės paviršiaus (žmogaus buitinė tarša, užterštos pramonės teritorijos) ir nutekėjimai iš požeminių komunikacijų. Teršalai, patekę į požemį, sukelia nepageidaujamus procesus, turinčius įtakos geriamo vandens kokybei. Apibendrinant požeminio vandens būklę, galima teigti, jog blogesniais požeminio vandens hidrocheminės būklės rodikliais dažniau pasižymi gruntinis vanduo.

Kazlų Rūdos gyventojai geriamąjį vandenį naudoja iš centralizuoto vandentiekio tinklo, privačių šachtinių šulinių bei artezinių gręžinių. Didžioji dalis gręžinių priklauso centralizuoto vandens tiekėjui – UAB „Kazlų Rūdos komunalininkas“.³¹ Tiekiamo geriamojo vandens kokybė 2014 m. iš esmės atitinka Lietuvos Respublikos higienos normos HN 24:2003 reikalavimus, išskyrus 4 vandenvietes :

- Ažuolų Būdos vandenvietėje eksploatuojamame požeminiame vandenyje viršijamos chloridų, mangano koncentracijos ir vandens mineralizacija (pagal savitąjį elektros laidį). Ažuolų Būdos vandenvietė yra „nekondicinio“ požeminio vandens Suvalkijos baseine, kuriame būdingos požeminiame vandenyje padidėjusios chloridų ir natrio koncentracijos, todėl ir išgaunamame vandenyje yra viršnorminės jų koncentracijos. Natrio jonų koncentracija siekia 364 mg/l (norma – 200 mg/l). Vandens mineralizaciją rodančio savitojo elektrinio laidžio vertė siekia 2 630 μ/l (norma – 2 500 μ/l), chloridų – 682 mg/l (norma – 250 mg/l). Padidintos šių rodiklių koncentracijos yra gamtinės kilmės ir sietinos su sūresnio vandens pasiurbimu.

- Antanavo vandenvietėje tiekiamas vanduo neatitinka geriamojo vandens kokybės normos HN:2003 reikalavimų pagal 3 indikatorius: savitąjį elektros laidį (2620 μ/l), manganą (190μ/l) ir chloridus (656 mg/l).

- Gavaltuvos vandenvietėje vanduo neatitinka geriamojo vandens kokybės normos HN:2003 reikalavimų pagal 3 indikatorius: amonį (1,21 mg/l), bendrąją geležį (4385 μg/l) ir chloridą (498 mg/l).

- Smilgių vandenvietėje pagal 1 indikatorius: bendrąją geležį (2014 μg/l).³²

Prienų r. sav. geriamo ir kitiems poreikiams naudojamo požeminio vandens poreikiai yra visiškai patenkinami, tačiau tolimesnis aprūpinimas kokybišku požeminiu vandeniu priklauso nuo požeminio vandens apsaugos. Tiek Prienų rajono, tiek apskrities bei šalies paimto ir sunaudoto vandens rodikliai didėjo, tačiau, priešingai nei apskrityje ar šalyje, Prienų rajone kitimas buvo ne toks žymus. Tai galima sieti su pramonės plėtros gamybos apimčių augimu apskrityje bei šalyje.

Didžiausią Prienų r. sav. gyventojų dalį sudaro gyventojai, įsirengę individualius gręžinius (apie 49 proc. visų rajono gyventojų). Gyventojai, prisijungę prie vandentiekio tinklų, sudaro apie 33 proc., o gyventojai, naudojantys vandenį iš šulinio, Prienų rajone sudaro 18 proc. visų gyventojų. Vandens kokybės priežiūra, valymu ir stebėsena rajone rūpinasi UAB „Prienų vandenys“, kuri vykdo nuolatinę ir periodinę programinę geriamojo vandens kokybės priežiūros programą, teikiamas geros kokybės vanduo.³³

Pagal pateiktus ŽRVVG teritorijoje veikiančių įmonių duomenis ir Aplinkos monitoringo ataskaitas, žuvų auginimui skirtų tvenkinių ŽRVVG teritorijoje 2013–2015 m. išleistų vandens (nuotekų) teršalų kiekiai neviršijo teisės aktuose nustatytų normatyvų. Neigiamas poveikis aplinkos kokybei nedaromas. Lyginant 2015 metų monitoringo duomenis su 2014 m. rezultatais, žymių

³⁰ <http://www.simnokomun.lt/home/vandens-kokybe/>

³¹ Kazlų Rūdos savivaldybės 2013–2020 m. strateginis plėtros planas, <http://www.kazluruda.lt/index.php?-169387820>

³² Kazlų Rūdos savivaldybės 2013–2020 m. strateginis plėtros planas, <http://www.kazluruda.lt/index.php?-169387820>

³³ Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 m. strateginis plėtros planas, <http://www.prienai.lt/go.php/Planavimo-dokumentai10036>

skirtumų nepastebėta. 2013 m., 2014 m. ir 2015 m. atlikti vandens tyrimai leidžia tiksliai nustatyti vandens kokybę.³⁴

Kazlų Rūdos savivaldybės duomenimis 2013 m. ir 2016 m. buvo atlikti vandens telkinių, esančių Jūros kaime, Kazlų kaime, Plutiškių kaime, Gudelių kaime, Kazlų Rūdos mieste, būklės gerinimo vandens kokybės tyrimai, kurių metu nustatyta, kad minėtų vandens telkinių būklė pagal bendrą azotą buvo maksimali, pagal bendrą fosforą – maksimali. Visų telkinių būklė yra gera, išskyrus Gudelių kaime, kurio būklė buvo labai bloga.³⁵

Energijos gamybai naudotini atsinaujinantys išteklių (pvz., saulės, vėjo energija) ir jos gamyba. Atsinaujinančių energijos išteklių naudojimas yra vienas iš pagrindinių tvarios energetikos plėtros užduočių. Tvarioji energetika apima išteklius ir aplinką tausojančius aprūpinimo energija būdus, kai didinamas energijos vartojimo efektyvumas ir tradiciniai energijos būdai keičiami, vis labiau naudojant atsinaujinančius energijos išteklius. ŽRVVG teritorijoje atsinaujinančių energijos šaltinių objektų skaičius 2013–2014 m. padidėjo nuo 48 iki 56 arba 16,7 proc., didžiąją jų dalį sudarė saulės energijos šaltiniai, kurie per minėtą laikotarpį padidėjo 17,8 proc. (R13) (4 lentelė).

4 lentelė. Atsinaujinančių energijos šaltinių objektai ŽRVVG teritorijoje

Eil. Nr.	Atsinaujinančių energijos šaltinių objektai	2013 m.	2015 m.
1.	Saulės energija	45	53
2.	Vėjas (vėjo energija)	2	2
3.	Hidroenergija	1	1
4.	Biodujų	–	–
	Viso:	48	56

Šaltinis: <http://www.avei.lt/lt/component/energy/?task=map>

Kultūros ir (arba) žvejybos paveldas (jei yra).

Prienų r. sav. pasižymi istoriniu paveldu ir kultūros vertybėmis. Kultūros vertybių registre įregistruota 210 unikalių nekilnojamojo kultūros vertybių, esančių Prienų rajone. Išskirtiniai objektai rajone: Prienų karinis miestelis, popieriaus dirbtuvės ir Daukšiagirės dvaras. Prienų rajone yra 10 dvarų: Balbieriškio, Daukšiagirės, Jiezno, Jundeliškių (Paverknių, Ustronės), Lielionių, Pagirmuonių, Patalmušio, Petkeliškių, Prienų, Rodomislės buvusios dvaro sodybos. Jiezno mieste esantis dvaro sodybos pastatų kompleksas yra regioninės reikšmės. Prienų rajone – 12 religinės paskirties statinių, o į Lietuvos Respublikos paveldo registrą yra įrašytos 3 bažnyčios: Prienų, Jiezno ir Stakliškių katalikų bažnyčios. Prienų rajone randama ir istorijos objektų – tai kraštą garsinusiu žmonių kapai, įvairūs paminklai, žydų genocido aukų ir Lietuvos partizanų kapai. Prienų archeologijos ir mitologijos objektus sudaro 30 piliakalnių, 19 piliakalnių su gyvenvietėmis, 19 gyvenviečių, 1 dvarvietė, 6 pilkapynai, 1 kapinynas, 10 mitologinių akmenų ir akmenų grupių, 1 kalnas. Kultūros paveldo objektai yra lankomi turistų, tačiau didžioji jų dalis yra apleisti, nuniokoti. Sutvarkius minėtus objektus, būtų galima juos pritaikyti turizmo poreikiams³⁶.

Kazlų Rūdos savivaldybės nekilnojamojo kultūros vertybių sąrašė yra 28 objektai. Dauguma jų (net 82 proc.) yra kapinės. Be to, sąrašė yra 3 memorialiniai kultūros objektai, t. y. Lietuvos Prezidento dr. K. Griniaus giminė Selemoje, P. Dovydaičio giminė netoli Runkių kaimo bei K. Griniaus kapas ir paminklas, 1 istorinis paminklas – namas Jūrės kaime, 1 architektūros paminklas – koplyčia Antanavo kaime (buvusio dvaro parke). Lietuvos Prezidento dr. K. Griniaus paminklas pastatytas Mondžgirėje, Ažuolų Būdos girininkijoje, Mikalavo miške. K. Griniaus palaikų urna užmūryta paminklo, iškalto iš balto granito, postamente. Paminklo autorius –

³⁴ ŽRVVG teritorijoje veikiančių įmonių aplinkos monitoringo ataskaitos.

³⁵ Vandens telkinių, esančių Jūros kaime, Kazlų kaime, Plutiškių kaime, Gudelių kaime, Kazlų Rūdos mieste, būklės gerinimo vandens kokybės tyrimų ataskaitos, <http://www.kazluruda.lt/index.php>

³⁶ Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 m. strateginis plėtros planas, <http://www.prienai.lt/go.php/Planavimo-dokumentai10036>

skulptorius Kęstutis Balčiūnas. Antanavo koplyčia – tai originalus liaudies sakralinės architektūros paminklas. Kazlų Rūdos savivaldybėje gausu kultūros paveldo objektų, istorinę vertę turinčių senųjų kapinių. Vandenių ir Rėkaviškio senkapiai piliakalniai paskelbti archeologijos paminklais. Skinderiškių kaime tebestovi senoviškas vėjo malūnas.³⁷

Alytaus r. sav. Alytaus rajono gamtos ir kultūros paveldo objektų gausa matoma parkų teritorijose. Kultūros paveldo objektai, esantys Dzūkijos nacionalinio parko, Metelių ir Nemuno kilpų regioniniuose parkuose, saugomi pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo ir Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymo reikalavimus bei tvarkomi pagal šių parkų reglamentus. Rajono teritorijoje gausu kultūros paveldo objektų. 2015 m. pradžioje į Lietuvos Respublikos kultūros vertybių registrą buvo įtrauktos 568 esančios kultūros paveldo vertybės (372 nekilnojamosios ir 196 kilnojamosios)³⁸ R14.

Alytaus rajono nekilnojamas kultūros paveldas kitų Lietuvos savivaldybių paveldo kontekste išsiskiria kompleksiskumu ir integralumu. Žymi saugotinių objektų dalis yra tarpusavyje susieta vizualiniais arba istoriniais semantiniais ryšiais ir sudaro kultūros paveldo sankaupos vietas. Daugelis kultūros paveldo objektų yra suformuoti, prisitaikant prie raiškių žemės paviršiaus formų, ir papildo vaizdingą gamtinį kraštovaizdį. Didžiausi nekilnojamojo kultūros paveldo kompleksinės sankaupos arealai yra susiklostę Alytaus rajono pietrytinėje ir pietvakarinėje dalyse, panemunių areale aplink Alytų bei panemunių šiaurinėje pusėje. Savitu Alytaus rajono kultūros paveldo bruožu yra archeologijos objektų, visų pirma, vėlyvųjų piliakalnių dominavimas istoriniame kraštovaizdyje bei ryški istorinė daugelio architektūros paveldo objektų vertė, tarp kurių išsiskiria sakraliniai statiniai.³⁹

Organizuojami tradiciniai su žuvininkystės veikla susiję renginiai (jei yra).

Alytaus rajone veikiantys kultūros centrai turi tradicinius renginius: Lietuvos valstybės atkūrimo dienos – vasario 16-osios minėjimas Dauguose, „Kaziuko kermošius Simne“, Jurginių šventė „Jurgi, Jurgeli“ Alovėje, Sekminių šventė Butrimonyse, Motinos dienos skirti koncertai, vestuvinių muzikantų šventė „Nuo saulėlydžio iki aušros“, renginiai, skirti Tarptautinei vaikų gynimo dienai, Daugų kultūros centre, „Joninės Simne“, Joninės Pivašiūnuose, Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) dienos iškilmės Dauguose, tarptautinė Dzūkijos regiono kaimo muzikanto šventė–varžytuvės „Taip dainavo mūs senoliai“ (2014 m. įvyko 41 šventė), respublikinė humoro grupių šventė–konkursas „Sprigtas–2014“ Alytaus rajono savivaldybės įsteigtai Valentino Kirlio premijai laimėti (2014 m. įvyko 17 švenčių), vaikų ir jaunimo festivalis „Dainos ir šokio kūryba“, Kalėdų eglės žiburių įžiebimo šventės Dauguose ir Simne, Alytaus apskrities kaimo teatrų šventė „Kaimo liktarna“, „Kaimynų diena Krokialaukyje“, kasmet vykstančios rudens šventės visose seniūnijose, popietės senjorams „Kviečiu puodelio arbatos“, Dzūkijos regiono mėgėjų teatrų šventė–konkursas „Kaimo liktarna“ ir kiti renginiai.⁴⁰

Kazlų Rūdos sav. žvejus mėgėjus, vietos gyventojus ir atvykstančius turistus žavi švenčiamomis tradicinėmis žuvininkystės šventėmis: „Žieminė žūklė“ ir „Spiningavimo varžybos“. Kazlų Rūdos žvejų mėgėjų klubas (organizatorius) sulaukia vis didėjančio renginiais susidomėjusių ir dalyvaujančiųjų skaičiaus. Renginio metu vyksta varžybos, atrenkami ir apdovanojami nugalėtojai. Pavyzdžiui, 2015 m. vyko varžybos Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro Juozo Oleko taurei laimėti. Po kiekvienių varžybų vyksta dalyvių vaisės – organizuojamas žuvinės virimas.

Prienuų r. sav. Prienuų kultūros ir laisvalaikio centras kasmet Prienuose organizuoja tradicinį rajoninį renginį „Baltas paukštis“, skirtą Kultūros dienai paminėti, tradicinę rajono folkloro kolektyvų, muzikantų ir pasakorių šventę „Oi būdavo, būdavo“, respublikinį pagyvenusių žmonių

³⁷ Kazlų Rūdos savivaldybės 2013–2020 m. strateginis plėtros planas, <http://www.kazluruda.lt/index.php?-169387820>

³⁸ Alytaus rajono savivaldybės 2013–2020 m. strateginės plėtros planas, <http://www.arsa.lt/index.php?913918936>

³⁹ Alytaus rajono savivaldybės 2013–2020 m. strateginės plėtros planas, <http://www.arsa.lt/index.php?913918936>

⁴⁰ Alytaus rajono savivaldybės 2013–2020 m. strateginės plėtros planas, <http://www.arsa.lt/index.php?913918936>

šokių kolektyvų festivalį–konkursą „Revuona“, tarprajoninį vokalinių ansamblių festivalį–konkursą „Nemunėlio vingiai“, tradicinę rajono dainų ir šokių šventę „Tykiai, tykiai Nemunėlis teka...“, respublikinį instrumentinių grupių festivalį „Linksminkimos“, pučiamųjų instrumentų orkestrų ir choreografinių grupių festivalį „Varinis aidas“ ir kt. Balbieriškio kultūros ir laisvalaikio centras ŽRVVG teritorijoje organizuoja Liaudiškos muzikos kapelų festivalį „Tos kaimo vakaruškos“, respublikinį vyresniųjų tautinių šokių festivalį „Ringio Ringiai“, tradicinį festivalį „Skamba gitaros stygos“, klijavimo teatrų festivalį „Vėtrungė“, vokalinės muzikos festivalį–konkursą „Iš širdies į širdį“. Šie renginiai pritraukia didelį skaičių žiūrovų.⁴¹

ŽRVVG teritorijoje ŽRVVG narės – įmonės, veikiančios Alytaus r. sav., Kazlų Rūdos sav., Prienų r. sav., švenčia kasmetines žuvininkų šventes, kurios pritraukia daug vietos žuvininkystės bendruomenės narių, atvykusių svečių.

ŽRVVG teritorijos išskirtinumas ir identitetas. Pietvakarių Lietuvos žuvininkystės regiono vietos veiklos grupės teritorijos administracinė sudėtis sudaro vientisą teritoriją Lietuvos pietvakarių regione, išlaikydama teritorines ribas ir žuvininkystės veiklos kryptį. ŽRVVG teritorija yra aiškiai apibrėžta, vientisa ekonominiu, socialiniu ir geografiniu požiūriu, nepriklauso kitos ŽRVVG teritorijai. ŽRVVG teritorijos plotas 2015 m. pradžioje sudarė 2 990 km². Jis sudaro 4,58 proc. šalies teritorijos ploto. Geografiniu požiūriu ŽRVVG teritorija yra strategiškai svarbioje vietoje, nes per teritoriją eina automagistralė „Via Baltica“, geležinkelis Kaunas–Marijampolė–Varšuva, visai netoli yra Lietuvos–Lenkijos ir Lietuvos–Kaliningrado pasieniai (R15).

Kiekviena savivaldybė turi ir savo išskirtinumą. Alytaus rajono teritorija labiau vandeninga nei miškinga. Alytaus r. sav. 2015 m. vandenys užėmė 5,51 proc. bendo ploto, rajone yra 70 ežerų. Didžiausi ežerai – Žuvintas, Didžiulis (kitai Daugų ežeras), Obelija, Giluitis bei Simno ežeras .

Kazlų Rūdos sav. išsiskiria miškingumu. Apie 60 proc. savivaldybės teritorijos užima miškai.⁴² Miškingumu savivaldybė išsiskiria ne tik Marijampolės apskrityje, kur miškingumas sudaro 20,1 proc., bet ir Lietuvoje – 31,3 proc. Tai ketvirta pagal miškingumą savivaldybė Lietuvoje.

Prienų r. sav. nepasižymi dideliu vandeningumu, tačiau kraštovaizdį puošia didžiausia Lietuvos upė Nemunas su intakais Jiesia, Peršėke, Verkne. Telkšo 30 ežerų (Prienų rajono ežerai, didžiausi – Veršiukas, Guostus, Jiezno ežeras, Kašonių ežeras, Alšia), 5 tvenkiniai. Prienų miestas įsikūręs abipus Nemuno, Mažosios Birštono kilpos pietryčių kampe. Prienai nuo Kauno miesto yra nutolę apie 35 km, nuo Vilniaus – apie 97 km. Visos savivaldybės turi išskirtinius rekreacinius teritorijos plotus, kultūros paveldą. ŽRVVG teritorijoje vandenys 2015 m. užėmė 4,04 proc. bendros teritorijos. Teritorijos, kurių vandeningumas sudaro daugiau kaip 4 proc. teritorijos ploto priskiriamos prie palankių žuvininkystės verslui vystyti vietovių. ŽRVVG teritorijoje išplėtoti magistraliniai keliai, geografinė padėtis sudaro palankias prielaidas pagamintos produkcijos pardavimams vidaus ir užsienio rinkose .

⁴¹ Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 m. strateginis plėtros planas, <http://www.prienai.lt/go.php/Planavimo-dokumentai10036>

⁴² Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos duomenys. Lietuvos Respublikos žemės fondas, 2013 m., 2016 m., <http://www.nzt.lt/go.php/lit/Lietuvos-Respublikos-zemes-fondas>

2.2.	ŽRVVG teritorijos gyventojų poreikių analizė
------	--

Pradedant rengti VPS buvo atlikta išsami ŽRVVG teritorijos socialinė, ekonominė, ŽRVVG teritorijoje veikiančių žvejybos ir akvakultūros įmonių situacijos analizė. Visų pirma, buvo tiriama integruota socialinės, ekonominės ir gamtinės sistemos vietovės darni plėtra. Visi strategiją rengiantys dalyviai pasinaudojo palyginimo, dedukcijos metodais. Šių metodų pagalba buvo lyginami mažiausiai du objektai jų tarpusavio santykio įvertinimo tikslu. Atsižvelgiant į tai, kad ŽRVVG teritorija pateko į dvi apskritis, palyginimas buvo vykdomas ŽRVVG teritorijos su šalies analogiškais rodikliais. To pasėkoje buvo nustatyta gyventojų kaitos, gimstamumo, verslumo ir kt. socialinių, ekonominių pokyčių būklė šalies kontekste. Be objektyvios statistinės analizės į strategijos rengimą buvo įtraukti bendruomenės atstovai. Visuomenės įtraukimas į strategijos rengimo procesą didina gyventojų pasitikėjimą savo jėgomis, užtikrina bendruomenės pritarimą ir paramą ją įgyvendinant. Tuo tikslu ŽRVVG organizavo 2016 m. liepos – rugpjūčio mėn. mokymus, kuriuose klausytojai buvo supažindinti su programiniais dokumentais, strategijos rengimo tvarka, įtraukti į strategijos rengimą. Siekiant kuo plačiau bendradarbiauti su ŽRVVG teritorijos gyventojais buvo sudarytos darbo grupės. Darbo grupės organizavo susitikimus su įvairių interesų grupių žmonėmis. Susitikimai vyko tokiais lygiais:

- susitikimai su verslo ir vietos valdžios atstovais;
- susitikimai su pilietinės visuomenės atstovais;
- susitikimai su tikslinėmis grupėmis: jaunimu ir moterimis.

Susitikimai buvo organizuojami visoje ŽRVVG teritorijoje, su vietos valdžios atstovais: Alytaus rajono savivaldybės administracija, Prienų rajono savivaldybės administracija, Kazlų Rūdos savivaldybės administracija, su verslo atstovais: UAB „Daugų žuvis“, UAB „Karpis“, AB „Išlaužo žuvis“ ir kitais atstovais. Susitikimas su pilietinės visuomenės atstovais: Išlaužo sveikuolių klubo „Šventupė“, Kazlų Rūdos regiono žuvininkystės asociacijos ir kt. atstovais. Susitikimų laikas ir kt. pateikiami žemiau:

Eil. Nr.		ŽRVVG teritorijoje pagal savivaldybes susitikimų data ir protokolų numeris		
		Alytaus r. sav.	Prienų r. sav.	Kazlų Rūdos sav.
1.	Susitikimas su vietos valdžios atstovais	2016 07 22 Nr.8	2016 07 19 Nr.7	2016 07 27 Nr.11
2.	Susitikimas su verslo atstovais	2016 08 01 Nr.14	2016 07 19 Nr. 6	2016 07 27 Nr.10
3.	Susitikimas su pilietinės visuomenės atstovais (bendruomenės, asociacijos ir kt.)	2016 07 22 Nr.9	2016 08 04 Nr.18	2016 08 03 Nr.16
4.	Susitikimas su jaunimo atstovais	2016 08 01 Nr.15	-	2016 08 03 Nr.17
5.	Susitikimas su moterų atstovais	-	2016 07 29 Nr.13	2016 07 28 Nr.12

Susitikimuose buvo identifikuoti galimi atskirų ekonominių bei socialinių sričių poreikiai: kurti darbo vietas gyventojams, ypač jaunimui, kuriant ir plėtojant žvejybos ir akvakultūros verslą, skatinant žmogiškąjį kapitalą ir ekonomikos plėtrą ŽRVVG teritorijoje; pritaikyti žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams. ir prioritetinės plėtros kryptys, investicijų reikalaujančios sritys: žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas; ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją (susitikimų protokolai saugomi ŽRVVG būstinėje).

Siekiant giliau įvertinti esamą būklę ir sužinoti vietos gyventojų statistinį tiriamo reiškinių

vertinimą, bendruomenės nuomonę, pasinaudota kiekybiniais tyrimo metodais. Buvo atlikta ŽRVVG teritorijos gyventojų poreikių analizė, kuriai buvo naudojamas kiekybinis tyrimo metodas – anketinė apklausa. Tyrimas vykdytas 2016 m. liepos – rugpjūčio mėn. Buvo parengta anketa, kurioje klausimai skirti gyventojams, turintiems ryšį su žuvininkystės sektoriumi. Anketinės apklausos metu buvo atrenkami vietos valdžios, verslo ir pilietinės visuomenės atstovai, pagal jų atstovavimo principą VPS rengimo taisyklėse numatytiems sektoriams. ŽRVVG organizavo susitikimus su minėtų sektorių atstovais, kurių metu buvo anketos. Susitikimai su konkrečiais vietos valdžios, verslo ir pilietinės visuomenės atstovais, laikas ir protokolai pateikiami aukščiau. Šių sektorių atstovai dalyvavo VPS rengimo darbo grupėse, mokymuose, valdybos posėdžiuose ir visuotinio narių susirinkimuose. Mokymų, posėdžių, susitikimų metu buvo išplatintos anketos ir apklausi renginiuose dalyvavę asmenys (mokymai buvo vykdomi 2016-07-14 ir 2016-07-26, valdybos posėdis – 2016-08-09 Nr.20, visuotinio narių susirinkimo posėdis 2016-08-25 Nr. 21. Iš viso šiame tyrime dalyvavo 170 respondentų. Tyrimui buvo pasirinktas aprašomosios statistinės duomenų analizės metodas. Respondentų struktūroje 61 proc. sudarė vyrai, moterys – 39 proc. Amžiaus grupėse 36 – 50 metų respondentai sudarė 32,0 proc., 51 – 65 metų – 33 proc. apklaustųjų. Net 63 proc. respondentų domisi VPS rengimu ir turi noro prisidėti prie jos rengimo ir įgyvendinimo. Respondentai patenkinti gyvenamąja vieta, geografine padėtimi. Tačiau tik 6,0 proc. respondentų tenkina ekonominė būklė, ir tik 3 proc. infrastruktūra. Iš ekonominių problemų 26 proc. apklaustųjų pasisako, kad tai didelė bedarbių, išsidarbinimo pagal profesiją galimybės, 23 proc. – mažos gyventojų pajamos. Respondentai išsamiai įvertino vietovės ekonominę, socialinę būklę. Atsižvelgiant į tai, vietos gyventojai pirmumą teikė šioms VPS priemonėms: produktyvios investicijos į akvakultūrą, akvakultūros produktų perdirbimas, žmogiškojo kapitalo stiprinimas, infrastruktūros tvarkymas. Gautų duomenų interpretavimas bei lyginamoji analizė pateikta ŽRVVG organizacijai, kuri panaudojo gautus duomenis rengiant VPS (tyrimo ataskaita saugoma būstinėje).

Atliekant gyventojų poreikių tyrimą buvo naudoti ir kokybiniai tyrimo metodai. Jie padeda suprasti ir interpretuoti socialinį pasaulį, žmonių elgesį ir kt. Buvo organizuojamos diskusijos (angl. focus group) – tai vienas iš dažniausiai pasaulyje naudojamų kokybinių duomenų rinkimo metodų. Šio tyrimo metu buvo vykdomos diskusijos su asmenimis, suinteresuotais VPS rengimu. Taikant fokus grupių interviu metodą buvo organizuoti du susitikimai 2016 m. liepos – rugpjūčio mėn. su trijų sektorių atstovais – pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios iš anksto numatyta (sektorių atstovai pateikiami aukščiau) pokalbio tema VPS rengimo tematika. Fokus grupių interviu susitikimai vyko 2016-08-02 tema „Vietos gyventojų poreikių nustatymas rengiant Pietvakarių Lietuvos žuvininkystės regiono vietos veiklos grupės vietos plėtros 2016–2023 m. strategiją“ ir 2016-08-05 tema „Fokus grupių interviu numatant vietos plėtros 2016–2023 m. strategijos prioritetus, priemones, finansinį planą, įgyvendinimo rodiklius“. Grupinės diskusijos pasižymi sinerginiu efektu, kuris įgalina nuomonių, idėjų, patirčių įvairovę. Tyrimo ataskaita saugoma ŽRVVG būstinėje. Pažymėtina, kad objektyvių statistinių duomenų atskleista būklė ŽRVVG teritorijoje – spartus gyventojų skaičiaus mažėjimas, negatyvūs demografiniai pokyčiai, žemas verslumas ir kt., turi atitikti su anketinės apklausos ir fokus grupių gautais vertinimo rezultatais. Fokus grupių interviu susitikimų metu buvo nustatytos pagrindinės problemos, kurias reikia spręsti, t.y. vietos gyventojų didelis nedarbas, ypač jaunimo tarpe, žemas pragyvenimo lygis, kvalifikuotų specialistų strūkumas, didelė vietos gyventojų migracija ir kt.. Susitikimų metu dalyviai pateikė pasiūlymus nustatytoms problemoms spręsti, t.y. kurti ir plėtoti žvejybos ir akvakultūros verslą, kurti darbo vietas gyventojams, ypač jaunimui, pritaikyti žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams. Poreikiai ir pasiūlymai problemų sprendimui turi labai artimą tarpusavio ryšį. Tai sudaro prielaidą, kad VPS numatyti prioritetai ir priemonės atitinka vietos gyventojų poreikius ir jų įgyvendinimas turės teigiamą poveikį vietos bendruomenei.

ŽRVVG naudodama Leader metodo principą „iš apačios į viršų“, sudarė visiems galimybes dalyvauti VPS rengime, taip įtraukdama ŽRVVG teritorijos gyventojus į jos rengimą. Taikydama

minėtus tyrimo metodus, ŽRVVG nustatė pagrindinius ŽRVVG teritorijos plėtros poreikius (prioriteto tvarka):

Eil. Nr.	ŽRVVG teritorijos plėtros poreikių nustatymas žvejybos ir akvakultūros srityje (prioritetine tvarka)	Prioriteto eilės numeris svarbos tvarka
1.	Kurti darbo vietas gyventojams, ypač jaunimui, kuriant ir plėtojant žvejybos ir akvakultūros verslą, skatinant žmogiškąjį kapitalą ir ekonomikos plėtrą ŽRVVG teritorijoje.	1
2.	Pritaikyti žuvininkystei skirtą infrastruktūrą, tame tarpe kultūros paveldą, žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.	2

ŽRVVG teritorijos nustatyti gyventojų poreikiai, numatyti prioritetai, priemonės patvirtinti 2016 m. rugpjūčio 25 d. ŽRVVG narių visuotiniame susirinkime.

2.3.	ŽRVVG teritorijos socialinė situacija
------	---------------------------------------

Gyventojų kaitos tendencijos, gyventojų pasiskirstymą pagal lytį. Žmogiškieji ištekliai yra svarbus veiksnys regionų plėtroje. Jie didele dalimi apsprendžia visuomeninę ir socialinę regiono pažangą bei potencialą. Žmogiškųjų išteklių valdymas tiesiogiai įtakoja žmogiškojo kapitalo formavimą, kuris yra bet kokios ūkinės veiklos sudėtinė dalis, užtikrinanti atskirų įmonių veiksmingumą ir našumą. Žmogiškųjų išteklių formavimas yra ypač aktualus pakitusioje ekonominėje ir socialinėje erdvėje besivystantiems regionams, kas labai aktualu Lietuvos ir konkrečios vietovės ūkiui bei socialinei raidai. Gyventojų pokyčiai vietovėje yra svarbus ir sudėtingai valdomas procesas, norint užtikinti jų pokyčius, atitinkančius vietovės ekonominės

plėtos ir gyventojų socialinio pasitenkinimo poreikius. Lietuvai įstojus į ES, prasidėjo nevaldomi Lietuvos ir atskirų regionų gyventojų kaitos pokyčiai. Lietuvoje gyventojų skaičius 2013–2016 m. pradžioje sumažėjo nuo 2 971,90 tūkst. iki 2 888,58 (tūkst.) gyventojų, t. y. 2,8 proc. (R16). ŽRVVG teritorijoje per tą patį laikotarpį jų skaičius sumažėjo nuo 69 379 iki 66 908 gyventojų arba 3,6 proc. (R17). ŽRVVG teritorijoje gyventojų skaičiaus mažėjimo tempai buvo 28,6 proc. didesni už šalies vidurkį (R18) (5 lentelė) (. 2013–2015 m. ŽRVVG gyventojų skaičius sumažėjo nuo 69 379 iki 67 801 gyventojų arba 2,3 proc. Spartesnę gyventojų skaičiaus mažėjimą lėmė negatyvi gyventojų kaita Prienų r. sav. Čia per analizuojamą laikotarpį gyventojų skaičius sumažėjo 4,6 proc. Tuo tarpu Alytaus r. sav. sumažėjo tik 1,8 proc., Kazlų Rūdos r. sav. – 2,8 proc.

5 lentelė. Nuolatinių gyventojų skaičius metų pradžioje

Administracinė teritorija	Vyrai ir moterys			Vyrai			Moterys		
	2013	2015	2016*	2013	2015	2016*	2013	2015	2016*
Lietuvos Respublika	2 971 905	2 921 262	2 888 582	1 368 891	1 346 257	1 329 509	1 603 014	1 575 005	1 559 073
Alytaus r. sav.	27 618	27 126	26 840	13 484	13 244	13 081	14 134	13 882	13 759
Prienų r. sav.	29 023	28 181	27 687	13 650	13 301	13 066	15 373	14 880	14 621
Kazlų Rūdos sav.	12 738	12 494	12 381	6 012	5 921	5 858	6 726	6 573	6 523
ŽRVVG teritorija	69379	67801	66908	33146	32466	32005	36233	35335	34903

* – išankstiniai duomenys.

Šaltinis: <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1353&status=A>

Gyventojų kaita palietė vyrų ir moterų gyventojų grupes ir struktūrinę sudėtį. Lietuvoje 2013 m. gyveno 1 368, 89 tūkst. vyrų ir 1 603, 01 tūkst. moterų. Vyrai sudarė 46,1 proc. bendro gyventojų skaičiaus, moterys – 53,9 proc. . 2013–2016 m. pradžioje vyrų skaičius sumažėjo nuo 1 368 891 iki 1 329 509, t. y. 2,9 proc. ir gyventojų struktūroje jie užėmė 46,0 proc. Per tą patį laikotarpį moterų skaičius sumažėjo nuo 1 603 014 iki 1 559 073, t. y. 2,7 proc. ir moterų gyventojų struktūroje sudarė 54,0 proc. . Šalyje per analizuojamą laikotarpį vyrų skaičiaus mažėjimo tempai buvo didesni nei moterų, be to, mažėjo ir jų lyginamasis svoris gyventojų struktūroje. ŽRVVG teritorijoje 2011–2015 m. vyrų sumažėjo nu 34 051 iki 32 466, arba 4,6 proc., moterų – nuo 37 368 iki 35 335, arba 5,4 proc.⁴³. Vyrai gyventojų struktūroje 2013 m. ir 2016 m. sudarė po 47,8 proc., moterys – 47,2 proc. ŽRVVG teritorijoje vyrų skaičius per analizuojamą laikotarpį sumažėjo 3,5 proc., moterų – 3,7 proc. 2013–2015 m. ŽRVVG teritorijoje vyrų sumažėjo nuo 33 146 iki 32 466 arba 2,1 proc., moterų – nuo 36 233 iki 35 335 arba 2,5 proc. (6 lentelė) (R19).

Mažėjant gyventojų skaičiui šalyje ir regionuose nesikeičiant teritorijų plotams, visose vietovėse mažėjo gyventojų tankis viename km². Šalyje jis sumažėjo per analizuojamą laikotarpį nuo 45,5 gyventojų iki 44,7 gyventojų viename km² arba 1,8 proc. (R. Visose ŽRVVG teritorijos savivaldybėse jis yra ženklai mažesnis už šalies būklę. ŽRVVG teritorijoje jis sumažėjo nuo 23,2 iki 22,7 gyventojų viename km², t. y 2,2 proc. (R20). ŽRVVG teritorijoje spartesni gyventojų skaičiaus, tenkančio viename km², mažėjimo tempai nei šalyje, be to, 2015 m. ŽRVVG teritorijoje jų viename km² gyveno 96,9 proc. mažiau nei vidutiniškai šalyje (6 lentelė) (R21).

6 lentelė. Gyventojų tankis metų pradžioje viename km²

⁴³ <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1353&status=A>

Administracinė teritorija	Gyventojų tankis metų pradžioje viename km ²		
	2013 m.	2014 m.	2015 m.
Lietuvos Respublika	45,5	45,1	44,7
Alytaus r. sav.	19,7	19,5	19,3
Prienų r. sav.	28,2	27,7	27,3
Kazlų Rūdos sav.	23,0	22,8	22,5
ŽRVVG teritorija	23,2	22,9	22,7

Šaltinis: <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize>

Gyventojų kaita tiesiogiai įtakoja ir gyventojų demografinius pokyčius. Norint užtikrinti apsirūpinimą kvalifikuota darbo jėga ir pilnavertį socialinį gyvenimą, būtina pasiekti, kad būtų sumažinta jaunų asmenų iki 40 metų emigracija. Lietuvoje vietos gyventojų iki 40 metų skaičius 2013–2016 m. sumažėjo nuo 1 398 999 iki 1 330 236, t. y. 4,9 proc. . Bendra negatyvi šalies gyventojų kaita 2013–2016 m. buvo 2,8 proc., tai rodo, kad gyventojų iki 40 m. Lietuvoje sumažėjo 75,0 proc. daugiau už bendrą gyventojų skaičiaus pokytį. Per tą patį laikotarpį ŽRVVG teritorijoje gyventojų skaičius iki 40 m. sumažėjo nuo 29 766 iki 28 138 gyventojų, t. y. 5,5 proc. ir 0,6 proc. punkto spartesnis mažėjimas, lyginant su šalies vidurkiu (7 lentelė) . 2013–2015 m. ŽRVVG teritorijoje vietos gyventojų iki 40 m. (įskaitytinai) sumažėjo nuo 29 766 iki 28 671 arba 3,7 proc., moterų sumažėjo nuo 14 118 iki 13 594 arba 3,7 proc., vyrų – nuo 15 648 iki 15 077 arba 3,6 proc. (7 lentelė) (R22). Imant ilgesnį laiko tarpą, 2011–2015 m. ŽRVVG teritorijoje vietos gyventojų iki 40 m. (įskaitytinai) sumažėjo nuo 31 656 iki 28 671 arba 9,4 proc., moterų sumažėjo nuo 15 048 iki 13 594 arba 9,7 proc., vyrų – nuo 16 613 iki 15 077 arba 9,2 proc.

7 lentelė. Vietos gyventojai iki 40 m. (įskaitytinai)

Administracinė teritorija	2013 m.			2015 m.			2016 m.*		
	Viso	Moterų	Vyrų	Viso	Moterų	Vyrų	Viso	Moterų	Vyrų
Lietuvos Respublika	1398999	688252	710747	1354897	664046	690851	1330236	652274	677962
Alytaus r. sav.	11368	5297	6071	11053	5189	5864	10846	5133	5713
Prienų r. sav.	12449	5993	6456	11920	5704	6216	11631	5568	6063
Kazlų Rūdos sav.	5949	2828	3121	5698	2701	2997	5661	2711	2950
ŽRVVG teritorija	29766	14118	15648	28671	13594	15077	28138	13412	14726

* – išankstiniai duomenys.

Šaltinis: <http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles19>

Gyventojų kaita įtakoja dviejų veiksnių: natūralios gyventojų kaitos ir migracijos. Natūrali gyventojų kaita matuojama bendru gyventojų skaičiaus pokyčiu, t. y. skirtumu tarp gimusių ir mirusių gyventojų skaičiaus. Šalis dėl natūralios kaitos 2013 m. neteko 11 626, 2015 m. – 10 301 gyventojų. ŽRRVG teritorijoje 2013 m. natūrali kaita sumažino gyventojų skaičių 599 asmenimis, 2015 m. – 593 asmenimis. Natūrali kaita fiziniaisiais asmenimis negali būti lyginama su būkle kitose vietovėse. Ji žymia dalimi priklauso nuo gyventojų skaičiaus, gyvenančio konkrečioje vietovėje. Dėl to skaičiuojamas bendrasis natūralios gyventojų kaitos rodiklis, tenkantis 1 000 gyventojų. Pagal šį rodiklį visose ŽRVVG teritorijos savivaldybėse padėtis yra blogesnė už šalies būklę. Pagal bendrą natūralios gyventojų kaitos rodiklį, tenkanti 1 000 gyventojų, Alytaus r. sav. 2014 m. padėtis

buvo 2,1 karto, Prienų r. sav. – 2,3 karto ir Kazlų Rūdos – 1,5 karto blogesnė už šalies būklę (8 lentelė) (R23).

8 lentelė. Bendrasis natūralios gyventojų kaitos rodiklis, natūrali gyventojų kaita

Administracinė teritorija	Bendras natūralios gyventojų kaitos rodiklis 1 000 gyventojų		Natūrali gyventojų kaita, asmenys		
	2013 m.	2014 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
<i>Lietuvos Respublika</i>	-3,9	-3,4	-11 626	-9 883	-10 301
Alytaus r. sav.	-9,3	-7,3	-256	-198	-244
Prienų r. sav.	-10,3	-7,9	-297	-224	-275
Kazlų Rūdos sav.	-3,6	-5,3	-46	-66	-74
ŽRVVG teritorija	x	x	-599	-488	-593

Šaltinis: <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1876&status=A>

Didelę įtaką gyventojų skaičiui, jo kaitos tendencijoms turi gyventojų gimstamumas ir mirtingumas. Kintant socialinėms vertybėms, liberalėjant visuomenei, keičiasi jaunų žmonių požiūris į šeimą, sparčiai keičiasi tradicinė lietuvių šeima. Jauni žmonės stengiasi įgyti išsimokslinimą, pagerinti savo materialinę padėtį, o tik tada kurti šeimą ir gimdyti vaikus. Bendrasis gimstamumas 1 000 gyventojų 2013–2014 m. šalyje padidėjo nuo 10,1 iki 10,3 vaiko, Prienų r. sav. – nuo 8,6 iki 9,3 vaiko. Minėtu laikotarpiu Alytaus r. sav. sumažėjo nuo 9,4 iki 8,8 vaiko, Kazlų Rūdos sav. – nuo 11,0 iki 9,9 vaiko (R24).

2014 m. bendrasis mirtingumo rodiklis 1 000 gyventojų šalyje buvo 13,7, Alytaus – 16,1 (17,5 proc. didesnis už šalies), Prienų r. sav. – 17,2 (25,5 proc. didesnis už šalies), Kazlų Rūdos – 15,1 (10,2 proc. didesnis už šalies) gyventojų (9 lentelė) (R25).

9 lentelė. Bendrasis mirtingumo rodiklis, gimstamumo rodiklis

Administracinė teritorija	Bendras mirtingumo rodiklis 1 000 gyventojų		Bendras gimstamumo rodiklis 1 000 gyventojų	
	2013 m.	2014 m.	2013 m.	2014 m.
<i>Lietuvos Respublika</i>	14,0	13,7	10,1	10,3
Alytaus r. sav.	18,7	16,1	9,4	8,8
Prienų r. sav.	18,9	17,2	8,6	9,3
Kazlų Rūdos sav.	14,7	15,1	11,0	9,9

Šaltinis: <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1876&status=A>

Norint pagerinti natūralios gyventojų kartos būklę, reikia įgyvendinti priemones, kurios skatintų gimstamumą ir ilgentų būsimą gyvenimo trukmę. Problematinė sritis yra demografinė situacija, sąlygojama emigracijos ir visuomenės senėjimo. Pastaraisiais metais vis daugiau žmonių

emigruoja į labiau išsivysčiusias šalis ir atsivėrusias darbo rinkas, siekdami užsitikrinti savo gerovę. Taip pat pastebimas reiškinys – „protų nutekėjimas“. Kiekvienais metais matomas vis didesnis lietuvių, norinčių ar besiruošiančių studijuoti svetur, skaičius. Migracija įtakoja gyventojų kaitą. Ji gali būti vidinė ir tarptautinė. Neto migraciją parodo skaičiaus skirtumą tarp išvykusių ir atvykusių asmenų konkrečioje vietovėje. Neto migracija nuo 2013 m. pradėjusi mažėti 2015 m. vėl įgavo pagreitį. Lietuvoje 2013 m. neto migracija buvo – 16 807 asmenys, o 2015 m. – 22 403 asmenys, t. y. padidėjo 33,3 proc. ŽRVVG teritorijoje 2015 m. neto migracija – 322 asmenys ir ji 2013–2015 m. padidėjo 15,8 proc. (10 lentelė) (R26).

10 lentelė. Neto migracija, išvykusieji, atvykusieji

Adminis- tracinė teritorija	Neto migracija, asmenys			Išvykusieji asmenys			Atvykusieji asmenys		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Lietuvos Respublika	-16 807	-12 327	-22 403	96 061	98 036	105 959	79 254	85 709	83 556
Alytaus r. sav.	-15	-23	-51	822	908	988	807	885	937
Prienu r. sav.	-205	-116	-230	908	952	1 060	703	836	830
Kazlų Rūdos sav.	-58	-74	-41	446	447	488	388	373	447
ŽRVVG teritorija	-278	-213	-322	2176	2307	2536	1898	2094	2214

Šaltinis: <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1876&status=A>

ŽRVVG teritorijos Prienu r. sav. didžiausią įtaką neigiamai migracijai turėjo tarptautinė migracija. 2015 m. dėl jos savivaldybė neteko – 142 gyventojų. Bendra neto migracija r. sav. 2015 m. buvo –230 gyventojų, t. y. 88 gyventojai išvyko iš r. sav. į kitas Lietuvos vietas. Alytaus r. sav. gyventojų kaita turi skirtingas kryptis. 2015 m. dėl tarptautinės migracijos r. sav. paliko 176 gyventojai, tačiau neto migracija tik –51 asmuo. Tai rodo, kad sav. yra patraukli Lietuvos kitų vietovių gyventojams ir į ją 2015 m. persikėlė iš kitų vietovių 125 asmenys (11 lentelė) (R27).

11 lentelė. Neto tarptautinė migracija, emigrantai, imigrantai

Adminis- tracinė teritorija	Neto tarptautinė migracija, asmenys			Emigrantai, asmenys			Imigrantai, asmenys		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Lietuvos Respublika	-16 807	-12 327	-22 403	38 818	36 621	44 533	22 011	24 294	22 130
Alytaus r. sav.	-103	-112	-176	313	314	377	210	202	201
Prienu r. sav.	-161	-98	-142	313	289	347	152	191	205
Kazlų Rūdos sav.	-57	-47	-60	146	137	151	89	90	91
ŽRVVG teritorija	-321	-257	-378	772	740	875	451	483	497

Šaltinis: <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1876&status=A>

Migracijos negalima vertinti kaip neigiamo reiškinio. Dėl jos apsirūpinama darbo jėga kuriamuose naujuose verslo objektuose, įgijamas išsilavinimas vidaus ir užsienio mokymo įstaigose, tačiau dideli neigiami migracijos tempai naikina vietinę ekonominę ir socialinę infrastruktūrą. Būtina daryti ir šalies, ir vidaus aplinkoje poveikį jos reguliavimui. Nors absoliuti dauguma gyventojų išvyksta dėl ekonominių priežasčių, tačiau tyrimai rodo, kad sprendimą

emigruoti lemia ir kiti veiksniai: socialinis nesaugumas, teisingumo trūkumas, netikėjimas ateitimi, prastas darbdavių požiūris į darbuotojus, galimybė rasti norimą darbą arba pradėti verslą, geresnės karjeros galimybės užsienyje.

Atsižvelgiant į tai, kad aktyviausiai migruoja jauni, darbingo amžiaus žmonės, ŽRVVG teritorija pasižymi didele gyventojų emigracija, kurios sukeltos pasekmės turės įtakos demografinėi, socialinei ir ekonominei pačios ŽRVVG teritorijos situacijai ateityje. Ta kryptimi turėtų būti numatomos ir įgyvendinamos VPS priemonės.

Gyventojų pasiskirstymas pagal ekonominį aktyvumą. Ūkinės veiklos pagrindinis tikslas yra plėsti ekonomines veiklas, kurios sudarytų galimybę vietos gyventojams aktyviai dalyvauti produktų kūrime ir maksimalia galimybe tenkinti savo asmeninius ekonominius ir socialinius poreikius. Įgyvendinant šį tikslą, vykdomos investicijos, kuriamos darbo vietos, skatinamas privatus verslas, motyvuojami vietos gyventojai aktyviai darbinei veiklai. Užimti gyventojai ir jų kaita dalinai atspindi, kaip minėtos problemos sprendžiamos konkrečioje vietovėje. Pagal Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatus, užimti gyventojai šalyje sudarė 45,38 proc., bedarbiai – 11,26 proc. ir ekonomiškai neaktyvūs – 43,35 proc. ŽRVVG teritorijoje gyventojų ekonominis efektyvumas ženkliai mažesnis. Tais pačiais metais užimti gyventojai sudarė 35,24 proc., t. y. 18,7 proc. mažiau nei šalyje (R28). Bedarbių ir ekonomiškai neaktyvių gyventojų dalis ŽRVVG teritorijoje buvo didesnė už šalies būklę, bedarbių – 26,5 proc. (R29), ekonomiškai neaktyvių – 19,6 proc. didesnis lyginamasis svoris (R30) (12 lentelė). ŽRVVG teritorijos savivaldybėse blogiausiai gyventojų ekonominio aktyvumo problema sprendžiama Alytaus r. sav. Čia ekonomiškai neaktyvūs gyventojai sudarė 54,3 proc., bedarbiai – 14,24 proc. Žuvininkystės šakos plėtra, jos veiklų įvairinimas prisidės prie darbo vietų kūrimo ir gyventojų užimtumo gerinimo.

12 lentelė. Gyventojų* ekonominis aktyvumas savivaldybėse

Administra- cinė teritorija	Iš viso		Užimti gyventojai		Bedarbiai		Ekonomiškai neaktyvūs gyventojai		Nenurodė	
	Gyven- tojų skaičius	Struk- tūra, proc.	Gyven- tojų skaičius	Struktū- ra, proc.	Gyven- tojų skaičius	Struktū- ra, proc.	Gyven- tojų skaičius	Struktū- ra, proc.	Gyven- tojų skaičius	Struktū- ra, proc.
<i>Lietuvos Respublika</i>	2590217	100,00	1175447	45,38	291604	11,26	1122989	43,35	177	0,01
Alytaus r. sav.	24306	100	7601	31,28	3460	14,24	13243	54,48	2	-
Prienų r. sav.	25615	100	9393	36,68	3109	12,14	13107	51,18	6	-
Kazlų Rūdos sav.	11131	100	4517	40,58	1308	11,76	5304	47,66	2	-
ŽRVVG teritorija	61052	100	21511	35,24	7877	12,90	31654	51,86	10	-

*15 metų ir vyresni gyventojai.

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai.

Gyventojų pasiskirstymas pagal pragyvenimo šaltinį. Gyventojų ekonominis aktyvumas žymia dalimi apsprendžia ir pagrindinį pragyvenimo šaltinį. Pagal Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatus, nustatyta, kad tik 27,64 proc. ŽRVVG teritorijos gyventojų pagrindinis pragyvenimo šaltinis yra darbo užmokestis, tai yra 23,0 proc. mažesnis gyventojų skaičius, lyginant su šalies lygiu (R31). 28,51 proc. ŽRVVG teritorijos gyventojų

pagrindinis pajamų šaltinis yra gaunamos pensijos, 27,02 proc. – šeimos ir (ar) kitų asmenų išlaikomi. Iš pajamų, gautų iš savo ar šeimos verslo, pragyvena tik 1,09 proc. ŽRVVG teritorijos gyventojų, t. y. 24,8 proc. mažesnis skaičius nei šalyje (13 lentelė) (R32). Darytina išvada, kad verslumo skatinimas ŽRVVG teritorijoje yra viena iš prioritetinių kryptų, sprendžiant vietos gyventojų užimtumo ir pragyvenimo lygio gerinimo problemas.

13 lentelė. Gyventojai pagal pagrindinį pragyvenimo šaltinį savivaldybėse

	Iš viso	Darbo užmokestis	Pajamos iš savo ar šeimos verslo	Pajamos iš žemės ūkio veiklos	Pajamos iš nuosavybės ar investicijų	Pensija	Pašalpa	Stipendija	Valstybės išlaidos	Šeimos ir (ar) kitų asmenų išlaidos	Kitas pragyvenimo šaltinis	Neurodė
Lietuvos Respublika	3043429	1093058	44107	37880	3725	715572	214885	16776	29667	837501	49803	455
Struktūra	100	35,91	1,45	1,24	1,2	23,51	7,06	0,55	0,97	27,52	1,64	-
ŽRVVG teritorija	71261	19696	776	2099	45	20317	6108	528	739	19256	1693	2
ŽRVVG gyventojų pajamų šaltinių struktūra	100	27,64	1,09	2,95	0,06	28,51	8,57	0,75	1,04	27,02	2,37	-

Šaltinis: <http://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Lietuvos Respublikos 2011 m. visuotinio gyventojų ir būstų surašymo rezultatai.

ŽRVVG teritorijos socialinė situacija, jos atitiktis ŽRVVG teritorijos vizijai. Apibendrinant socialinę būklę ŽRVVG teritorijoje, darytina išvada, kad socialiniai pokyčiai būdingi Lietuvos tendencijoms. Vyksta spartus gyventojų skaičiaus mažėjimas, turintis įtakos apsirūpinimo kvalifikuota darbo jėga galimybei. Vyksta neigiami gyventojų demografinės struktūros pokyčiai, didėjantis išlaikytinių skaičius. 2013–2016 m. ŽRVVG teritorijoje gyventojų skaičius iki 40 m. sumažėjo nuo 29 766 iki 28 138 gyventojų, t. y. 5,5 proc. ir 12,2 proc. punktais spartesni mažėjimo tempai, lyginant su šalies vidurkiu. Tam, kad būtų stabilizuota padėtis ir įvyktų teigiami poslinkiai, vietos gyventojai siūlo gerinti socialinę, ekonominę infrastruktūrą, didinti gyventojų užimtumą ir gerinti pragyvenimo lygį. Vietos gyventojai pagrindiniu poreikiu įvardina verslų kūrimą ir plėtrą, įsidarbinimo galimybių didinimą.

Atliktų tyrimų metu nustatyta vietos gyventojų poreikių svarba eiliškumo skalėje. Vietos gyventojai pirmumą suteikė pagrindiniams poreikiams ir prioriteto tvarka suteikė pirmą vietą „Kurti darbo vietas vietos gyventojams, ypač jaunimui, kuriant ir plėtojant žvejybos ir akvakultūros verslą, skatinant ekonomikos plėtrą ŽRVVG teritorijoje“, antrą vietą „Pritaikyti žuvininkystei skirtą infrastruktūrą, tame tarpe kultūros paveldą, žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.“ Šių pagrindinių poreikių įgyvendinimui VPS yra numatyta vizija „tai konkurencingas žuvininkystės regionas, gaminantis ir perdirbantis aukštos kokybės žuvininkystės produkciją vietos ir užsienio rinkai, atviras kiekvienam žmogui kurti socialinę gerovę ir plėtoti verslus“. VSP numatyti prioritetai, priemonės padės dalinai įgyvendinti vietos gyventojų poreikius bei pagerinti esamą socialinę situaciją ŽRVVG teritorijoje.

2.4.	ŽRVVG teritorijos ekonominė situacija
------	---------------------------------------

Bendra informacija apie ekonominę situaciją. Vienas pagrindinių rodiklių, rodančių Lietuvos ekonomikos išsivystymo lygį. Bendrasis vidaus produktas (toliau – BVP) apibrėžiamas kaip galutinė prekių ir paslaugų, sukurtų Lietuvoje, rinkos vertė per tam tikrą laikotarpį. Pagrindiniai makroekonominiai rodikliai nusako teritorijos (šalies, regiono, rajono) ekonominę potencialą pritraukti investicijas, jas išlaikyti ir kurti naują ekonominę vertę. Pagrindinius makroekonominius ir įmonės veiklos rodiklius parodo šie rodikliai ir jų kitimas: BVP ir jo augimas, pridėtinė vertė, tiesioginės užsienio investicijos, materialiosios investicijos, pajamos ir pelningumas, vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, gyventojų užimtumas, nedarbas (proc.) ir kt.

ŽRVVG teritorijoje veikiančios įmonės, verslo įmonės, jų struktūra. Gyventojų užimtumas yra įtakojamas ūkio subjektų pokyčių, kuriuose kuriamos darbo vietos. Ūkio modernizavimas, kuris apima inovacijas, naujų technologijų diegimą, iš esmės keičia darbo jėgos išteklių poreikį ir pokyčius rinkoje. Šalyje ir ŽRVVG teritorijoje pagrindiniai pridėtinės vertės ir darbo vietų kūrėjai yra mažos ir vidutinės įmonės. Jos visų įmonių struktūroje sudaro apie 98 proc. (R33).

14 lentelė. Įregistruotų ir veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius pagal ekonominės veiklos rūšį metų pradžioje

Eil. Nr.	Ekonominės veiklos rūšis	2013-01-01		2015-01-01	
		Lietuvos Respublik a	ŽRVVG teritorija	Lietuvos Respublik a	ŽRVVG teritorija
1.	Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	1733	50	2109	48
2.	Kasyba ir karjerų eksploatavimas	90	–	106	1
3.	Apdirbamoji gamyba	6654	119	7375	112
4.	Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas	374	15	1008	10
5.	Vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas	347	5	379	39
6.	Statyba	6000	30	6948	55
7.	Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklių transporto priemonių ir motociklų remontas	21659	305	24211	298
8.	Transportas ir saugojimas	6429	37	3294	73
9.	Apgyvandinimo ir maitinimo paslaugų teikimas	2940	94	7389	37
10.	Informacija ir ryšiai	2113	11	2665	7
11.	Finansinė ir draudimo veikla	658	5	728	2
12.	Nekilnojamojo turto operacijos	3537	21	4203	13
13.	Profesinė, mokslinė ir techninė veikla	7132	48	8652	37
14.	Administracinė ir aptarnavimo veikla	2155	14	2756	10
15.	Viešasis valdymas ir gynyba; privalomas socialinis draudimas	5	–	3	–
16.	Švietimas	478	1	565	2
17.	Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas	1580	17	1759	18
18.	Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla	454	5	613	4

19.	Kita aptarnavimo veikla	1123	7	1313	5
20.	Nenurodyta veiklos rūšis	–	–	–	–
	Iš viso:	65461	784	76076	771

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Ūkio subjektai. Pagrindiniai duomenys 2013, 21 lentelė, Ūkio subjektai. Pagrindiniai duomenys 2014, 21 lentelė.

2013–2015 m. šalyje veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius pagal ekonominės veiklos rūšį metų pradžioje padidėjo nuo 65 461 2013 m. iki 76 076 2015 m., t. y. 16,2 proc. ŽRVVG teritorijoje per tą patį laikotarpį jų skaičius sumažėjo nuo 784 iki 771 įmonės arba 1,7 proc. (14 lentelė) (R34). Sparčiai mažėjo įmonių skaičius, užsiimančių apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų teikimu. Jų skaičius 2013–2015 m. sumažėjo 60,6 proc. (R35). 2015 m. veikiančių mažų ir vidutinių įmonių struktūroje įmonės, vykdančios didmeninę ir mažmeninę prekybą, variklių transporto priemonių ir motociklų remontą, sudarė 38,6 proc. įmonių skaičiaus, teikiančios transporto ir saugojimo paslaugas – 9,5 proc., užsiimančios žemės ūkiu, miškininkystėje ir žuvininkystėje – 6,2 proc. (R36). Tais pačiais metais žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje veiklą vykdė 2,8 proc. šalies mažų ir vidutinių įmonių (R37).

Integruotas ekonominę ir verslumo būklę parodantis rodiklis yra veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų. ŽRVVG teritorijoje veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų, padidėjo nuo 10,3 įmonės 2013 m. iki 12,0 įmonės 2015 m., t. y. 16,5 proc. Neatsižvelgiant į pasiekimus, ŽRVVG teritorija pagal verslumo lygį 2,2 karto atsilieka nuo šalies būklės (15 lentelė) (R38). Žemiausias verslumo lygis 2015 m. yra Alytaus r. sav. Čia tik 11 veikiančių mažų ir vidutinių įmonių, tenkančių 1 000 gyventojų. ŽRVVG teritorijoje lieka aktuali problema, sprendžiant verslumo skatinimo, gyventojų užimtumo ir verslų plėtros klausimus.

15 lentelė. Veikiančių ūkio subjektų, veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius pagal apskritis, tenkantis 1 000 gyventojų, sausio 1 d.

Eil. Nr.	Administracinė teritorija	Gyventojų skaičius	Veikiančių ūkio subjektų skaičius	Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius	1 000 gyventojų tenka	
					Veikiančių ūkio subjektų skaičius	Veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius
2015 m. sausio 1 d.						
1.	<i>Lietuvos Respublika</i>	2 921 262	93 017	76 076	31,8	26,0
2.	Alytaus r. sav.	27 126	373	298	13,4	11,0
3.	Prienų r. sav.	28 181	434	349	15,4	12,4
4.	Kazlų Rūdos sav.	12 494	230	167	18,4	13,4
5.	ŽRVVG teritorija	67 801	1037	814	15,3	12,0
2013 m. sausio 1 d.						
1.	<i>Lietuvos Respublika</i>	2 971 905	86 929	65 461	29,9	22,0
2.	Alytaus r. sav.	27 618	382	250	13,8	9,1
3.	Prienų r. sav.	29 023	477	322	16,4	11,1
4.	Kazlų Rūdos sav.	12 738	223	149	17,5	11,7

5.	ŽRVVG teritorija	69 379	1 082	721	15,6	10,3
----	-------------------------	---------------	--------------	------------	-------------	-------------

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas>, Ūkio subjektai. Pagrindiniai duomenys 2013, 11,20 lentelės. Ūkio subjektai. Pagrindiniai duomenys 2015, 12,20 lentelės.

Vienas iš būdų, kuris leidžia asmeniui vykdyti ūkinę veiklą – išsiimti įstatymų numatyta tvarka verslo liudijimą. Savarankiškai dirbančių asmenų skaičius pagal verslo liudijimą šalyje padidėjo nuo 84 486 asmenų 2013 m. iki 100 328 dirbančiųjų 2015 m., t. y. 18,7 proc. ŽRVVG teritorijoje per tą patį laikotarpį savarankiškai dirbančių asmenų skaičius pagal verslo liudijimą padidėjo nuo 1 599 iki 2 041 asmens arba 27,6 proc. (16 lentelė) (R39). ŽRVVG teritorijoje asmenų, dirbančių pagal verslo liudijimą, 2013–2015 m. didėjo 8,9 proc. punkto sparčiau už šalies vidurkį. Asmenų, dirbančių pagal verslo liudijimą, skaičius 2013–2015 m. didėjo visose ŽRVVG teritorijos savivaldybėse: Alytaus r. sav. – 35,2 proc., Prienų r. sav. – 24,4 proc. ir Kazlų Rūdos sav. – 16,8 proc. Analizuojant ilgesnį laikotarpį 2011–2015 m., ŽRVVG teritorijoje asmenų, dirbančių pagal verslo liudijimą, pastebimas žymiai didesnis padidėjimas, t.y. nuo 1 768 iki 2 041, arba 15,4 proc.⁴⁴. Šia verslo forma turi galimybę pasinaudoti ir žuvininkystės sektoriaus darbuotojai.

16 lentelė. Savarankiškai dirbančių asmenų skaičius pagal verslo liudijimą

Administracinė teritorija	2013 m.	2015 m.
Lietuvos Respublika	84 486	100 328
Alytaus r. sav.	651	880
Prienų r. sav.	710	883
Kazlų Rūdos sav.	238	278
ŽRVVG teritorija	1 599	2 041

Šaltinis: <http://www.vmi.lt/cms/gyventojai>

Užimti gyventojai žemės ūkio, žuvininkystės, pramonės, paslaugų sektoriuose. Ūkio modernizavimas, kuris apima inovacijas, naujų technologijų diegimą, iš esmės keičia darbo jėgos išteklių poreikį ir pokyčius rinkoje. Lietuvoje 2013–2015 m. užimtų gyventojų pagal ekonominės veiklos rūšis padidėjo 3,2 proc., 2015 m. pradžioje šalyje paslaugų sektoriuje buvo užimta 66,1 proc., žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje – 9,2 proc., pramonėje – 17,2 proc., statyboje – 7,9 proc. (17 lentelė) ().

17 lentelė. Užimti gyventojai pagal ekonomines veiklos rūšis, proc.

Metai	Iš viso pagal ekonomines veiklos rūšis	A Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	B_TO_E Pramonė	F Statyba	G_TO_U Paslaugos
Lietuvos Respublika					

⁴⁴ <http://www.vmi.lt/cms/gyventojai>

2013	100,00	8,4	17,8	7,7	66,1
2014	100	9,2	17,2	7,5	66,1
2015	100	9,1	17,2	7,9	65,8

Šaltinis: www.stat.gov.lt, <http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles>

ŽRVVG teritorijoje pagal Lietuvos Respublikos 2011 m. gyventojų ir būstų surašymo rezultatus, 2011 m. ŽRVVG teritorijoje 9,91 proc. užimtų gyventojų dirbo žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės sektoriuose, 21,8 proc. – pramonėje, 7,8 proc – statyboje ir paslaugų sektoriuje – 60,49 proc. (18 lentelė) (R40). ŽRVVG teritorijoje didesnis užimtų gyventojų skaičius buvo žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės, pramonės ekonominėse veiklose. Žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės sektoriuje 2011 m. buvo užimta 4,06 proc. daugiau gyventojų už šalies vidurkį (R41).

18 lentelė. Užimti gyventojai pagal ekonominės veiklos rūšis savivaldybėse (15 metų ir vyresni)

	Iš viso	Žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė	Pramonė	Statyba	Didmeninė ir mažmeninė prekyba; variklinių transporto priemonių ir motociklų remontas	Kitos ekonominės veiklos
Lietuvos Respublika	1175447	68830	209097	78975	205590	612955
Struktūra, proc.	100	5,85	17,79	6,72	17,49	52,15
Alytaus r. sav.	7601	903	1326	739	1177	3456
Prienų r. sav.	9393	869	1814	765	1567	4378
Kazlų Rūdos sav.	4517	361	1549	174	669	1764
ŽRVVG teritorija	21511	2133	4689	1678	3413	9598
Struktūra, proc.	100	9,91	21,80	7,8	15,87	44,62

Šaltinis: <http://osp.stat.gov.lt/2011-m.-surasymas>

Nedarbo lygis, jo tendencijos. Verslų plėtra ir įvairios darbo formos: privataus verslo kūrimas, samdomas darbas, darbas, išsiėmus verslo liudijimą, pagerino darbo rinkos būklę ir šalyje, ir ŽRVVG teritorijoje. Lietuvoje bedarbių skaičius sumažėjo nuo 201,3 tūkst. 2013 m. iki 158,2 tūkst. 2015 m., t. y. 21,4 proc. Per tą patį laikotarpį ŽRVVG teritorijoje bedarbių skaičius sumažėjo nuo 5,8 tūkst. iki 4,5 tūkst. arba 22,4 proc. (R42). Jų skaičiaus mažėjimas vienu procentiniu punktu lenkė šalies vidurkį. Absoliutus bedarbių skaičius negali būti lyginamas su kitų teritorijų bedarbių skaičiumi. Jį žymia dalimi lemia vietovėje gyvenantis darbingo amžiaus žmonių skaičius. Dėl minėtos priežasties skaičiuojamas registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (proc.). Pagal šį rodiklį gerėjo padėtis visose ŽRVVG teritorijos savivaldybėse. 2013–2015 m. registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (proc.) Alytaus r. sav. sumažėjo nuo 18,7 proc. iki 15,1 proc., Prienų r. sav. – nuo 9,2 proc. iki 7,1 proc. ir Kazlų Rūdos sav. – nuo 15,4 proc. iki 11,4 proc. Neatsižvelgiant į darbo rinkos teigiamus poslinkius, ŽRVVG teritorijos registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (proc.) Alytaus r. sav. aukštesnis už šalies vidurkį 73,6 proc., Kazlų Rūdos sav. – 31,0 proc. Geresnė padėtis tik Prienų r. sav. (19 lentelė) (R43).

19 lentelė. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis, registruoti bedarbiai

Administracinė teritorija	Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis, proc.			Registruoti bedarbiai, tūkst.		
	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
<i>Lietuvos Respublika</i>	<i>10,9</i>	<i>9,5</i>	<i>8,7</i>	<i>201,3</i>	<i>173,0</i>	<i>158,2</i>
Alytaus r. sav.	18,7	17,2	15,1	3,0	2,7	2,4
Prienų r. sav.	9,2	8,1	7,1	1,6	1,4	1,2
Kazlų Rūdos sav.	15,4	12,7	11,4	1,2	1,0	0,9
<i>ŽRVVG teritorija</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>x</i>	<i>5,8</i>	<i>5,1</i>	<i>4,5</i>

Šaltinis: <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1876&status=A>

2011–2015 m. ŽRVVG teritorijoje bedarbių skaičius sumažėjo nuo 6,2 tūkst. iki 4,5 tūkst., arba 27,4 proc.⁴⁵ 2011–2015 m. dirbančių (išskyrus savarankiškai dirbančius) asmenų skaičius padidėjo nuo 24,8 tūkst. iki 25,2 tūkst., arba 1,6 proc.⁴⁶

Laisvų darbo vietų skaičius ir tendencijos. Darbo rinkos santykių negalima traktuoti tik kaip darbo jėgos pirkimo ir pardavimo. Šių dienų darbo rinkoje sprendžiamos ne tik ekonominės, bet ir socialinės problemos. Tai darbo išteklių racionalus panaudojimas, gyventojų užimtumo ir kovos su nedarbu programų įgyvendinimas, naujų darbo vietų kūrimas, bedarbių registravimas ir materialinis rėmimas, darbo ieškančių žmonių mokymas ir perkvalifikavimas. 2013–2016 m. šalyje laisvų darbo vietų skaičius padidėjo nuo 1 990 iki 4 708 laisvų darbo vietų, t. y. 2,4 karto, ŽRVVG teritorijoje nuo 6 iki 29 laisvų darbo vietų, t. y. 4,8 karto (20 lentelė) (R44). Bedarbystę būtų galima sparčiau sumažinti, perkvalifikuojant bedarbius ir jų kvalifikacinius gebėjimus, priderinant prie darbo rinkos reikalavimų.

20 lentelė. Laisvų darbo vietų skaičius metų pradžioje

Eil. Nr.	Administracinė teritorija	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
1.	<i>Lietuvos Respublika</i>	<i>1 990</i>	<i>2 487</i>	<i>3 258</i>	<i>4 708</i>
2.	Alytaus r. sav.	5	1	4	0
3.	Prienų r. sav.	1	3	9	14
4.	Kazlų Rūdos sav.	0	0	4	15
5.	<i>ŽRVVG teritorija</i>	<i>6</i>	<i>4</i>	<i>17</i>	<i>29</i>

Šaltinis: LDB prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2016-05-23 raštas Nr. Sd-1749.

⁴⁵ <http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1876&status=A>

⁴⁶ <http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=7076d8ca-fd8d-400e-9db7-ab9bd081d402>

Bedarbystės mažinimas strategijoje numatomas vykdyti dviem kryptimis: plėtoti verslus, kuriant darbo vietas, ir motyvuoti darbo jėgos kvalifikacinių gebėjimų ugdymą.

Asmenų skaičius, gaunančių senatvės pensiją, šalyje 2013–2015 m. sumažėjo nuo 600 994 iki 598 380 arba 0,43 proc., tarp vyrų sumažėjo nuo 191 031 iki 193 010 arba 1,04 proc., tarp moterų – nuo 409 963 iki 405 370 arba 12,03 proc., ŽRVVG teritorijoje 2013–2015 m. sumažėjo nuo 14 936 iki 14 480 arba 3,05 proc. Didesnis mažėjimas vyko tarp moterų, t. y. nuo 10 036 iki 9 664 arba 3,71 proc., tarp vyrų – nuo 4 900 iki 4 816 arba 1,71 proc. ŽRVVG teritorijoje mažėjimas vyko visose teritorijos savivaldybėse (21 lentelė) (R45). Analizuojant 2011–2015 m. laikotarpį, asmenų skaičius, gaunančių senatvės pensiją, ŽRVVG teritorijoje sumažėjo nuo 15 416 iki 14 480, arba 6,1 proc.⁴⁷

21 lentelė. Asmenų skaičius, gaunančių senatvės pensiją, sausio 1 d.

Eil. Nr.	Administracinė teritorija	2013			2015		
		Viso	Vyrai	Moterys	Viso	Vyrai	Moterys
1.	<i>Lietuvos Respublika</i>	<i>600994</i>	<i>191031</i>	<i>409963</i>	<i>598380</i>	<i>193010</i>	<i>405370</i>
2.	Alytaus r. sav.	6173	2104	4069	5952	2050	3902
3.	Prienų r. sav.	6252	1986	4266	6092	1956	4136
4.	Kazlų Rūdos sav.	2511	810	1701	2436	810	1626
5.	ŽRVVG teritorija	14936	4900	10036	14480	4816	9664

Šaltinis: VSDFFV prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2016-05-31 raštas Nr. (12.6)I-3276.

ES ir kitų fondų pritraukimas į teritoriją. 2013–2015 m. ŽRVVG teritorijoje buvo pritrauktos investicijos iš ES ir kitų fondų, įgyvendinta 125 projektai, kurių vertė siekia 26 140 600 Eur. 2013 m. buvo įgyvendinti 52 projektai, kurių vertė buvo 14 816 551 Eur, 2015 m. – 34 projektai, kurių vertė – 3 897 102 Eur. Nors įgyvendintų projektų sumažėjo 34,6 proc. ir investicijų suma sumažėjo 26,3 proc., tačiau bendra investicijų suma ŽRVVG teritorijoje pakankamai didelė. Daugiausiai projektų buvo įgyvendinta Alytaus r. sav. – 48, Prienų r. sav. – 39, o Kazlų Rūdos sav. – 25 projektai (22 lentelė) (R46). Projektai buvo finansuojami Europos regioninės plėtros fondo, Europos sanglaudos fondo, Europos socialinio fondo, savivaldybių bei Valstybės biudžeto lėšomis.

22 lentelė. ES ir kitų fondų pritraukimas

Eil. Nr.	ES ir kitų fondų pritraukimas į teritoriją	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2016 m.
Alytaus r. sav.					
1.	Įgyvendintų projektų skaičius, vnt.	7	28	13	–
2.	Įgyvendintų projektų vertė, Eur	5 865 551	1 847 947	1 239 102	–
Kazlų Rūdos sav.					
1.	Įgyvendintų projektų skaičius, vnt.	14	7	17	–
2.	Įgyvendintų projektų vertė, Eur	1 951 000	5 424 000	1 664 000	–
Prienų r. sav.					
1.	Įgyvendintų projektų skaičius, vnt.	31	4	4	–
2.	Įgyvendintų projektų vertė, Eur	7 000 000	155 000	994 000	–
ŽRVVG teritorija					
1.	Įgyvendintų projektų skaičius, vnt.	52	39	34	–
2.	Įgyvendintų projektų vertė, Eur	14 816 551	7 426 947	3 897 102	–

Šaltinis: Alytaus rajono savivaldybės administracijos 2016-06-23 raštas Nr. (3.19)K26-1932, Prienų rajono savivaldybės administracijos 2016-05-20 raštas Nr. (7.42)-R-2016/777, Kazlų Rūdos savivaldybės administracijos 2016-07-25 raštas.

⁴⁷ VSDFFV prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2016-12-29 raštas Nr. (12.6)I-7372

ŽRVVG ekonominės situacijos atitiktis ŽRVVG teritorijos vizijai. Ekonomika ir socialinių klausimų sprendimas yra tiesiogiai susiję dalykai. Regionai, kuriuose sėkmingai plėtojamas verslas, kuriamos darbo vietos, aukštesnis darbo užmokestis, mažėja migracija, pritraukiama kvalifikuota darbo jėga.

ŽRVVG teritorijoje pasiekti teigiami poslinkiai ekonomikos srityje. Savarankiškai dirbančių asmenų skaičius pagal verslo liudijimą ŽRVVG teritorijoje padidėjo 27,6 proc. (šalyje 18,7 proc.), per tą patį laikotarpį bedarbių skaičius sumažėjo nuo 5,8 tūkst. iki 4,5 tūkst. arba 22,4 proc. Jų skaičiaus mažėjimas vienu procentiniu punktu lenkė šalies vidurkį. Gilesnė analizė atskleidžia regiono ekonominį atsilikimą nuo šalies pokyčių. Pridėtinė vertė kuriama verslo įmonėse. 2013–2015 m. šalyje veikiančių mažų ir vidutinių įmonių skaičius pagal ekonominės veiklos rūšį metų pradžioje padidėjo 16,2 proc., ŽRVVG teritorijoje per tą patį laikotarpį jų skaičius sumažėjo 1,7 proc. Sparčiausiai mažėjo įmonių skaičius, užsiimančių apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų teikimu – 60,6 proc.

2015 m. veikiančių mažų ir vidutinių įmonių struktūroje įmonės, vykdančios didmeninę ir mažmeninę prekybą, variklių transporto priemonių ir motociklų remontą, sudarė 38,6 proc. įmonių, teikiančių transporto ir saugojimo paslaugas, skaičiaus – 9,5 proc., užsiimančios žemės ūkiu, miškininkyste ir žuvininkyste – 6,2 proc. Tais pačiais metais žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje veiklą vykdė 2,8 proc. šalies mažų ir vidutinių įmonių.

ŽRVVG teritorija pagal verslumo lygį 2,2 karto atsilieka nuo šalies būklės. Žemiausias verslumo lygis 2015 m. yra Alytaus r. sav. Čia tik 11 veikiančių mažų ir vidutinių įmonių teko 1 000 gyventojų. ŽRVVG teritorijoje lieka aktuali problema, sprendžiant verslumo skatinimo, gyventojų užimtumo ir verslų plėtros klausimus.

2013–2015 m. registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (proc.) Alytaus r. sav. sumažėjo nuo 18,7 proc. iki 15,1 proc., Prienų r. sav. – nuo 9,2 proc. iki 7,1 proc. ir Kazlų Rūdos sav. – nuo 15,4 proc. iki 11,4 proc. Neatsižvelgiant į darbo rinkos teigiamus poslinkius, ŽRVVG teritorijos registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis (proc.) Alytaus r. sav. aukštesnis už šalies vidurkį 73,6 proc., Kazlų Rūdos sav. – 31,0 proc. Geresnė padėtis tik Prienų r. sav.

Siekiant padidinti bendrą ŽRVVG teritorijos gyventojų verslumą ir spartesnę ekonominę augimą, VPS numatomos priemonės gyventojų verslumui skatinti ir užimtumui didinti, vykdant investicijas į gyvenimo kokybės gerinimą, plėtojant viešąją infrastruktūrą, teikiant būtinas paslaugas ūkiui ir gyventojams. Tai atitinka gyventojų išskeltus poreikius, kurie pagedauja, kad būtų kuriamos darbo vietos gyventojams, ypač jaunimui, kuriant ir plėtojant žvejybos ir akvakultūros verslą, skatinant ekonomikos plėtrą ŽRVVG teritorijoje. Šių pagrindinių poreikių įgyvendinimui VPS yra numatyta vizija „tai konkurencingas žuvininkystės regionas, gaminantis ir perdirbantis aukštos kokybės žuvininkystės produkciją vietos ir užsienio rinkai, atviras kiekvienam žmogui kurti socialinę gerovę ir plėtoti verslus“. VSP numatyti prioritetai, priemonės padės dalinai įgyvendinti vietos gyventojų poreikius bei pagerinti esamą ekonominę situaciją ŽRVVG teritorijoje.

2.5.	ŽRVVG teritorijoje veikiančių žvejybos ir (arba) akvakultūros įmonių situacija
------	--

Žuvininkystės sektorius Lietuvoje. Žuvininkystė – tai žuvų natūralių išteklių apsauga, dirbtinis žuvų veisimas, auginimas natūraliuose arba dirbtiniuose vandens telkiniuose. Lietuvos žuvininkystė – tai su žuvų išteklių valdymu, išsaugojimu ir atkūrimu, žvejyba, akvakultūra, žuvų perdirbimu, pirminiu žuvininkystės produktų pardavimu ir supirkimu susijusi veikla. Šalyje plėtojamos 3 pagrindinės žuvininkystės sektoriaus šakos: žvejyba (žvejyba tolimuosiuose vandenynuose, žvejyba Baltijos jūroje ir Baltijos jūros priekrantėje, žvejyba vidaus vandenyse); akvakultūra; žuvų perdirbimas.

Žuvininkystės šakoje sukuriami maisto produktai, vykdoma ūkinė veikla, kurioje gaminami žuvininkystės produktai, kuriamos darbo vietos ir gaunamos pajamos. Pagal VI Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro pateiktus duomenis, 2015 m. vienas Lietuvos gyventojas per metus suvartojo 19 kg žuvų ir jų produktų. Dėl vidaus ir užsienio poveikio paskutiniaisiais metais sparčiai keičiasi žuvininkystės sektoriaus struktūra pagal ekonominę ir gamybinę svarbą. Mažėja jūrų žuvininkystės ir žvejybos vidus vandenyse indėlis į šalies ekonominę plėtrą ir žuvų gaminamos produkcijos apimtis. Pergyvenus ūkio reformos krizę, šalyje sėkmingai ir sparčiai plėtojama žuvų perdirbimo pramonė ir rinkodara, akvakultūra tvenkiniuose ir uždarose akvakultūros sistemose. ŽRVVG teritorijoje plėtojamos 2 žuvininkystės sektoriaus šakos: akvakultūra ir žuvų perdirbimas.

Akvakultūra šalyje ir ŽRVVG teritorijoje. Tvenkininė žuvininkystė Lietuvoje turi senas tradicijas. 1970 m. šalyje buvo 11 žuvininkystės ūkių bei 6 žuvivaisos įmonės, dar 6 žuvininkystės tvenkinių kompleksai buvo statomi. Iš gamybinių tvenkinių buvo sugaunama 0,6 t/ha, o per metus buvo pateikiama vartotojams 860,5 tonų žuvis⁴⁸.

1992 m. prasidėjo žuvininkystės ūkių privatizacija, kuri turėjo įtakos žuvininkystės ūkių rekonstrukcijai, naujų technologijų įdiegimui ir gamybos apimtims. Pradėtas eksportas į Lenkiją, Vokietiją ir kt. šalis. Žuvų auginimas akvakultūros įmonėse tapo pelningu verslu, ypač žuvininkystės bendrovėse, kuriose jos auginamos didesniais kiekiais. Akvakultūros sektorius šaliai turi ekonominės, socialinės ir rekreacinės reikšmės, padeda plėsti gėlujų žuvų asortimentą, įdarbinti dalį kaimo žmonių. 2013–2015 m. šalyje įmonių, deklaravusių akvakultūros veiklą, padidėjo nuo 41 iki 43 įmonių⁴⁹. Bendras tvenkinių plotas šalyje nuo 9 444 ha 2013 m. padidėjo iki 9 623 ha 2015 m., t. y. 1,9 proc. Sparčiai didėjo uždaros akvakultūros sistemos. Jų kubatūra per analizuojamą laikotarpį padidėjo nuo 2 060 m³ iki 6 252 m³, t. y. 3 kartus⁵⁰. Šalyje veikiančių akvakultūros įmonių išaugintos žuvų produkcijos realizuotoje apimtyje 2015 m. 82,4 proc. sudaro karpiai, 7,6 proc. – upėtakiai. Kitoms žuvų rūšims – margajam plačiakčiui, baltajam amūriui, lydekoms ir kt.

⁴⁸Nacionalinės akvakultūros ir žuvų produktų gamintojų asociacijos duomenys.

⁴⁹VI Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-25 raštas Nr. IS-4482.

⁵⁰VI Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-25 raštas Nr. IS-4482.

žuvims tenka nežymi parduodamos produkcijos dalis⁵¹. Didelė dalis šalyje parduodamos žuvų produkcijos eksportuojama į kitas šalis: karpių – 36,9 proc., eršketų – 43,6 proc.⁵². Žuvininkystė tampa svarbi vidaus ir užsienio rinkose maisto produktų dalimi, vietos gyventojų įdarbinimo ir ūkių pajamų šaltiniu. 2013 m. šalies akvakultūros įmonės nuolatiniam darbui pagrindinėje darbovietėje buvo įdarbinta 417 asmenų, 2015 m. jų skaičius sumažėjo iki 405 asmenų, tačiau bendras darbuotojų skaičius padidėjo nuo 439 iki 479 darbuotojų arba 9,1 proc.⁵³.

Pietvakarių Lietuvos žuvininkystės regiono vietos veiklos grupės teritorijoje visose trijose – Alytaus r. sav., Prienų r. sav. ir Kazlų Rūdos – savivaldybėse įrengti ir naudojami akvakultūros tvenkiniai. Projektinis tvenkinių plotas 2015 m. užėmė 1 547 ha teritoriją. Jis sudaro 16,1 proc. bendro šalies tvenkinių ploto (R47). Bendras įveistų tvenkinių plotas 2013–2015 m. svyravo 1 559–1 519 ha ribose. Didžiausi tvenkinių plotai Alytaus r. sav. Projektinis tvenkinių plotas panaudojamas 98,2 proc. (23 lentelė) (R48).

23 lentelė. ŽRVVG teritorijoje veikiančių akvakultūros įmonių tvenkinių plotai 2013–2015 m., ha

Eil. Nr.	Tvenkinių plotai, ha	Alytaus r. sav.			Kazlų Rūdos sav.			Prienų sav.			Viso ŽRVVG teritorija		
		2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
1.	Bendras įveistų tvenkinių plotas	593	597	594	465	465	420	472	497	505	1530	1559	1519
2.	Projektinis tvenkinių plotas	–	–	616	–	–	420	–	–	511	–	–	1547

* – duomenys nuo 2015 m.

Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-25 raštas Nr. IS-4482.

Regiono žuvininkai didelį dėmesį skiria taupiam ir racionaliam gamtos išteklių naudojimui. Norėdami išsaugoti neužterštus vandens telkinius ir gyventojams pateikti aukštos kokybės žuvininkystės produkciją, dalis žuvininkystės produkcijos yra auginama ekologiniuose akvakultūros tvenkinių plotuose. 2013 m. ekologinės akvakultūros tvenkinių plotas sudarė 25,9 proc. nuo bendro įveistų tvenkinių ploto. 2015 m. dėl infekcinio tvenkinių užkrato ekologinės akvakultūros tvenkinių plotas sumažėjo iki 129,2 ha arba 3,1 karto ir nuo bendro įveistų tvenkinių ploto sudarė tik 8,4 proc. (R49). 2015 m. ekologinė žuvininkystė vykdoma tik viename iš trijų ŽRVVG teritorijos įmonių (24 lentelė) (R50).

24 lentelė. Bendras įveistų ekologinės akvakultūros tvenkinių plotas ŽRVVG teritorijoje, ha

Administracinė teritorija	2013 m.	2014 m.	2015 m.
Alytaus r. sav.	396,5	396,5	0
Prienų r. sav.	0	0	129,2

⁵¹ VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-25 raštas Nr. IS-4482.

⁵² VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-25 raštas Nr. IS-4482.

⁵³ VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-25 raštas Nr. IS-4482.

Kazlų Rūdos sav.	0	0	0
Iš viso	396,5	396,5	129,2

Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-25 raštas Nr. IS-4482.

ŽRVVG teritorijoje veikiančių akvakultūros įmonių auginamų žuvų struktūroje dominuoja karpis, margasis plačiakaktis, baltasis amūras ir eršketas. 2013–2015 m. ŽRVVG teritorijoje veikiančių akvakultūros įmonių išaugintos žuvų produkcijos realizuotas produkcijos kiekis tonomis padidėjo nuo 785,4 t iki 841,4 tonos, t. y. 7,1 proc. (25 lentelė) (R. Sparčiausiai didėjo margojo plačiakakčio pardavimai – 2,1 karto, baltojo amūro – 2,3 karto, eršketo – 1,8 karto (R51).

25 lentelė. ŽRVVG teritorijoje veikiančių akvakultūros įmonių išaugintos žuvų produkcijos realizuotas kiekis 2013–2015 m., tonomis

Eil. Nr.	Žuvų rūšis	Viso		
		2013 m.	2014 m.	2015 m.
1.1.	Karpis	730,4	688,9	732,2
1.2.	Lydeka	2,3	2,2	2,0
1.3.	Baltasis amūras	10,8	14,7	24,9
1.4.	Margasis plačiakaktis	27,9	57,6	59,3
1.5.	Eršketas	6,7	39,6	12,1
1.6.	Upėtakis	0,0	2,1	2,6
1.7.	Karosas	1,8	2,3	2,6
1.8.	Kitos rūšys	5,6	8,0	5,8
	Bendroji suma	785,4	815,4	841,4

Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-25 raštas Nr. IS-4482.

ŽRVVG teritorijos įveistų tvenkinių plotai 2013–2015 m. sumažėjo 0,7 proc., tuo tarpu veikiančių akvakultūros įmonių išaugintos žuvų produkcijos realizuotas kiekis tonomis padidėjo 7,1 proc. Prieaugį davė kilęs tvenkinių produktyvumas (kg/ha). Jis nuo 751,2 kg/ha 2013 m. padidėjo iki 841,2 kg/ha 2015 m. arba 12,0 proc. (26 lentelė) (R52).

26 lentelė. ŽRVVG akvakultūros ganyklinių tvenkinių produktyvumo duomenys, kg/ha

Administracinė teritorija	2013 m.	2014 m.	2015 m.
Kazlų Rūdos sav.	519,5	378,6	341,3
Prienų r. sav.	1422,2	1862,1	1935,4
Alytaus r. sav.	339,2	217,1	239,7
Viso vidutinis	751,2	818,1	841,2

Šaltinis: Nacionalinės akvakultūros ir žuvų produktų gamintojų asociacijos duomenys.

Didėjant natūrinės produkcijos pardavimams, didėjo išaugintos ir realizuotos žuvų produkcijos vertė (tūkst. Eur). ŽRVVG teritorijoje 2013–2015 m. ji padidėjo nuo 1 826,3 iki

1 980,1 tūkst. Eur arba 8,4 proc., šalyje – nuo 9 529,7 iki 10 629,7 tūkst. Eur, t. y. 11,5 proc. (27 lentelė) (R53).

27 lentelė. Veikiančių akvakultūros įmonių išaugintos ir realizuotos žuvų produkcijos vertė*, 2013–2015 m., tūkst. Eur

Eil. Nr.	Žuvų rūšis	ŽRVVG teritorija			Šalis		
		2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
1.1.	Karpis	1608,7	1528,8	1635,7	7570,7	6778,5	7718,3
1.2.	Lydeka	12,6	9,8	7,5	168,2	217,7	189,8
1.3.	Baltasis amūras	41,5	67,0	75,3	143,2	255,4	254,8
1.4.	Margasis plačiakaktis	98,6	185,8	146,0	158,5	294,4	245,5
1.5.	Eršketas	32,5	201,7	49,9	669,9	372,2	453,2
1.6.	Upėtakis	0,0	11,2	12,8	368,5	440,1	999,3
1.7.	Karosas	1,7	3,3	3,1	35,0	34,0	34,2
1.8.	Kitos rūšys	30,8	55,3	49,8	415,7	584,6	734,6
	Bendroji suma	1826,3	2062,9	1980,1	9529,7	8976,9	10629,7

* – Perdirbimui skirtos užaugintos akvakultūros produkcijos vertė perskaičiuota į šviežios produkcijos vertę.

Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-25 raštas Nr. IS-4482.

Žuvininkystė ŽRVVG teritorijoje tampa ir tarptautinio bendradarbiavimo dalimi. 2013–2015 m. sparčiai didėjo eksportuojamos žuvininkystės produktų apimtys. Bendras eksportuotos žuvininkystės produkcijos kiekis padidėjo nuo 100,7 tonų 2013 m. iki 245,5 tonų 2015 m., t. y. 2,4 karto (28 lentelė) (R54). Eksportuota produkcija sudarė 17,2 šalies akvakultūros produkcijos eksporto. Tenka pažymėti, kad šalyje eksportas 2013–2015 m. sumažėjo nuo 1 533,4 tonų iki 1 411 tonų, t. y. 8,0 proc., tuo tarpu ŽRVVG teritorijoje jis padidėjo 2,4 karto (R55). Sparčiausiai per analizuojamą laikotarpį didėjo karpių eksportas 2,4 karto, eršketo – 1,7 karto⁵⁴. Didžiausią karpių eksporto priedavimą 2013–2015 m. davė Prienų r. sav. akvakultūros įmonė, čia eksportas padidėjo 21,7 karto, Kazlų Rūdos sav. nuo 0 tonų 2013 m. išaugo iki 44,8 tonų 2015 m.⁵⁵.

28 lentelė. Veikiančių akvakultūros įmonių išaugintos ir eksportuotos žuvų produkcijos kiekis 2013–2015 m., tonomis

Eil. Nr.	Žuvų rūšis	ŽRVVG teritorija			Šalis		
		2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
1.1.	Karpis	94,7	218,5	229,8	1406,7	1100,5	1354,8
1.2.	Lydeka	0,0	0,0	0,3	0,0	0,4	1,0
1.3.	Baltasis amūras	0,0	0,0	0,1	10,3	4,8	7,6
1.4.	Margasis plačiakaktis	0,3	0,0	3,2	1,8	1,8	5,6

⁵⁴ VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-25 raštas Nr. IS-4482

⁵⁵ VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-25 raštas Nr. IS-4482

1.5.	Eršketas	5,5	34,7	9,2	104,0	55,5	39,5
1.6.	Upėtakis	–	–	–	6,4	5,7	1,4
1.7.	Karosas	–	–	–	0,0	0,6	0,1
1.8.	Kitos rūšys	–	–	–	4,2	3,9	1,0
	Bendroji suma	100,7	253,1	242,5	1533,4	1173,2	1411,0

Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-25 raštas Nr. IS-4482.

Gaunamas pajamas už parduodamą produkciją apsprendžia du veiksniai: parduodamos produkcijos apimtys ir kaina už produkcijos vienetą. Anksčiau pateikta, kad pardavimai tonomis 2013–2015 m. padidėjo 7,1 proc., išaugintos ir realizuotos žuvų produkcijos vertė – 8,4 proc. Išaugintos ir realizuotos žuvų produkcijos vertės spartesnį didėjimą lėmė vidutinės svertinės gamintojo kainos (Eur/kg) 2013–2015 m. augimas. Ji padidėjo nuo 2,33 Eur/kg iki 2,35 Eur/kg, t. y. 0,8 proc. Šalyje per tą patį laikotarpį vidutinė svertinė gamintojo kaina padidėjo 5,7 proc. ir 2015 m. 1,7 proc. buvo aukštesnė už ŽRVVG teritorijos vidutinę svertinę gamintojo kainą (29 lentelė) (R56).

29 lentelė. Veikiančių akvakultūros įmonių realizuotos produkcijos vidutinė svertinė gamintojo kaina* 2013–2015 m., Eur/kg

Eil. Nr.	Žuvų rūšis	ŽRVVG teritorijoje vidutinė kaina, Eur/kg			Šalyje vidutinė kaina, Eur/kg		
		2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
1.1.	Karpis	2,20	2,22	2,23	2,02	2,05	2,10
1.2.	Lydeka	5,47	4,55	3,68	4,60	4,66	5,51
1.3.	Baltasis amūras	3,83	4,55	3,03	2,72	2,91	2,63
1.4.	Margasis plačiakaktis	3,54	3,22	2,46	3,03	3,03	2,42
1.5.	Eršketas	4,87	5,09	4,12	5,79	5,11	5,00
1.6.	Upėtakis	0,00	5,39	4,89	3,20	4,02	3,59
1.7.	Karosas	0,93	1,43	1,22	1,19	1,04	1,17
1.8.	Kitos rūšys	5,53	6,93	8,66	7,10	6,32	4,82
	Bendroji suma	2,33	2,53	2,35	2,26	2,33	2,39

* – Šviežios akvakultūros produkcijos.

Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-25 raštas Nr. IS-4482.

Žuvininkystės sektorius be gamybinės funkcijos ir gyventojų aprūpinimo vertingais maisto produktais, sprendžia ir vietovės socialines problemas. Įmonės kuria darbo vietas ir dirbantiesiems, ir ją aptarnaujančiam personalui, įtakoja gyvenamosios vietos infrastruktūros pokyčius, bendruomenės narių kultūrinį gyvenimą ir kt. Akvakultūros sektoriuje šalyje 2015 m. dirbo 479

darbuotojai. Jų skaičius 2013–2015 m. padidėjo nuo 439 iki 485 darbuotojų, t. y. 10,5 proc. ŽRVVG teritorijoje diegiant naujas technologijas ir tobulinant darbo organizavimą, didėjant gamybos apimtims, darbuotojų skaičius 2013–2015 m. sumažėjo nuo 86 iki 66 darbuotojų arba 23,3 proc. (30 lentelė)(R57). 2015 m. 89,4 buvo pagrindinėje darbovietėje dirbančių darbuotojų skaičius. 2013 m. visi 86 darbuotojai (100 proc.) buvo pagrindinėje darbovietėje dirbantys asmenys. Dėl sezoninio darbo pobūdžio, siekiant racionaliau panaudoti darbo jėgą, darbų piko metu pradėta pasitelkti papildomus darbo jėgos išteklius. ŽRVVG teritorijoje sėkmingai sprendžiama darbo vietų išlaikymo problema. Sumažėjus akvakultūros sektoriuje dirbančiųjų skaičiui, 2015 m. 20 asmenų buvo įdarbinti žuvininkystės produktų perdirbimo ceche.

30 lentelė. Veikiančių akvakultūros įmonių darbuotojų skaičius 2013–2015 m.

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	ŽRVVG teritorija			Šalis		
		2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
1.	Darbuotojų skaičius viso:	86	81	66	439	489	485
1.1.	vyrų	57	57	53	347	368	373
1.2.	moterys	29	24	13	92	121	112
2.	Pagrindinėje darbovietėje darbuotojų skaičius viso:	86	80	59	417	450	420
2.1.	vyrų	57	57	47	332	342	322
2.2.	moterys	29	23	12	85	108	98

* – duomenys nuo 2015 m.

Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-25 raštas Nr. IS-4482.

Apsirūpinimas kvalifikuotais žuvininkystės srities specialistais ir darbuotojais yra pagrindinė socialinė problema. Kvalifikuotos darbo jėgos emigracija ir jos trūkumas, darbingo amžiaus žmonių skaičiaus mažėjimas, žuvininkystės specialistų nerengimas aukštosiose ir profesinėse mokyklose kelia didelę problemą akvakultūros sektoriaus plėtrai .

Žuvininkystės produktų perdirbimo sektorius. Nusistovėjusi praktika rodo, kad didžioji dauguma akvakultūros įmonių augina ir parduoda gyvą žuvį. Pirminės žaliavos pardavimas kuria mažesnę pridėtinę vertę ir įmonės pajamas, sukuriama mažiau darbo vietų. ŽRVVG teritorijoje tik Prienų r. sav. AB „Išlaužo žuvis“ yra įkūrusi žuvininkystės produktų perdirbimo įmonę. Įmonėje gaminama žuvų filė ir kita žuvų mėsa, malta arba nemalta, sušaldyta, žuvis – vytintos, sūdytos arba užpiltos sūrymu, rūkytos, žuvų miltai, rupiniai ir granulės, tinkami vartoti žmonių maistui ir kt. produkcija. 2013–2015 m. didėjo visų žuvininkystės produktų gamyba, plėtėsi jų asortimentas. 2014 m. pradėta gaminti žuvų filė ir kita žuvų mėsa, nemaistinė žuvų produkcija (31 lentelė) (R58).

31 lentelė. ŽRVVG teritorijoje veikiančiose žuvininkystės produktų perdirbimo įmonėse pagaminta produkcija 2013–2015 m., tonomis

Eil.	Produkcijos pavadinimas	Prienų r. sav.	ŽRVVG teritorija
------	-------------------------	----------------	------------------

Nr.		2013	2014	2015	2013	2014	2015
1.	Žuvų filė ir kita žuvų mėsa, malta arba nemalta, sušaldyta	0,0	22,7	31,1	0,0	22,7	31,1
2.	Žuvis – vytintos, sūdytos arba užpiltos sūrymu, rūkytos; žuvų miltai, rupiniai ir granulės, tinkami vartoti žmonių maistui	28,4	36,3	47,1	28,4	36,3	47,1
3.	Paruošti arba konservuoti gaminiai iš žuvų; ikrai ir ikrų pakaitalai, pagaminti iš žuvų ikrelių	14,0	10,4	16,6	14,0	10,4	16,6
4.	Nemaistinė žuvų produkcija	0,0	23,6	33,7	0,0	23,6	33,7

Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-25 raštas Nr. 1S-4482.

2013–2014 m. įmonėje pagamintų žuvų produktų pardavimų kiekis padidėjo nuo 70 iki 88 tonų, t. y. 25,7 proc. (R59), įmonėje pagamintų žuvų produktų ir suteiktų paslaugų, susijusių su žuvų perdirbimu, pardavimų apyvarta padidėjo nuo 330 166,82 iki 483 086,19 Eur arba 46,3 proc. (32 lentelė) (R60). Per tą patį laikotarpį bendrosios išlaidos padidėjo nuo 315 685,82 iki 410 681,19 Eur, t. y. 30,1 proc.

32 lentelė. ŽRVVG teritorijoje veikiančiose žuvininkystės produktų perdirbimo įmonėse parduotos produkcijos pajamos 2013–2015 m., Eur

Eil. Nr.	Produkcijos pavadinimas	Prienų r. sav.			ŽRVVG teritorija		
		2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
1.	Įmonėje pagamintų žuvų produktų pardavimų kiekis, t	70	88	–	70	88	–
2.	Įmonėje pagamintų žuvų produktų ir suteiktų paslaugų, susijusių su žuvų perdirbimu, pardavimų apyvarta, Eur – bendrosios pajamos	330166,82	483086,19	–	330166,82	483086,19	–
3.	Bendrosios išlaidos**	315685,82	410681,19	–	315685,82	410681,19	–

Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-25 raštas Nr. 1S-4482.

Bendras pelnas 2013 m. siekė 14 481 Eur, 2014 m. – 72 405 Eur. 2014–2015 m. bendrasis pelnas padidėjo 5 kartus (R61). Įsteigtoje įmonėje 2014 m. buvo įdarbinta 12 darbuotojų. Plečiantis gamybai jų skaičius 2015 m. padidėjo iki 20 darbuotojų, t. y. 66,7 proc. (R62). Jei akvakultūros sektoriuje dominuoja vyrai, tai perdirbimo įmonėje 2015 m. moterys sudarė 75,0 proc. bendro dirbančiųjų skaičiaus (33 lentelė).

33 lentelė. ŽRVVG teritorijoje veikiančiose žuvininkystės produktų perdirbimo įmonėse dirbančiųjų skaičius pagal amžių ir lytį 2013–2015 m.

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Prienų r. sav.			ŽRVVG teritorija		
		2013 m.	2014 m.	2015 m.	2013 m.	2014 m.	2015 m.
1.	Darbuotojų skaičius, viso:	12	17	20	12	17	20
1.1.	vyrai	5	4	5	5	4	5

1.2.	moterys	7	13	15	7	13	15
------	---------	---	----	----	---	----	----

Šaltinis: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro 2016-05-25 raštas Nr. IS-4482.

AB „Išlaužo žuvis“ žuvininkystės sektoriaus plėtra akivaizdžiai įrodo žuvininkystės sektoriaus grandinės svarbą. Gamyba, žuvininkystės produktų perdirbimas toje pačioje įmonėje didina pajamas, pelną ir kuria papildomas darbo vietas.

ŽRVVG teritorijos žuvininkystės sektoriaus įmonių situacija, jos atitiktis ŽRVVG teritorijos vizijai. Pietvakarių Lietuvos žuvininkystės regiono vietos veiklos grupės teritorija apima tris savivaldybes, kurios pasižymi dideliu vandeningumu ir palankiomis sąlygomis žuvininkystės sektoriaus vystymui. Visose trijose – Alytaus r. sav., Prienų r. sav. ir Kazlų Rūdos sav. įrengti ir naudojami akvakultūros tvenkiniai, įkurta žuvininkystės produktų perdirbimo įmonė. ŽRVVG teritorijos bendras įveistų tvenkinių plotas 2015 m. užėmė 1 519 ha, kas sudaro 16,1 proc. bendro šalies tvenkinių ploto. Projektinis tvenkinių plotas panaudojamas 98,2 proc. 2013–2015 m. gerėja žuvininkystės gamybiniai, ekonominiai rodikliai. ŽRVVG teritorijoje veikiančių akvakultūros įmonių išaugintos žuvų produkcijos realizuotas produkcijos kiekis (tonomis) padidėjo 7,1 proc., tvenkinių produktyvumas (kg/ha) – 12,0 proc., bendras eksportuotos žuvininkystės produkcijos kiekis – 2,4 karto. Didėjant natūrinės produkcijos pardavimams, didėjo išaugintos ir realizuotos žuvų produkcijos vertė – 8,4 proc. (R63). Efektyviai vykdoma veikla produktų perdirbimo įmonėje. 2014 m. įmonėje pagamintų žuvų produktų pardavimų kiekis padidėjo nuo 25,7 proc., pardavimų apyvarta – 46,3 proc., bendrasis pelnas – 5 kartus (R64). Perdirbimo įmonėje 2013–2015 m. darbuotojų skaičius padidėjo 66,7 proc. (R65).

Sėkminga žuvininkystės sektoriaus plėtra kelia naujus iššūkius. ŽRVVG teritorijoje akvakultūros sektoriaus veikla susiduria su didele problema – žuvilesių paukščių daroma žala žuvų ištekliams akvakultūros versle. Tik vienoje akvakultūros įmonėje per 2013 m. paukščiai sulesė 14 300 kg žuvies, kurių vertė 25 015 Eur (R66), grūdų – 70 160 kg, kurių vertė 9 103 Eur (R67). Padaryti nuostoliai siekė 34 118 Eur (R). 2015 m. vien paukščių padaryta žala ūkyje siekė 58 683 Eur (R68). Dideli nuostaliai patiriami ir dėl brakonieravimo (R69). Kita labai svarbi problema, kuri sunkiai sprendžiama – tai ŽRVVG teritorijoje akvakultūros sektoriaus galimi žuvų susirgimai infekcinėmis ir invazinėmis ligomis (taip pat ir paukščių platinamomis). Tai patyrė ne viena iš ŽRVVG teritorijos įmonių. 2013–2015 m. ekologinių tvenkinių plotai sumažėjo nuo 396,5 ha iki nulinės ribos (R70). Didžioji dalis ŽRVVG teritorijos įmonių stengiasi vykdyti inovacines veiklas: kuria naujus ir tobulina esamus produktus, diegia naujas ir modernias technologijas, pažangius vadybos metodus, kokybės valdymo sistemas. 2013-2015 m. ŽRVVG teritorijoje ūkinę veiklą vykdo trys akvakultūros įmonės. Iš jų dvi užsiima tik žuvų įveisimu, auginimu ir gyvos žuvies pardavimu. Tik viena akvakultūros įmonė AB „Išlaužo žuvis“ įkūrusi žuvininkystės produktų cechą, užsiima žuvininkystės produktų perdirbimu ir pagamintos produkcijos pardavimu savo firminėje parduotuvėje ir aprūpina perdirbta produkcija kitus šalies prekybos tinklus (R71). Atlikti tyrimo rezultatai ir nustatyti vietos gyventojų poreikiai, rodo, kad tolimesnė ŽRVVG teritorijos plėtra galima tik atlikus atskirų statinių rekonstrukciją, kuriant infrastruktūrą, kuri pasitarnautų ir gamybos plėtrai ir vietos gyventojų socialinei gerovei. Sukurta infrastruktūra ir nauji statiniai įgalintų naujų technologijų diegimą, žuvininkystės produkcijos asortimento didinimą, žuvininkystės produktų perdirbimą, sukuriant žuvies galutinio produkto paruošimo vartotojui grandinę, didinant galutinio produkto vertę (R72).

Motyvuotas, kvalifikuotas, bendradarbiaujantis personalas – vienas iš svarbiausių kriterijų, siekiant ŽRVVG teritorijos įmonių efektyvios veiklos. ŽRVVG teritorijoje žuvininkystės sektoriuje dirba daugiau kaip 80 darbuotojų. Dauguma jų praktikai, neturintys profesinio žuvininkystės srities parengimo. Jaučiamas didelis kvalifikuotų žuvininkystės specialistų trūkumas. Pagal anksčiau pateiktus duomenis, 2015 m. ŽRVVG teritorijoje dirbo 66 etatiniai darbuotojai. Pagal ŽRVVG teritorijoje veikiančių įmonių pateiktus duomenis, visi dirbantieji neturi žuvininkystės srities profesijos, t.y. nėra baigę žuvininkų rengimo profesinės arba aukštosios mokyklos. Naujai priimtus darbuotojus dirbti apmoko senieji darbuotojai (R73). Tobulėjant

technologijoms ir selekciniam darbui, vien praktinės patirties specialistams neužteks. Kyla globalinė problema, kuri turėtų būti sprendžiama, rengiant žuvininkystės specialistus šalies mastu. ŽRVVG teritorijos gyventojai pageidauja, kad gerėtų ekonominė būklė ŽRVVG teritorijoje. Jie nori, kad būtų vykdomos investicijos ir didinamas gamybos efektyvumas, didėtų našumas ir darbo užmokestis, kuriamos darbo vietos, gerinamos darbo sąlygos. Tam pasitarnautų infrastruktūros tvarkymas ir atnaujinimas. Numatomos VPS investicijos atitinka gyventojų poreikius ir vizijos siekius – tai konkurencingas žuvininkystės regionas, gaminantis ir perdirbantis aukštos kokybės žuvininkystės produkciją vietos ir užsienio rinkai, atviras kiekvienam žmogui kurti socialinę gerovę ir plėtoti verslus. VSP numatyti prioritetai, priemonės padės dalinai įgyvendinti vietos gyventojų poreikius bei pagerinti esamą ŽRVVG teritorijoje akvakultūros įmonių situaciją.

2.6.	Papildoma informacija
------	-----------------------

3. ŽRVVG teritorijos SSGG		
3.1.	Stiprybės	Stiprybę pagrindžiančio rodiklio Nr.
3.1.1.	Strategiškai gera geografinė vietovė – regionas įsikūręs prie didžiųjų Lietuvos miestų – Kauno, Marijampolės, Alytaus bei kurortinio Birštono miesto, dalis teritorijos randasi pasienio zonoje, kas sudaro palankias sąlygas ekonominei plėtrai, gyvenamajai ir rekreacinei infrastruktūrai vystyti.	R1, R2, R4, R6, R8, R9, R10, R11, R14
3.1.2.	Išplėtotas magistralinių kelių ir geležinkelių tinklas, sukurta infrastruktūra žuvų auginimui ir realizavimui.	R15, R47, R48
3.1.3.	Intensyvus skverbimasis su žuvininkystės produkcija į užsienio rinkas.	R54, R55
3.1.4.	Stabiliai išlaikomos darbo vietos žuvininkystės sektoriuje ir sukaupta ilgametė darbuotojų patirtis.	R41, R57, R62
3.1.5.	Produktyvi ir efektyvi žuvininkystės sektoriaus veikla.	R51, R52, R53, R58, R59, R60, R61
3.1.6.	Palanki teritorija žuvininkystės ir su ja susijusių verslų plėtrai.	R3, R7, R46
3.1.7.	Įsisavinami atsinaujinančių energijos šaltinių objektai.	R13
3.2.	Silpnybės	Silpnybę pagrindžiančio rodiklio Nr.
3.2.1.	Dėl natūralios gyventojų kaitos ir emigracijos ryškus regiono teritorijos gyventojų, ypač jaunimo, skaičiaus mažėjimas.	R17, R18, R19, R21, R22, R23, R24, R25, R26, R27

3.2.2.	Žemas verslumo lygis.	R32, R34, R35, R38
3.2.3.	Nepatenkinamas profesinis pasirengimas, nepakankama kvalifikacija.	R43, R44, R73
3.2.4.	Mažas užimtų gyventojų ir didžiausias ekonomiškai neaktyvių gyventojų procentinis santykis.	R28, R29, R30, R31
3.2.5.	Regiono akvakultūros įmonėse mažai išplėta žuvies galutinio produkto paruošimo vartotojui grandinė, trūksta produktų perdirbimo ir tiesioginio pateikimo vartotojui infrastruktūros.	R71, R72
3.2.6.	Žuvilesių paukščių, infekcinių ligų daroma žala žuvų ištekliams akvakultūros versle.	R49, R66, R68
3.3.	Galimybės	
3.3.1.	Žuvininkystės verslo diversifikavimas, panaudojant ES paramą ir vietinius išteklius, plėtojant verslus ir kuriant darbo vietas ŽRVVG teritorijoje.	
3.3.2.	Vykstanti technologinė pažanga kuria galimybes ŽRVVG teritorijos vietas plėtos dalyviams aktyviau bendradarbiauti, diegti inovacijas, plėtojant žuvininkystės verslą ŽRVVG teritorijoje.	
3.3.3.	Panaudojant užsienio patirtį, tvarkant infrastruktūrą, didinti žuvininkystės įmonių efektyvumą ir konkurencingumą ŽRVVG teritorijoje.	
3.3.4.	Šalyje didėjant darbuotojų kvalifikaciniams reikalavimams, įtakoti žuvininkystės specialistų rengimą ir skatinti darbuotojų kvalifikacijos kėlimą.	
3.3.5.	Aktyvių informacijos bei rinkodaros priemonių taikymas, pritraukiant vietines ir užsienio investicijas į žuvininkystės sektorių, skatinant bendradarbiavimą.	
3.4.	Grėsmės	
3.4.1.	Sparčiai mažėjantis gimstamumas ir didelė emigracija kelia grėsmę bendruomenės išlikimui ir apsirūpinimu ŽRVVG teritorijoje kvalifikuota darbo jėga.	
3.4.2.	Darbo rinkos poreikių neatitinkantis specialistų parengimas Lietuvoje, įtakos ŽRVVG regiono teritorijos kvalifikuotos žuvininkystės darbo jėgos mažėjimą ir ekonominės plėtos galimybes.	
3.4.3.	Nestabili verslo aplinka, didėjanti konkurencija šalyje kelia grėsmę ŽRVVG teritorijos verslo plėtrai.	
3.4.4.	Klimato kaitos sąlygojami pokyčiai, šilumos kaita, žuvų epideminių ligų protrūkiai įtakos ŽRVVG teritorijos gyventojų veiklą, žuvininkystės verslo tendencijas.	
3.4.5.	Regioniniai infrastruktūriniai skirtumai šalyje kelia grėsmę ŽRVVG teritorijos infrastruktūros kūrimui, kuri atitiktų verslo ir gyventojų socialinius poreikius.	

4. ŽRVVG teritorijos plėtros poreikių nustatymas prioritetine tvarka				
Eil. Nr.	ŽRVVG teritorijos plėtros poreikių nustatymas žvejybos ir akvakultūros srityje (prioritetine tvarka)	Poreikį pagrindžiantys ŽRVVG teritorijos SSGG teiginiai (Nr.)	Sąsaja su Veiksmų programos 2014–2020 m. ES žvejybos ir akvakultūros sektoriaus nustatytais poreikiais	Poreikio tenkinimas / netenkinimas iš VPS lėšų
4.1.	Kurti darbo vietas gyventojams, ypač jaunimui, kuriant ir plėtojant žvejybos ir akvakultūros verslą, skatinant žmogiškąjį kapitalą ir ekonomikos plėtrą ŽRVVG teritorijoje.	3.1.1., 3.1.2.,, 3.1.4., 3.1.6., 3.2.1., 3.2.2., 3.2.3., 3.2.4., 3.3.1., 3.3.2., 3.3.4., 3.3.5., 3.4.1., 3.4.2., 3.4.3.,	7.1.Ž, 7.2.Ž	Taip
4.2.	Pritaikyti žuvininkystei skirtą infrastruktūrą, tame tarpe kultūros paveldą, žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.	3.1.1., 3.1.2., 3.2.5., 3.3.3., 3.4.5.	7.4.Ž	Taip

II DALIS. KOKIE MŪSŲ PRIORITETAI IR TIKSLAI?

5. VPS prioritetai, priemonės ir veiklos sritys			
5.1.	VPS prioritetai, priemonės ir jų veiklos sritys (jei veiklos sritys numatytos):		Sąsaja su ŽRVG teritorijos poreikiais
5.1.1.	I prioritetas: Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas		
		Kodai	
5.1.1.1.	Priemonė: Produktyvios investicijos į akvakultūrą	BIVP-AKVA-1	4.1.
5.1.1.2.	Priemonė: Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas	BIVP-AKVA-3	4.1.
5.1.2.	II prioritetas: ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją		
		Kodai	
5.1.2.1.	Priemonė: Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas	BIVP-AKVA-7	4.1.
5.1.2.2.	Priemonė: Socialinės gerovės kūrimas ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams	BIVP-AKVA-SAVA-1	4.2

6. VPS prioritetų, priemonių ir veiklos sričių sąsaja su prioritetais bei tikslinėmis sritimis, EJRVF konkrečiais tikslais ir uždaviniais							
6.1. EJRVF dalis: VPS prioritetų, priemonių ir veiklos sričių sąsaja su EJRVF konkrečiais tikslais ir uždaviniais							
						EJRVF prioritetai ir konkretūs tikslai ir uždaviniai	
						6.1.1.Ž	6.1.2.Ž
						6.2.1.Ž	6.2.2.Ž
						6.2.3.Ž	6.3.1.Ž
						6.3.2.Ž	
I VPS prioritetas: Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas							
VPS priemonė: Produktyvios investicijos į akvakultūrą	x						
VPS priemonė: Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas		x					
II VPS prioritetas: ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją							
VPS priemonė: Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas			x				
VPS priemonė: Socialinės gerovės kūrimas ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams							x

7. VPS sąsaja su ŽRVVG teritorijos strateginiais dokumentais ir ESBJRS							
Strateginio dokumento pavadinimas	VPS sąsajos pagrindimas						
7.1. ŽRVVG teritorijos savivaldybės (-ių) plėtros strateginis (-iai) planas (-ai)	<p>ŽRVVG teritorija apima Alytaus rajono savivaldybės, Prienų rajono savivaldybės ir Kazlų Rūdos savivaldybės teritorijas. VPS parengta, atsižvelgiant į šių savivaldybių plėtros strateginius planus, juos atitinka ir papildo. Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 metų strateginiame plėtros plane numatyta vizija – Prienų rajonas – saugus, patrauklus, novatoriškas, atviras kiekvienam žmogui ir verslui. Vizijai pasiekti numatyti plėtros prioritetai, tikslai, uždaviniai ir priemonės bei siejami rezultatai. VPS atitinka ir papildo šį planą, kadangi ji yra parengta ŽRVVG teritorijai, t. y. visai Prienų r. sav. VPS numatyta ŽRVVG teritorijos vizija iki 2023 m. – tai konkurencingas žuvininkystės regionas, gaminantis ir perdirbantis aukštos kokybės žuvininkystės produkciją vietas ir užsienio rinkai, atviras kiekvienam žmogui kurti socialinę gerovę ir plėtoti verslus. Vizijai pasiekti numatyti prioritetai, priemonės bei siejami rezultatai, kurie atitinka ir papildo Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 metų strateginio plėtros plano prioritetus, priemones. VPS I prioriteto „Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas“ 1.1., 1.2. priemonės atitinka ir papildo Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 metų strateginio plano I prioriteto „Patrauklios verslui ir turizmui aplinkos gerinimas“ 1.1.2.2., 1.4.2.4. priemonės. VSP II prioriteto „ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ 2.2. priemonė atitinka ir papildo Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 metų strateginio plano I prioriteto 1.2.1.1., 1.4.2.9., 1.4.4.4., 1.4.4.5., 2.5.3.5 priemones:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th colspan="2" style="text-align: center;">VPS sąsaja su Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 metų strateginiu planu pioritetų, priemonių lygiu</th> </tr> <tr> <th style="text-align: center;">Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 metų strateginis planas</th> <th style="text-align: center;">VPS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="vertical-align: top;"> 1 PRIORITETAS. Patrauklios verslui ir turizmui aplinkos gerinimas. 1.1.2.2 priemonė. Gyventojų verslumą skatinančios informacijos sklaida, renginių, konkursų, mokymų organizavimas. 1.2.1.1. priemonė. Kultūros paveldo objektų pritaikymas turizmui. 1.4.2.4. priemonė. Didinti užimtumą kaimo vietovėse, remiant paslaugų ir ne žemės ūkio veiklos įvairinimą. 1.4.2.9. priemonė. Kultūros paveldo objektų pritaikymas bendruomenių viešosioms reikmėms. 1.4.4.4. priemonė. Bendruomenių centrų ir kitų NVO, ypač jaunimo, projektinės veiklos skatinimas. </td> <td style="vertical-align: top;"> I PRIORITETAS. Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas. 1.1. priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą. 1.2. priemonė. Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas. II PRIORITETAS. ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją. 2.1. priemonė. Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo </td> </tr> </tbody> </table>	VPS sąsaja su Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 metų strateginiu planu pioritetų, priemonių lygiu		Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 metų strateginis planas	VPS	1 PRIORITETAS. Patrauklios verslui ir turizmui aplinkos gerinimas. 1.1.2.2 priemonė. Gyventojų verslumą skatinančios informacijos sklaida, renginių, konkursų, mokymų organizavimas. 1.2.1.1. priemonė. Kultūros paveldo objektų pritaikymas turizmui. 1.4.2.4. priemonė. Didinti užimtumą kaimo vietovėse, remiant paslaugų ir ne žemės ūkio veiklos įvairinimą. 1.4.2.9. priemonė. Kultūros paveldo objektų pritaikymas bendruomenių viešosioms reikmėms. 1.4.4.4. priemonė. Bendruomenių centrų ir kitų NVO, ypač jaunimo, projektinės veiklos skatinimas.	I PRIORITETAS. Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas. 1.1. priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą. 1.2. priemonė. Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas. II PRIORITETAS. ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją. 2.1. priemonė. Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo
VPS sąsaja su Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 metų strateginiu planu pioritetų, priemonių lygiu							
Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 metų strateginis planas	VPS						
1 PRIORITETAS. Patrauklios verslui ir turizmui aplinkos gerinimas. 1.1.2.2 priemonė. Gyventojų verslumą skatinančios informacijos sklaida, renginių, konkursų, mokymų organizavimas. 1.2.1.1. priemonė. Kultūros paveldo objektų pritaikymas turizmui. 1.4.2.4. priemonė. Didinti užimtumą kaimo vietovėse, remiant paslaugų ir ne žemės ūkio veiklos įvairinimą. 1.4.2.9. priemonė. Kultūros paveldo objektų pritaikymas bendruomenių viešosioms reikmėms. 1.4.4.4. priemonė. Bendruomenių centrų ir kitų NVO, ypač jaunimo, projektinės veiklos skatinimas.	I PRIORITETAS. Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas. 1.1. priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą. 1.2. priemonė. Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas. II PRIORITETAS. ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją. 2.1. priemonė. Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo						

		<p>1.4.4.5. priemonė. Rengti ir įgyvendinti tikslines programas, skirtas kaimo jaunimui.</p> <p>2.5.3.5. priemonė. Vietos bendruomenių įsitraukimas į kultūrinę veiklą skatinimas.</p>	<p>tinkluose skatinimas.</p> <p>2.2. priemonė. Socialinės gerovės kūrimas ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.</p>
<p>Įgyvendinta VPS ir pasiekti rezultatai prisidės prie Prienų rajono savivaldybės 2011–2019 metų strateginio plano siekiamų rezultatų.</p> <p>VPS turi sąsają su Alytaus rajono savivaldybės 2013–2020 metų strateginės plėtros planu, kuriame numatyta Alytaus rajono vizija – kraštas, kuriame kiekvienam piliečiui gera gyventi ir dirbti. VPS atitinka ir papildo šį planą, kadangi ji yra parengta ŽRVVG teritorijai, t. y. visai Alytaus r. sav. VPS numatyta ŽRVVG teritorijos vizija iki 2023 m. – tai konkurencingas žuvininkystės regionas, gaminantis ir perdirbantis aukštos kokybės žuvininkystės produkciją vietos ir užsienio rinkai, atviras kiekvienam žmogui kurti socialinę gerovę ir plėtoti verslus. Vizijai pasiekti numatyti prioritetai, priemonės bei siekiami rezultatai, kurie atitinka ir papildo Alytaus rajono savivaldybės 2013–2020 metų strateginės plėtros plano prioritetus, priemones. VPS I prioriteto „Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas“ 1.1., 1.2. priemonės atitinka ir papildo Alytaus rajono savivaldybės 2013–2020 metų strateginės plėtros plano I prioriteto „Ekonomikos, verslo ir darnaus kaimo plėtros prioritetą“ 1.1.1.3., 1.1.1.4., 1.2.1.3., 1.2.2.1., 1.2.2.3., 1.2.2.4. priemones. VPS II prioriteto „ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ 2.2. priemonė atitinka ir papildo Alytaus rajono savivaldybės 2013–2020 metų strateginės plėtros plano I prioriteto „Ekonomikos, verslo ir darnaus kaimo plėtros prioritetą“ 1.2.2.4., 2.1.3.9., 2.1.3.24., 2.1.3.25 priemones:</p>			
<p>VPS sąsaja su Alytaus rajono savivaldybės 2013–2020 metų strateginės plėtros planu prioritetų, priemonių lygiu</p>			
<p>Alytaus rajono savivaldybės 2013–2020 metų strateginės plėtros planas</p>			<p>VPS</p>

	<p>I PRIORITETAS. Ekonomikos, verslo ir darnaus kaimo plėtros prioritetas.</p> <p>Priemonė 1.1.1.3. Žuvininkystės sektoriaus rėmimas.</p> <p>Priemonė 1.1.1.4. Konsultacijų kaimo verslų plėtrai teikimas, kaimo žmonių verslumo ugdymas, konsultuoti ūkininkus ES projektų rengimo ir įgyvendinimo klausimais.</p> <p>Priemonė 1.2.1.3. Parama tiesioginiams užsienio ir šalies vidaus investuotojams, investuojantiems į darbo vietas imlių gamybos sričių plėtrą.</p> <p>Priemonė 1.2.2.1. Privataus ir viešojo sektoriaus partnerystės projektų įgyvendinimas.</p> <p>Priemonė 1.2.2.3. Parama kaimo gyventojų verslo, ekonominio aktyvumo iniciatyvoms.</p> <p>Priemonė 1.2.2.4. Jaunimo verslumo skatinimas.</p> <p>Priemonė 2.1.3.9. Bendruomenių iniciatyvų rėmimas ir skatinimas.</p> <p>Priemonė 2.1.3.24. Jaunimo bendruomeninių ir pilietinių vertybių skatinimas.</p> <p>Priemonė. 2.1.3.25. Skatinti jaunimo laisvalaikio užimtumą ir iniciatyvas.</p>	<p>I PRIORITETAS. Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas.</p> <p>1.3. priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą.</p> <p>1.4. priemonė. Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas.</p> <p>II PRIORITETAS. ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.</p> <p>2.1. priemonė. Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas.</p> <p>2.2. priemonė. Socialinės gerovės kūrimas ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.</p>
<p>Įgyvendinta VPS ir pasiekti rezultatai prisidės prie Alytaus rajono savivaldybės 2013–2020 metų strateginės plėtros plano siekiamų rezultatų.</p> <p>VPS turi sąsają su Kazlų Rūdos savivaldybės 2013–2020 m. strateginiu plėtros planu. Kazlų Rūdos savivaldybės vizija 2030 m. – patraukti dirbti, gyventi ir ilsėtis savivaldybė. Vizijai pasiekti numatyti prioritetai, priemonės. VPS atitinka ir papildo šį planą, kadangi ji yra parengta ŽRVVG teritorijai, t. y. visai Kazlų Rūdos sav. VPS numatyta ŽRVVG teritorijos vizija iki 2023 m. – tai</p>		

		<p>konkurencingas žuvininkystės regionas, gaminantis ir perdirbantis aukštos kokybės žuvininkystės produkciją vietos ir užsienio rinkai, atviras kiekvienam žmogui kurti socialinę gerovę ir plėtoti verslus, jai pasiekti numatyti prioritetai, priemonės bei siekiami rezultatai, kurie atitinka ir papildo Kazlų Rūdos savivaldybės 2013–2020 m. strateginį plėtros planą, jo prioritetus, priemones.</p> <p>VPS I prioriteto „Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas“ 1.1., 1.2. priemonės atitinka ir papildo Kazlų Rūdos savivaldybės 2013–2020 m. strateginio plėtros plano II prioriteto „Verslui palankios aplinkos kūrimas“ 3.2.1.2., 3.2.3.4 priemonės bei I prioriteto „Pažangi, iniciatyvi ir sveika bendruomenė“ 1.3.3.4. priemonę. VPS II prioriteto „ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ 2.1. priemonė atitinka ir papildo minėto plano I prioriteto „Pažangi, iniciatyvi ir sveika bendruomenė“ 1.3.3.3, 1.3.3.6. priemonės:</p> <table border="1" data-bbox="450 563 2166 1299"> <thead> <tr> <th colspan="2" data-bbox="450 563 2166 632">VPS sąsaja su Kazlų Rūdos savivaldybės 2013–2020 m. strateginiu plėtros planu prioritetų, priemonių lygiu</th> </tr> <tr> <th data-bbox="450 632 1274 703">Kazlų Rūdos savivaldybės 2013–2020 m. strateginis plėtros planas</th> <th data-bbox="1274 632 2166 703">VPS</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="450 703 1274 1299"> <p>I PRIORITETAS. Pažangi, iniciatyvi ir sveika bendruomenė.</p> <p>1.3.3.3. priemonė. Skatinti jaunimo ir su jaunimu dirbančių NVO aktyvumą ir didinti administracinius gebėjimus.</p> <p>1.3.3.4. priemonė. Integruoti jaunimą į darbo rinką.</p> <p>1.3.3.6. priemonė. Plėtoti jaunimo savanorišką veiklą.</p> <p>III PRIORITETAS. Verslui palankios aplinkos kūrimas.</p> <p>3.2.1.2. priemonė. Remti pradedančius verslą.</p> <p>3.2.3.4. priemonė. Ūkinės veiklos diversifikacijos kaimo vietovėse skatinimas.</p> </td> <td data-bbox="1274 703 2166 1299"> <p>I PRIORITETAS. Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas.</p> <p>1.5. priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą.</p> <p>1.6. priemonė. Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas.</p> <p>II PRIORITETAS. ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.</p> <p>2.1. priemonė. Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas.</p> <p>2.2. priemonė. Socialinės gerovės kūrimas ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.</p> </td> </tr> </tbody> </table> <p>Įgyvendinta VPS ir pasiekti rezultatai prisidės prie Kazlų Rūdos savivaldybės 2013–2020 m. strateginio plėtros plano siekiamų rezultatų.</p>	VPS sąsaja su Kazlų Rūdos savivaldybės 2013–2020 m. strateginiu plėtros planu prioritetų, priemonių lygiu		Kazlų Rūdos savivaldybės 2013–2020 m. strateginis plėtros planas	VPS	<p>I PRIORITETAS. Pažangi, iniciatyvi ir sveika bendruomenė.</p> <p>1.3.3.3. priemonė. Skatinti jaunimo ir su jaunimu dirbančių NVO aktyvumą ir didinti administracinius gebėjimus.</p> <p>1.3.3.4. priemonė. Integruoti jaunimą į darbo rinką.</p> <p>1.3.3.6. priemonė. Plėtoti jaunimo savanorišką veiklą.</p> <p>III PRIORITETAS. Verslui palankios aplinkos kūrimas.</p> <p>3.2.1.2. priemonė. Remti pradedančius verslą.</p> <p>3.2.3.4. priemonė. Ūkinės veiklos diversifikacijos kaimo vietovėse skatinimas.</p>	<p>I PRIORITETAS. Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas.</p> <p>1.5. priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą.</p> <p>1.6. priemonė. Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas.</p> <p>II PRIORITETAS. ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.</p> <p>2.1. priemonė. Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas.</p> <p>2.2. priemonė. Socialinės gerovės kūrimas ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.</p>
VPS sąsaja su Kazlų Rūdos savivaldybės 2013–2020 m. strateginiu plėtros planu prioritetų, priemonių lygiu								
Kazlų Rūdos savivaldybės 2013–2020 m. strateginis plėtros planas	VPS							
<p>I PRIORITETAS. Pažangi, iniciatyvi ir sveika bendruomenė.</p> <p>1.3.3.3. priemonė. Skatinti jaunimo ir su jaunimu dirbančių NVO aktyvumą ir didinti administracinius gebėjimus.</p> <p>1.3.3.4. priemonė. Integruoti jaunimą į darbo rinką.</p> <p>1.3.3.6. priemonė. Plėtoti jaunimo savanorišką veiklą.</p> <p>III PRIORITETAS. Verslui palankios aplinkos kūrimas.</p> <p>3.2.1.2. priemonė. Remti pradedančius verslą.</p> <p>3.2.3.4. priemonė. Ūkinės veiklos diversifikacijos kaimo vietovėse skatinimas.</p>	<p>I PRIORITETAS. Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas.</p> <p>1.5. priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą.</p> <p>1.6. priemonė. Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas.</p> <p>II PRIORITETAS. ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.</p> <p>2.1. priemonė. Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas.</p> <p>2.2. priemonė. Socialinės gerovės kūrimas ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.</p>							
7.2.	ŽRVVG teritorijoje	ŽRVVG, vadovaudamasi taisyklių reikalavimais, VPS Kauno regiono plėtros tarybai pateikė 2016 m. rugpjūčio 29 d. raštu.						

patvirtintas regiono plėtros planas	<p>Pastabų dėl VPS iš Kauno regiono plėtros tarybos negauta. VPS atitinka ir papildo Kauno regiono plėtros planą iki 2020 metų, kuris patvirtintas Kauno regiono plėtros tarybos 2010 m. gegužės 25 d. sprendimu Nr. 1, pakeistas Kauno regiono plėtros tarybos 2014 m. rugsėjo 23 d. sprendimu Nr. 51/2S-30. Regiono plėtros plane numatyta vizija, kad Kauno regionas – modernus Lietuvos bei Rytų ir Vidurio Europos ekonomikos regionas, mokslo, aukštųjų ir informacinių technologijų, kultūros bei turizmo traukos centras su puikiai išvystyta tarptautinio susisiekimo ir logistikos infrastruktūra, jame gyvena nuolat besimokanti, versli, sveika ir saugi bendruomenė. Planas nustato plėtros prioritetus, tikslus, priemones šiai strategijai įgyvendinti bei įgyvendinimo etapus.</p> <p>VPS siekiama skatinti verslumą ir užimtumą, darbo vietų kūrimą bei socialinės gerovės plėtrą ŽRVVG regione, pritaikant infrastruktūrą verslo ir visuomenės poreikiams. Kauno regiono plėtros plane iki 2020 metų (kaip ir VPS) numatoma sumažinti nedarbo lygį, infrastruktūros sutvarkymą, vietos gyventojams paslaugų gerinimą ir kt. VPS numatyti prioritetai, priemonės papildo minėto strateginio plano prioritetus, priemones bei siekiamus rezultatus.</p> <p>VPS I prioriteto „Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas“ 1.1., 1.2. priemonės atitinka ir papildo Kauno regiono plėtros plano iki 2020 metų I prioriteto „Pažangi ekonomika, apimanti verslo, moderniosios pramonės, inovacijų, turizmo ir transporto infrastruktūros plėtrą“ 1.2.1.1. priemonę ir 2 prioriteto „Gyvenimo kokybė, apimanti žmogiškuosius išteklius ir viešąsias paslaugas ir viešąją infrastruktūrą“ 2.6.2.2. priemonę. VPS II prioriteto „ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ 2.2. priemonė atitinka ir papildo Kauno regiono plėtros plano iki 2020 metų II prioriteto „Gyvenimo kokybė, apimanti žmogiškuosius išteklius ir viešąsias paslaugas ir viešąją infrastruktūrą“ 2.5.2.2., 2.6.1.4. priemones:</p>
VPS sąsaja su Kauno regiono plėtros planu iki 2020 metų prioritetų, priemonių lygiu	
Kauno regiono plėtros planas iki 2020 metų	VPS
<p>1 PRIORITETAS. Pažangi ekonomika, apimanti verslo, moderniosios pramonės, inovacijų, turizmo ir transporto infrastruktūros plėtrą.</p> <p>1.2.1.1. priemonė. Smulkaus ir vidutinio verslo plėtros programos įgyvendinimas ir periodinis jos atnaujinimas.</p> <p>2 PRIORITETAS. Gyvenimo kokybė, apimanti žmogiškuosius išteklius ir viešąsias paslaugas ir viešąją infrastruktūrą.</p> <p>2.5.2.2. priemonė. Naujų inovatyvių vietos gyventojų bendruomenės iniciatyvų, nukreiptų į gyvenimo aplinkos ir</p>	<p>I PRIORITETAS. Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas.</p> <p>1.1. priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą.</p> <p>1.2. priemonė. Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas.</p> <p>II PRIORITETAS. ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.</p> <p>2.1. priemonė. Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas.</p> <p>2.2. priemonė. Socialinės gerovės kūrimas ŽRVVG teritorijoje,</p>

	<p>kokybės gerinimą, skatinimas.</p> <p>2.6.1.4. priemonė. Kultūros paveldo išsaugojimas kaimo vietovėse.</p> <p>2.6.2.2. priemonė. Paslaugų verslų ir kitų ne žemės ūkio verslų plėtra kaimo vietovėse.</p>	<p>pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.</p>
<p>Igyvendinta VPS ir pasiekti rezultatai prisidės prie Kauno regiono plėtros siekiamų tikslų ir rezultatų.</p> <p>ŽRVVG, vadovaudamasi taisyklių reikalavimais, VPS Alytaus regiono plėtros tarybai pateikė 2016 m. rugpjūčio 29d. raštu.</p> <p>Pastabų dėl VPS iš Alytaus regiono plėtros tarybos negauta. VPS atitinka ir papildo Alytaus regiono 2014–2020 metų plėtros planą, kuriame numatyta vizija – Alytaus regionas 2021 m. – konkurencingos augančios ekonomikos, darnios bendruomenės, savitais turizmo, rekreaciniais ir gamtos ištekliais pasižymintis, kultūrinį paveldą puoselėjantis Pietų Lietuvos regionas.</p> <p>Alytaus regiono 2014–2020 metų plėtros plane ir VPS numatoma sudaryti palankias sąlygas verslo plėtrai ir investicijoms pritraukti, išplėtoti verslo infrastruktūrą, tvariai naudoti gamtos išteklius, kultūrinį paveldą, sumažinti nedarbo lygį, gerinti vietos gyventojams paslaugų gerinimą ir kt. VPS numatyti prioritetai, priemonės papildo minėto strateginio plano prioritetus, priemonės bei siekiamus rezultatus. VPS II prioriteto „ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ 2.2. priemonė atitinka ir papildo Alytaus regiono 2014–2020 metų plėtros plano I prioriteto „Konkurencinga ekonomika“ 1.1.1.8., 1.1.1.9. priemonės, II prioriteto „Darni bendruomenė“ 2.1.1.2. priemonę bei III prioriteto „Saugi, švari ir patogi gyventi aplinka“ 3.1.2.1. priemonę:</p>		
<p>VPS sąsaja su Alytaus regiono 2014–2020 metų plėtros planu prioritetų, priemonių lygiu</p>		
<p>Alytaus regiono 2014–2020 metų plėtros planas</p>		<p>VPS</p>
	<p>I PRIORITETAS. Konkurencinga ekonomika.</p> <p>1.1.1.8. priemonė: Modernizuoti savivaldybių kultūros infrastruktūrą.</p> <p>1.1.1.9. priemonė: Aktualizuoti savivaldybių kultūros paveldo objektus.</p> <p>II PRIORITETAS. Darni bendruomenė.</p>	<p>I PRIORITETAS. Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas.</p> <p>1.1. priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą.</p> <p>1.2. priemonė. Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas.</p> <p>II PRIORITETAS. ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.</p>

	<p>2.1.1.2. priemonė: Neformaliojo švietimo infrastruktūros tobulinimas.</p> <p>III PRIORITETAS. Saugi, švari ir patogi gyventi aplinka.</p> <p>3.1.2.1. priemonė: Kraštovaizdžio apsauga.</p>	<p>2.1. priemonė. Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas.</p> <p>2.2. priemonė. Socialinės gerovės kūrimas ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.</p>
<p>Igyvendinta VPS ir pasiekti rezultatai prisidės prie Alytaus regiono plėtros siekiamų tikslų ir rezultatų.</p> <p>ŽRVVG, vadovaudamasi taisyklių reikalavimais, VPS Marijampolės regiono plėtros tarybai pateikė 2016 m. rugpjūčio 29 d. raštu. Pastabų dėl VPS iš Marijampolės regiono plėtros tarybos negauta. VPS atitinka ir papildo Marijampolės regiono plėtros planą 2014–2020 m., kuriame numatyta vizija – „Atviras naujovėms, patrauklus gyventi, dirbti, investuoti, mokytis ir ilsėtis regionas, kūrybiškai ir atsakingai naudojantis savo žmogiškąjį, gamtinį bei geografinį potencialą.“ VPS II prioriteto „ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ 2.2. priemonė atitinka ir papildo Marijampolės regiono plėtros plano 2014–2020 m. I prioriteto „Žmogus ir visuomenė“ 1.03.01.01. priemonę, bei II prioriteto „Ekonomikos skatinimas“ 2.01.02.01., 2.01.02.01., 2.02.02.01 priemonės:</p>		
<p>VPS sąsaja su Marijampolės regiono plėtros planu 2014–2020 m. prioritetų, priemonių lygiu</p>		
	<p>VPS sąsaja su Marijampolės regiono plėtros planas 2014–2020 m.</p>	<p>VPS</p>
	<p>I PRIORITETAS. Žmogus ir visuomenė.</p> <p>1.03.01.01. priemonė. Socialinių paslaugų infrastruktūros plėtra.</p> <p>II PRIORITETAS. Ekonomikos skatinimas.</p> <p>2.01.02.01. priemonė. Savivaldybės jungiančių turizmo trasų ir turizmo maršrutų informacinės infrastruktūros plėtra</p> <p>2.01.03.04. priemonė. Kraštovaizdžio apsauga.</p> <p>2.02.02.01. priemonė. Kaimo gyvenamųjų vietovių</p>	<p>I PRIORITETAS. Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas.</p> <p>1.1. priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą.</p> <p>1.2. priemonė. Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas.</p> <p>II PRIORITETAS. ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.</p> <p>2.1. priemonė. Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas.</p> <p>2.2. priemonė. Socialinės gerovės kūrimas ŽRVVG teritorijoje,</p>

		atnaujinimas	pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.
		Įgyvendinta VPS ir pasiekti rezultatai prisidės prie Marijampolės regiono plėtros siekiamų tikslų ir rezultatų.	
7.3.	ESBJRS	<p>ES Baltijos jūros regiono strategija yra pirmasis vidaus dokumentas Europos Sąjungoje. Strategija įgyvendinama aštuoniose Europos Sąjungos šalių teritorijose aplink Baltijos jūrą, kur gyvena 85 milijonai žmonių, turinčios daug bendrų požymių ir iššūkių. Nei viena valstybė negali įveikti regioninių iššūkių savaime, dėl šios priežasties šalys stengiasi suvienyti savo energiją ir dirbti kartu, kad pasiektų svarbiausių tikslų – išsaugoti jūrą, suvienyti regioną ir puoselėti žmonių gerovę.</p> <p>Lietuva kartu su kitomis šalimis įgyvendina veiksmų planą <i>trijose prioritetinėse srityse</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Siekiant stiprinti tvarų žemės ūkį, miškininkystę ir žuvininkystę (koordinuotą su Suomija ir Švedija, Lietuva yra atsakinga už bendradarbiavimą bei veiksmų plano sudarymą, stiprinant bendrą kaimo plėtros procesą); ▪ Siekiant pagerinti vidaus ir išorės transporto sąsajas (suderintas su Švedija); ▪ Siekiant sumažinti tarpvalstybinį nusikalstamumą ir jo daromą žalą (suderintą su Suomija). <p>VPS siejasi su ESBJRS tikslais ir uždaviniais šiais aspektais:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tiek ESBJRS, tiek VPS siekia darnaus vystymosi regiono vietovėse; • tiek ESBJRS, tiek VPS siekiama stiprinti žuvininkystės sektoriaus konkurencingumą, gerinti gyvenimo kokybę, orientuojantis į didesnę užimtumą ir socialinę įtrauktį, kuriant naujas darbo vietas; • tiek ESBJRS, tiek VPS siekiama jaunimo įtraukimo į ŽRVVG plėtrą, taip pat skatinamas bendradarbiavimas bei inovacijos. <p>VSP I prioriteto „Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas“ priemonės „Produktyvios investicijos į akvakultūrą“ ir „Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas“ bei II prioriteto „ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ priemonės „Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas“ ir „Socialinės gerovės kūrimas ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams“ atitinka ir papildo 1–ąją veiksmų plano prioritetinę sritį.</p> <p>VPS numatytais prioritetais ir priemonėmis siekiama vystyti žuvininkystės regiono ekonominę konkurencingumą, naujų verslų kūrimą bei plėtrą, skatinti naujoviškų produktų plėtrą, plėsti vietas ir užsienio rinkas. VPS siekiama kurti naujas darbo vietas, didinant užimtumą, skatinant socialinę įtrauktį, sprendžiant ŽRVVG regiono ekonominius, socialinius klausimus, pasitelkiant verslo, valdžios ir pilietinės visuomenės atstovus.</p>	

7.4.	Viensektorė (-ės) kaimo vietovių vietos plėtros strategija (-os) (taikoma, kai tokia (-ios) viensektorė (-ės) vietos plėtros strategija (-os) yra patvirtinta (-os) ŽRVVG teritorijoje)	<p>ŽRVVG atstovaujamoje teritorijoje yra įsikūrusios ir savo aktyvią veiklą vykdo Alytaus rajono vietos veiklos grupė, Prienų rajono vietos veiklos grupė, Sūduvos vietos veiklos grupė. Minėtos vietos veiklos grupės parengė ir yra patvirtintos viensektorinės kaimo vietovių vietos plėtros strategijos. ŽRVVG parengta VPS turi sąsajas, atitinka ir papildo minėtas viensektorines kaimo vietovių vietos plėtros strategijas.</p> <p>VPS numatyta ŽRVVG teritorijos vizija iki 2023 m. – tai konkurencingas žuvininkystės regionas, gaminantis ir perdirbantis aukštos kokybės žuvininkystės produkciją vietos ir užsienio rinkai, atviras kiekvienam žmogui kurti socialinę gerovę ir plėtoti verslus, jai pasiekti numatyti prioritetai, priemonės bei siekiami rezultatai, kurie atitinka ir papildo Alytaus rajono ir Birštono savivaldybių kaimiškiosios teritorijos bendruomenių inicijuotos vietos plėtros strategijos 2015–2020 metams prioritetus, priemones. VPS I prioriteto „Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas“ 1.1., 1.2. priemonės atitinka ir papildo Alytaus rajono ir Birštono savivaldybių kaimiškiosios teritorijos bendruomenių inicijuotos vietos plėtros strategijos 2015–2020 metams I prioriteto „Kaimo ekonominio gyvybingumo didinimas ir darbo vietų kūrimas“ 1.1., 1.2., 1.3. priemones. VPS II prioriteto „ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ 2.2. priemonės atitinka ir papildo minėtos strategijos II prioriteto „Viešosios infrastruktūros kūrimas ir gerinimas“ 2.1., 2.2. priemones. VPS II prioriteto „ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ 2.1. priemonė atitinka minėto plano III prioriteto „Vietovės privalumų panaudojimas jos plėtrai“ 3.1., 3.2., 3.3. priemones:</p> <table border="1" data-bbox="450 882 2161 1457"> <tr> <th colspan="2" data-bbox="450 882 2161 986">VPS sąsaja su Alytaus rajono ir Birštono savivaldybių kaimiškiosios teritorijos bendruomenių inicijuota vietos plėtros strategija 2015–2020 metams prioritetų, priemonių lygiu</th> </tr> <tr> <th data-bbox="450 986 1323 1098">Alytaus rajono ir Birštono savivaldybių kaimiškiosios teritorijos bendruomenių inicijuota vietos plėtros strategija 2015–2020 metams</th> <th data-bbox="1323 986 2161 1098">VPS</th> </tr> <tr> <td data-bbox="450 1098 1323 1457"> <p>I PRIORITETAS. Kaimo ekonominio gyvybingumo didinimas ir darbo vietų kūrimas.</p> <p>1.1. priemonė. Ūkio ir verslo plėtra.</p> <p>1.2. priemonė. Inovatyvaus socialinio verslo ir bendruomeninių paslaugų kūrimas ir plėtra.</p> <p>1.3. priemonė. Investicijos žemės ūkio produktų pridėtinei vertei didinti.</p> </td> <td data-bbox="1323 1098 2161 1457"> <p>I PRIORITETAS. Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas.</p> <p>1.1. priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą.</p> <p>1.2. priemonė. Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas.</p> <p>II PRIORITETAS. ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.</p> </td> </tr> </table>	VPS sąsaja su Alytaus rajono ir Birštono savivaldybių kaimiškiosios teritorijos bendruomenių inicijuota vietos plėtros strategija 2015–2020 metams prioritetų, priemonių lygiu		Alytaus rajono ir Birštono savivaldybių kaimiškiosios teritorijos bendruomenių inicijuota vietos plėtros strategija 2015–2020 metams	VPS	<p>I PRIORITETAS. Kaimo ekonominio gyvybingumo didinimas ir darbo vietų kūrimas.</p> <p>1.1. priemonė. Ūkio ir verslo plėtra.</p> <p>1.2. priemonė. Inovatyvaus socialinio verslo ir bendruomeninių paslaugų kūrimas ir plėtra.</p> <p>1.3. priemonė. Investicijos žemės ūkio produktų pridėtinei vertei didinti.</p>	<p>I PRIORITETAS. Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas.</p> <p>1.1. priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą.</p> <p>1.2. priemonė. Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas.</p> <p>II PRIORITETAS. ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.</p>
VPS sąsaja su Alytaus rajono ir Birštono savivaldybių kaimiškiosios teritorijos bendruomenių inicijuota vietos plėtros strategija 2015–2020 metams prioritetų, priemonių lygiu								
Alytaus rajono ir Birštono savivaldybių kaimiškiosios teritorijos bendruomenių inicijuota vietos plėtros strategija 2015–2020 metams	VPS							
<p>I PRIORITETAS. Kaimo ekonominio gyvybingumo didinimas ir darbo vietų kūrimas.</p> <p>1.1. priemonė. Ūkio ir verslo plėtra.</p> <p>1.2. priemonė. Inovatyvaus socialinio verslo ir bendruomeninių paslaugų kūrimas ir plėtra.</p> <p>1.3. priemonė. Investicijos žemės ūkio produktų pridėtinei vertei didinti.</p>	<p>I PRIORITETAS. Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas.</p> <p>1.1. priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą.</p> <p>1.2. priemonė. Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas.</p> <p>II PRIORITETAS. ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.</p>							

	<p>II PRIORITETAS. Viešosios infrastruktūros kūrimas ir gerinimas.</p> <p>2.1. priemonė. Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse.</p> <p>2.2. priemonė. Jauniems žmonėms skirtos infrastruktūros kūrimas ir gerinimas, pritaikant ją laisvalaikiui, sveikatingumui.</p> <p>III PRIORITETAS. Vietovės privalumų panaudojimas jos plėtrai.</p> <p>3.1. priemonė. Mokymai, susiję su VPS prioritetų ir priemonių įgyvendinimu.</p> <p>3.2. priemonė. Vietos turizmo skatinimas, dzūkų etninės kultūros puoselėjimas.</p> <p>3.3. priemonė. Bendradarbiavimo, tinklaveikos skatinimas, plėtojant vietos iniciatyvas, diegiant inovacijas.</p>	<p>2.1. priemonė. Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas.</p> <p>2.2. priemonė. Socialinės gerovės kūrimas ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.</p>
<p>VPS atitinka ir papildo Prienų rajono vietos veiklos grupės teritorijos 2015–2023 m. vietos plėtros strategijos prioritetus, priemones. VPS I prioriteto „Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas“ 1.1., 1.2. priemonės atitinka ir papildo Prienų rajono vietos veiklos grupės teritorijos 2015–2023 m. vietos plėtros strategijos I prioriteto „Patrauklios aplinkos verslui ir darbo vietų kūrimas, socialinės įtraukties didinimas, vietos gyventojų gyvenimo kokybės gerinimas“ 1.1. priemonę. VPS II prioriteto „ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ 2.1. priemonė atitinka ir papildo minėtos strategijos II prioriteto „Socialinio aktyvumo skatinimas, bendruomeniškumo ugdymas ir socialinės atskirties mažinimas“ 2.2., 2.4. priemones. VPS II prioriteto „ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ 2.2. priemonė atitinka ir papildo minėtos strategijos II prioriteto „Socialinio aktyvumo skatinimas, bendruomeniškumo ugdymas ir socialinės atskirties mažinimas“ 2.1., 2.5. priemones:</p>		
<p style="text-align: center;">VPS sąsaja su Prienų rajono vietos veiklos grupės teritorijos 2015–2023 m. vietos plėtros strategija prioritetų, priemonių lygiu</p>		

	<p align="center">Prienų rajono vietos veiklos grupės teritorijos 2015–2023 m. vietos plėtros strategija</p>	<p align="center">VPS</p>
	<p>I PRIORITETAS. Patrauklios aplinkos verslui ir darbo vietų kūrimas, socialinės įtraukties didinimas, vietos gyventojų gyvenimo kokybės gerinimas.</p> <p>1.1. priemonė. Ūkio ir verslo plėtra.</p> <p>II PRIORITETAS. Socialinio aktyvumo skatinimas, bendruomeniškumo ugdymas ir socialinės atskirties mažinimas.</p> <p>2.1. priemonė. Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse.</p> <p>2.2. priemonė. Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas (kai mokymai susiję su VPS priemonėmis).</p> <p>2.3. priemonė. Kultūros savitumo išsaugojimas, tradicijų tęstinumas.</p> <p>2.4. priemonė. Bendradarbiavimas.</p> <p>2.5. priemonė. NVO socialinės veiklos skatinimas ir įvairinimas.</p>	<p>I PRIORITETAS. Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas.</p> <p>1.1. priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą.</p> <p>1.2. priemonė. Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas.</p> <p>II PRIORITETAS. ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.</p> <p>2.1. priemonė. Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas.</p> <p>2.2. priemonė. Socialinės gerovės kūrimas ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.</p>
<p>VPS atitinka ir papildo Sūduvos vietos veiklos grupės 2014–2020 m. strategijos prioritetus, priemones. VPS I prioriteto „Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas“ 1.1., 1.2. priemonės atitinka ir papildo minėtos strategijos I prioriteto „Socialinių paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimas“ 1.1., 1.2. priemones bei II prioriteto „Kaimo verslų įvairinimas“ 2.1., 2.2. priemones. VPS II prioriteto „ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ 2.1. priemonė atitinka ir papildo minėtos strategijos IV prioriteto „Vietos gyventojų žinių didinimas ir kvalifikacijos tobulinimas, organizuojant socialinius verslus ir vykdant bendruomeninę veiklą“ 4.1. priemonę. VPS II prioriteto „ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“ 2.2. priemonė atitinka ir papildo minėtos strategijos III prioriteto „Kaimo vietovių infrastruktūros gerinimas“ 3.1. priemonę:</p>		

VPS sąsaja su Sūduvos vietos veiklos grupės 2014–2020 m. strategija prioritetų, priemonių lygiu	
Sūduvos vietos veiklos grupės 2014–2020 m. strategija	VPS
<p>I PRIORITETAS. Socialinių paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimas.</p> <p>1.1. priemonė. Socialinių paslaugų plėtra.</p> <p>1.2. priemonė. NVO socialinio verslo kūrimas ir plėtra.</p> <p>II PRIORITETAS. Kaimo verslų įvairinimas.</p> <p>2.1. priemonė. Ūkio ir verslo plėtra.</p> <p>2.2. priemonė. Privataus sektoriaus socialinio verslo kūrimas ir plėtra.</p> <p>III PRIORITETAS. Kaimo vietovių infrastruktūros gerinimas.</p> <p>3.1. priemonė. Pagrindinės paslaugos ir kaimų atnaujinimas kaimo vietovėse.</p> <p>IV PRIORITETAS. Vietos gyventojų žinių didinimas ir kvalifikacijos tobulinimas, organizuojant socialinius verslus ir vykdant bendruomeninę veiklą.</p> <p>4.1. priemonė. Vietos projektų pareiškėjų ir vykdytojų mokymas, įgūdžių įgijimas.</p> <p>V PRIORITETAS. Kraštui būdingų tradicijų puoselėjimas</p> <p>5.1. priemonė. Kultūros savitumo išsaugojimas, tradicijų tęstinumas.</p>	<p>I PRIORITETAS. Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas.</p> <p>1.1. priemonė. Produktyvios investicijos į akvakultūrą.</p> <p>1.2. priemonė. Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas.</p> <p>II PRIORITETAS. ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją.</p> <p>2.1. priemonė. Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas.</p> <p>2.2. priemonė. Socialinės gerovės kūrimas ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.</p>

		<p>Igyvendinta VPS ir pasiekti rezultatai prisidės prie Alytaus rajono ir Birštono savivaldybių kaimiškosios teritorijos, Prienų rajono vietos veiklos grupės teritorijos, Sūduvos vietos veiklos grupės plėtos siekiamų tikslų ir rezultatų.</p> <p>Siekiant išvengti dvigubo finansavimo, įgyvendinant vietos projektus pagal VPS, ŽRVVG taikys priemones. ŽRVVG kiekvieno kvietimo teikti paraiškas vietos projektams metu rengs VPS vietos projektų įgyvendinimo ir administravimo taisykles, kuriose bus įrašytas vienas iš reikalavimų pateikti Alytaus rajono ir Birštono savivaldybių kaimiškosios teritorijos, Prienų rajono vietos veiklos grupės, Sūduvos vietos veiklos grupės raštus apie tai, ar šis projektas nėra finansuojamas pagal minėtas vietos veiklos grupių strategijas. Projektų įgyvendinimo metu ŽRVVG atliks patikras vietos projektų įgyvendinimo vietose ir tikrins projektų visą dokumentaciją, projekto buhalterinės apskaitos dokumentus bei faktiškai atliktas investicijas.</p>
--	--	--

III DALIS. KAIP PASIEKSIME UŽSIBRĖŽTUS TIKSLUS?

8. LEADER metodo principų bei horizontaliųjų principų ir prioritetų įgyvendinimas

LEADER metodo principai

8.1.	Teritorinis principas:
8.1.1.	<p>principo laikymasis rengiant VPS:</p> <p>Teritorinis principas – vienas iš svarbiausių visumą apimančių principų. ŽRVVG teritorija apima geografiškai, ekonomiškai ir socialiniu požiūriu vientisą teritoriją, kuri jungia Alytaus r. sav., Prienų r. sav., Kazlų Rūdos sav. teritorijas. Atlikusi teritorijos analizę, ŽRVVG nustatė svarbiausius jos vientisumą pagrindžiančius bruožus: ŽRVVG pasirinkta teritorija sutampa su Alytaus r. sav., Prienų r. sav., Kazlų Rūdos savivaldybių administracinėmis teritorijomis, atstovauja 66 908 vietas (2016-01-01) gyventojus, teritorija turi sau būdingus, unikalius išteklius, kuriuos vietinės bendruomenės, verslo ir kitos institucijos gali tinkamai panaudoti. Rengiant VPS buvo apjungti ŽRVVG teritorijos žmogiškieji ištekliai, identifikuojamos problemos bei ieškoma finansinių išteklių joms spręsti. ŽRVVG VPS rengimo procese taikė teritorinį principą:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>identifikuojant ilgalaikes vietas plėtrai aktualiausias problemas ir išteklius joms spręsti.</i> Užtikrindama teritorinio principo įgyvendinimą, ŽRVVG atliko išsamią ŽRVVG teritorijos socialinės, ekonominės bei aplinkos situacijos analizę, nustatydama vietas išteklius, t. y. „teritorijos kapitalą“. 2016 m. liepos–rugpjūčio mėn. ŽRVVG teritorijoje buvo atlikta anketinė apklausa, nustatytos ŽRVVG teritorijos pagrindinės problemos ir poreikiai. Atliktos analizės leido nustatyti specifines, tik ŽRVVG teritorijai būdingas problemas bei numatyti racionalų vietas išteklių naudojimą joms spręsti, numatant konkrečias VPS strategines kryptis, formuluojant prioritetus ir priemones. Be to, gyventojų poreikių tyrimas ne tik padėjo nustatyti esamas problemas ir žmonių lūkesčius, bet ir vietas gyventojai buvo įtraukti į VPS rengimo procesą: buvo organizuojami susitikimai, kuriuose pristatyta atlikta ŽRVVG teritorijos socialinė, ekonominė, aplinkosauginė, gyventojų poreikių analizė. Jų metu buvo siekiama išsiaiškinti gyventojų poreikius bei problemas, siūlomus projektus, strategijos prioritetus ir priemones bei skatinamas bendradarbiavimas tarp atskirų subjektų. - <i>nustatant ŽRVVG teritorijos socialinių ryšių, bendros istorijos, išskirtinumo ir identiteto įtaką vietas bendruomenės bendram požiūriui į ilgalaikę ŽRVVG teritorijos plėtrą,</i> buvo analizuojamas ŽRVVG teritorijos išskirtinumas, identitetas, krašto istorija, papročiai ir tradicijos, esami gamtos ir kultūros paveldo objektai, kurie gali būti panaudoti ŽRVVG teritorijos reprezentavimui, didesnei pridėtinei vertei kurti ilgalaikėje perspektyvoje. Visos ŽRVVG teritorijos gyventojai aktyviai dalyvavo rengiant VPS, išsakė savo nuomonę, įvardino problemas, kurias reikia spręsti, siūlė jų sprendimo būdus, buvo išryškintas ŽRVVG teritorijos išskirtinumas, identitetas, garsi bendra istorija, tamprūs NVO socialiniai ryšiai, bendra aktyvi veikla, rengiant ir įgyvendinant projektus, siekiant bendrų ilgalaikių ŽRVVG teritorijos plėtros tikslų. - <i>vietas bendruomenės susitelkimą bendriems tikslams 2014–2020 m. laikotarpiu.</i> Vietos bendruomenės susitelkimas bendriems tikslams 2014–2020 m. laikotarpiu pasiekti buvo skatinamas, renkant projektų idėjas. <p>Atlikus teritorijos analizę, ŽRVVG, konsultuodamasi su vietas gyventojais ir organizacijomis, nustatė atstovaujamos teritorijos plėtros viziją iki 2023 m. VPS tikslai orientuoti, pirmiausia, į dialogo tarp partnerių, veikiančių organizacijų vieningumui bei veiksmų suderinamumui pasiekti, partnerystei tarp sektorių skatinti. Visi ŽRVVG teritorijos duomenys, jos išskirtinumas, identitetas, socialinė, ekonominė, gamtos išteklių atlikta analizė ir vietas gyventojų poreikiai pateikti VPS analizės dalyse, bendri</p>

	ilgalaikiai tikslai numatyti vizijoje, jų sprendimo būdai – prioritetuose, priemonėse.
8.1.2.	<p>principo laikymasis įgyvendinant VPS:</p> <p>ŽRVVG, įgyvendindama VPS ir suprasdama teritorinio principo svarbą, didelį dėmesį skirs vietos išteklių tinkamam panaudojimui, užtikrinant vietos interesų grupių bendradarbiavimą ir veikimą kartu, užtikrinant integruotą ŽRVVG teritorijos plėtrą.</p> <p>ŽRVVG administracija, viešųjų ryšių specialistas nuolatos bendraus su potencialiais ir vietos projektų paraiškas planuojančiais teikti pareiškėjais, t. y. teiks konsultacijas, rengiant VP paraiškas, padės jiems generuoti vietos projektų idėjas. Kvietimų dokumentacija ir kita informacija bus viešinama ŽRVVG internetiniame puslapyje. ŽRVVG darbas įgyvendinant VPS bus nukreiptas į potencialių pareiškėjų konsultacijas, vidaus ir tarptautinės partnerystės ryšių plėtrą, vietos gyventojų, ypač jaunimo, aktyvinimą, telkiant juos bendriems tikslams įgyvendinti, vietos ištekliams panaudoti, NVO, verslo ir valdžios atstovų bendros veiklos apjungimą ir problemų sprendimą. Tai užtikrins įgyvendinimo lėšų panaudojimo tolygumą bei racionalumą.</p> <p>VPS numatytų priemonių įgyvendinimas užtikrins ŽRVVG teritorijos vietos išteklių tinkamą panaudojimą bei plėtrą, jos išskirtinumo panaudojimą ir didesnės pridėtinės vertės kūrimą:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Užtikrinant integruotą ŽRVVG teritorijos plėtrą, ŽRVVG sieks įvairių interesų grupių bendradarbiavimo, gerinant gyvenimo kokybę ŽRVVG teritorijoje, sudaryti sąlygas vietos ekonomikai augti. Įgyvendinant VPS ieškos inovacinių metodų susidariusioms problemoms spręsti, skatins bendradarbiavimą įvairių vietovės plėtros veikėjų, bendrai veiklai, apjungiant turimas žinias, patirtį ir gebėjimus, žmogiškuosius, kultūrinius, gamtinius, infrastruktūrinius išteklius. Tai bus galima pasiekti, įgyvendinant VPS priemones „Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas“, „Socialinės gerovės kūrimas ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams“, kuriose numatyta skatinti gyventojų užimtumą, bendradarbiavimą ir partnerystę per organizuojamas bendras veiklas.</i> - <i>Užtikrinti ŽRVVG teritorijos išskirtinumo ir specifinių pranašumų panaudojimą, kurio bus tiesiogiai siekiama, įgyvendinant VPS priemonę „Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas“, kurios tikslas – ugdyti ŽRVVG teritorijos gyventojų žmogiškąjį kapitalą, skatinti bendradarbiavimą.</i> - <i>ŽRVVG teritorijos didesnės pridėtinės vertės kūrimas numatytas priemonių „Produktyvios investicijos į akvakultūrą“, „Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas“ įgyvendinime: kurti ir plėtoti verslus, didinant darbo vietų skaičių bei taip užtikrinti gyventojų užimtumo didinimą. Numatytų priemonių įgyvendinimas didins ŽRVVG teritorijos gyvybingumą, stiprins vietos gyventojų atsakomybę už ilgalaikę ir darnią teritorijos plėtrą. Vietos gyventojai ir verslininkai turės galimybę pretenduoti į paramą verslo kūrimui ir plėtrai visoje ŽRVVG teritorijoje. Bendros tarpsektorinės partnerių idėjos sudarys sąlygas parengti ir įgyvendinti vietos projektus, kurie turės teigiamą įtaką ŽRVVG teritorijos vietovių identiteto ir išskirtinumo puoselėjimui, leis atrasti inovatyvius vietos problemų sprendimus ir tokiu būdu kurs pridėtinę VPS vertę.</i> <p>ŽRVVG pasieks teritorinio principo laikymosi, rengdama kvietimus paraiškoms teikti, priemonių administravimo taisykles, kuriose numatys vertinimo kriterijus, ir remtų tuos projektus, kurie skatins ŽRVVG teritorijos integruotą plėtrą, užtikrins tinkamą vietos išteklių naudojimą, ŽRVVG teritorijos išskirtinumo ir specifinių pranašumų išnaudojimą, kurs didesnę pridėtinę vertę.</p>
8.2.	„Iš apačios į viršų“ principas:
8.2.1.	principo laikymasis rengiant VPS:

	<p>ŽRVVG rengė VPS, taikydama metodą „iš apačios į viršų“, ir sudarė galimybes bendruomeninėms organizacijoms, verslo ir vietos valdžios atstovams dalyvauti VPS rengime bei įtraukti į atskirus VPS rengimo etapus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Atliekant ŽRVVG teritorijos socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizę bei SSGG.</i> VPS darbo grupės, į kurių sudėtį buvo įtraukti 3 skirtingų sektorių atstovai, atliko socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizę ir SSGG. Atliekant ŽRVVG teritorijos socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizę, ŽRVVG kreipėsi į įvairias organizacijas: VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centrą, savivaldybes, Darbo biržą, Sodrą, ir kt., prašydama jų pateikti reikiamą informaciją VPS rengti. Darbo grupės surinko visą objektyvią statistinę ekonominę, socialinę, aplinkosauginę ir kt. informaciją bei subjektyvią vietos gyventojų nuomonę, atliko minėtų VPS skyrių analizę. Rengiant strategiją vyko ir ŽRVVG darbuotojų tiesioginis bendravimas – konsultacijos su ŽRVVG teritorijos verslininkais, jaunimu, NVO atstovais. ŽRVVG teikė informaciją apie rengiamą strategiją su principo „iš apačios į viršų“ taikymu, išklausomos jų nuomonės ir pasiūlymai. - <i>Nustatant ŽRVVG teritorijos gyventojų poreikius ir suteikiant jiems prioritetus.</i> Siekdama nustatyti teritorijos gyventojų poreikius, darbo grupė vykdė gyventojų apklausą, kurioje dalyvavo 170 respondentų. Apklausos anketoje buvo galima įvardyti, kokios ŽRVVG teritorijos pagrindinės problemos, poreikiai prioriteto tvarka. Buvo susisteminti apklausos duomenys, apibendrinti anketų rezultatai, kuriais remiantis ŽRVVG nustatė ŽRVVG teritorijos gyventojų poreikius. Nustatant ŽRVVG teritorijos gyventojų poreikius, buvo organizuoti susitikimai – diskusijos su įvairių sektorių atstovais (verslininkais, bendruomenių organizacijų, valdžios atstovais ir kt.). Susitikimuose buvo diskutuojama ir priimami sprendimai, nustatant vietos gyventojų pagrindinius poreikius. Šių veiksmų tikslas buvo kuo išsamiau susipažinti su vietos gyventojų poreikiais, identifikuoti aktualiausias strategines kryptis. Visa gauta informacija buvo apibendrinta ir panaudota rengiant VPS. - <i>Nustatant VPS prioritetus, pasirenkant VPS priemones.</i> Principas „iš apačios į viršų“ turėjo lemiamą reikšmę, nustatant VPS prioritetus, priemones ir veiklos sritis, nes buvo atsižvelgta į gyventojų poreikių tyrimo rezultatus bei susitikimuose su ŽRVVG teritorijos gyventojais iškeltas opiausias problemas. Siekdama įgyvendinti principą „iš apačios į viršų“, 2016 m. liepos –rugpjūčio mėnesiais ŽRVVG organizavo viešus susitikimus, kur buvo pristatyti VPS prioritetai, priemonės ir veiklos sritys bei buvo pritarta vietos gyventojų pasirinktiems VPS prioritetams, priemonėms ir veiklos sritims. - <i>Planuojant VPS įgyvendinimo etapus ir finansinius išteklius,</i> buvo atsižvelgta į potencialių vietos projektų vykdytojų pateiktus projektinius pasiūlymus ir idėjas, pagrindžiant būtinas projekto įgyvendinimo išlaidas. Potencialūs būsimi vietos projektų vykdytojai pasiūlymuose nurodė, kaip planuojama prisidėti prie projekto įgyvendinimo: piniginiu įnašu ar įnašu natūra ir prisidėjimo procentinę išraišką nuo paramos dalies. Į gyventojų nuomonę buvo atsižvelgta, formuluojant galutinį prioritetų ir priemonių variantą, rengiant finansinį planą ir numatant VPS įgyvendinimo etapus. Parengta VPS buvo patvirtinta 2016 m. rugpjūčio 25 d. ŽRVVG visuotiniame narių susirinkime.
8.2.2.	<p>principo laikymasis įgyvendinant VPS:</p> <p>ŽRVVG imsis priemonių, kad VPS įgyvendinimo procesas būtų skaidrus ir prie jo prisidėtų kuo didesnė dalis vietos gyventojų, įmonių ir organizacijų:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Rengiant kvietimų teikti vietos projektus dokumentaciją,</i> apie tai iš anksto bus skelbiama interneto svetainėje www.pietvakariuzrvvg.lt. Dokumentacijoje bus skelbiami VP atrankos ir įgyvendinimo taisyklių projektai, vietos gyventojai kviečiami per nustatytą laiką pareikšti pastabas ir pasiūlymus. Suderinus ŽRVVG teritorijos ir visų suinteresuotųjų teritorijos gyventojų interesus, ŽRVVG valdyba tvirtins kvietimų teikti

	<p>VP dokumentaciją.</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Kvietimai teikti vietos projektų paraiškas</i> bus skelbiami interneto svetainėse: www.pietvakariuzrvvg.lt., www.nma.lt, vietos spaudoje. ŽRVVG administracija, viešųjų ryšių specialistas teiks konsultacijas dėl reikalavimų pareiškėjams, teikiantiems VP paraiškas, taip pat dėl reikalavimų VP atrankai ir įgyvendinimui. ŽRVVG nariai (pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovai) bus įpareigoti skleisti informaciją apie kvietimų teikti vietos projektų paraiškas. - <i>Tvirtinant vietos projektus</i>, principo „iš apačios į viršų“ įgyvendinimą užtikrins ŽRVVG valdyba, kuri tvirtins finansuotinus VP ir kurios sudėtis atitinka principo „iš apačios į viršų“ reikalavimus. ŽRVVG valdybos posėdžiuose, kuriuose bus tvirtinami finansuoti VP, bus sudaryta galimybė stebėtojų teisėmis dalyvauti atskirų ŽRVVG teritorijos gyventojų grupių interesus atstovaujančių organizacijų atstovams. - <i>Pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus</i>, kiekvienais metais bus pateikiama informacija interneto svetainėse: www.pietvakariuzrvvg.lt., www.nma.lt, vietinėje spaudoje. ŽRVVG organizuos informacinius renginius, kurių metu bus pateikta informacija apie VPS įgyvendinimo rezultatus ir pristatytas visų partnerių – bendruomeninių organizacijų, NVO, pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovų – indėlis į VPS įgyvendinimą. - <i>Vykdamas VPS įgyvendinimo stebėseną</i>, ŽRVVG valdyba kas metų ketvirtį organizuos stebėsenai skirtus posėdžius ir tvirtins stebėsenos ataskaitas. Su VPS įgyvendinimo rezultatais bei vykdoma stebėseną bus supažindinami visi vietos gyventojai, taikant principą „iš apačios į viršų“, skelbiant informaciją interneto svetainėse: www.pietvakariuzrvvg.lt., www.nma.lt, spaudoje, organizuojant susitikimus, konferencijas ir kt. - <i>Vykdamas ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvinimo veiklas</i>, kiekvienais metais su bendruomeninių organizacijų, kitų NVO, pilietinės visuomenės, verslo, vietos valdžios atstovais bus aptariamas VPS numatytas ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvinimo veiksmų planas. ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvinimo veiklos bus organizuojamos nuolat tikslinantis, kokios paramos labiausiai reikia potencialiems vietos projektų pareiškėjams. Viešųjų ryšių specialistas aktyvins gyventojus ir organizacijas, teiks konsultacijas vietose. VPS įgyvendinimo metu ŽRVVG nuolatos bendraus su visų sektorių atstovais, teiks jiems nuolatinę konsultaciją ir metodinę bei techninę pagalbą. Bus organizuojami įvairūs renginiai vietos gyventojams aktyvinti: mokymai, informaciniai renginiai ir kt. Planuojami renginiai pateikiami VPS 10 skyriuje.
8.3.	Partnerystės principas:
8.3.1.	<p>principo laikymasis rengiant VPS:</p> <p>Rengiant VPS buvo suformuota nauja ŽRVVG valdyba, kuri atitinka jai keliamus reikalavimus, išlaikant proporcijas tarp vietos valdžios, pilietinės visuomenės ir verslo sektoriaus atstovų. ŽRVVG valdyba, atstovaudama visų sektorių interesus, aktyviai dalyvavo rengiant VPS.</p> <p>ŽRVVG, siekdama stiprinti partnerystę tarp pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios, ieškojo kelių, kurie nukreiptų visus 3 partnerius siekti vieno tikslo – naujai VPS rengti. Tuo tikslu buvo sudarytos ir patvirtintos VPS rengimo darbo grupės. Siekiant platesnio požiūrio į esamą ir būsimą ekonominę, socialinę, aplinkosauginę situaciją, į kiekvieną darbo grupę buvo įtraukti pilietinės visuomenės, verslo ir vietinės valdžios, jaunimo atstovai. Darbo grupių nariai dalyvavo diskusijose ir svarstymuose rengiant VPS, siūlant VPS prioritetus, priemones, sudarant finansinį planą ir kt. Darbo grupių susitikimų metu buvo sudarytos sąlygos visų atstovų nuomonei ir pasiūlymams išsakyti.</p> <p>Rengiant VPS pagrindinės priemonės stiprinti partnerystės ryšius tarp pilietinės</p>

	<p>visuomenės, verslo ir vietos valdžios buvo: organizuojami mokymai, susitikimai, darbo grupių posėdžiai, visuotinio narių, valdybos susirinkimai. Minėtų susitikimų metu buvo diskutuojama apie teritorijos socialinę ir ekonominę situaciją, ateities galimybes, aptariamoms bendros skirtingų sektorių iniciatyvos. Bendra veikla rengiant VPS leido išgryninti bendras visiems ŽRVVG teritorijos sektoriams opiausias problemas, siūlyti idėjas ir inicijuoti bendrus projektus, numatyti VPS viziją, prioritetus, priemones ir kt.</p> <p>2016 m. rugpjūčio 25 d. ŽRVVG visuotiniame narių susirinkime buvo patvirtinta parengta VPS, dalyvaujant visų sektorių atstovams.</p>
8.3.2.	<p>principo laikymasis įgyvendinant VPS:</p> <p>ŽRVVG įgyvendindama VPS ketina vadovautis partnerystės principu ir numato imtis konkrečių priemonių, kurios VPS įgyvendinimo metu padės stiprinti partnerystę tarp pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Užtikrinant visų trijų sektorių sprendimų priėmimą, ŽRVVG vyks valdybos narių rotacija. Keisis VPS įgyvendinimo metu, t. y. ne rečiau kaip kas 3 metus pasikeis mažiausiai 1/3 narių, tačiau ne mažiau kaip po 1 atstovą iš kiekvieno sektoriaus: pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios. - Reguliariai bus organizuojami ŽRVVG valdybos posėdžiai, kuriuose bus aptariama VPS įgyvendinimo eiga, bendromis pastangomis bus ieškoma sprendimų VPS įgyvendinimo eigoje iškilusioms problemoms spręsti. - ŽRVVG administracijos darbuotojai teiks konsultacijas VPS įgyvendinimo metu verslo, bendruomenių ir vietos valdžios atstovams vietos projektų rengimo ir įgyvendinimo klausimais. - ŽRVVG grupė formuos savo ir partnerių įvaizdį, viešindama informaciją apie trijų sektorių bendras veiklas, organizuojant konferencijas, seminarus, diskusijas ir kt., interneto svetainėse: www.pietvakariuzrvvg.lt., www.nma.lt. - ŽRVVG įtrauks į savo veiklą naujus narius, aktyvindama ŽRVVG teritorijos gyventojus tapti aktyviais jos nariais ir lyderiais. - ŽRVVG organizuos išvykas į kitų Lietuvos regionų ir užsienio ŽRVVG, kurių metu bus pasikeista gerąja partnerystės principo įgyvendinimo patirtimi bei jos įtaka įgyvendinant projektus. - Į VPS įgyvendinimo stebėseną ir kontrolę bus įtraukiami pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios atstovai.
8.4.	Vietos finansavimo ir valdymo principas:
8.4.1.	<p>principo laikymasis rengiant VPS:</p> <p>Rengiant VPS vietos finansavimo principas buvo taikomas, siekiant stiprinti ir plėsti partnerystės ryšius tarp trijų sektorių, įtraukiant į šį procesą kuo daugiau ŽRVVG teritorijos gyventojų. Susitikimuose su NVO, verslo ir valdžios atstovais, dirbant darbo grupėse, buvo pateiktos projektų idėjos bei išlaidos jų įgyvendinimui. Darbo grupės atliko ŽRVVG teritorijos potencialių vietos pareiškėjų pateiktų projektų idėjų analizę, projektų tinkamumą finansuoti, jų įgyvendinimo perspektyvumas. Diskusijų metu buvo atrastos naujos iniciatyvos, tariamasi dėl jų įgyvendinimo finansavimo galimybių. VPS rengimo laikotarpiu ŽRVVG gavo žymiai daugiau projektų idėjų, kuriose nurodytas daug didesnis lėšų poreikis nei numatoma gauti lėšų VPS įgyvendinimui. Bendru visų sutarimu buvo ieško būdų, kaip gauti finansavimą ne tik iš VPS numatomo finansavimo lėšų, bet buvo ieškoma galimybių teikti paraiškas kitiems fondams, potencialūs vietos projektų pareiškėjai skatinami spręsti savo vietovių problemas, ieškant kitų finansavimo šaltinių. Darbo grupėse išanalizavus ir apibendrinus pateiktus duomenis, pasiūlymus, poreikius, buvo suformuoti VPS prioritetai, priemonės ir veiklos sritys.</p>

	<p>Suformuoti ir patvirtinti VPS prioritetai, priemonės ir veiklos sritys buvo priderinti prie aktualių vietos poreikių tenkinimo. Patvirtinta strategija yra akivaizdus glaudaus bendradarbiavimo rezultatas, siekiantis mažinti vietos iniciatyvų finansavimo pasiūlos ir paklausos neatitiktį.</p>
8.4.2.	<p>principo laikymasis įgyvendinant VPS:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>ŽRVVG projektų finansavimo mechanizmų paieška ir kūrimas</i> bus užtikrintas, skatinant projektų vykdytojus ieškoti privačių finansavimo šaltinių, aktyviau įtraukiant verslo sektoriaus atstovus. Vietos projektų vykdytojai bus raginami skatinti savanorystę vietos projektų veiklose. ŽRVVG savivaldybių taryboms kasmet numato pristatyti kasmetinį VPS priemonių ir jų veiklos sričių finansavimo poreikį, jį aptarti ir ieškoti galimybių skirti finansavimą viešųjų projektų bendram finansavimui. ŽRVVG interneto tinklalapyje www.pietvakariuzrvvg.lt sukurs atskirą paskyrą vietos finansavimo mechanizmų paieškai, kurioje bus pateikiama visa informacija apie ES ir kitus fondus, jų finansavimo galimybes. - <i>Siekiant suvienyti partnerių išteklius, ŽRVVG tarpininkaus tarp projektų partnerių, tiekėjų, padės generuoti galimas projektų idėjas, suvienydama partnerių išteklius, užtikrins bendrą užsibrėžtų vietos plėtros uždavinių sprendimą.</i> - <i>Bendram užsibrėžtų vietos plėtros uždavinių sprendimui ŽRVVG numato vykdyti mokymus, diskusijas ŽRVVG teritorijos gyventojams, kurie skatintų vietos projektų pareiškėjus bendradarbiauti kartu, generuojant projektų idėjas bei įgyvendinant bendrus projektus, kurie maksimaliai prisidėtų prie užsibrėžtų vietos plėtros uždavinių sprendimo.</i>
Horizontalieji principai ir prioritetai:	
8.5.	Jaunimas:
8.5.1.	<p>ŽRVVG veiksmas, susijęs su principo laikymusi rengiant VPS:</p> <p>Vienas iš ŽRVVG uždavinių rengiant VPS buvo prisidėti prie jaunimo politikos formavimo bei jos įgyvendinimo ŽRVVG teritorijoje. Į ŽRVVG kolegialų valdymo organą įtraukė 75 proc. jaunimo iki 40 m. visų valdymo organų narių. Rengiant VPS didelis dėmesys buvo skiriamas jaunimo įtraukimui į VPS rengimo procesą ir jos visus rengimo etapus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Jaunų žmonių įtraukimas, atliekant ŽRVVG teritorijos socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizę ir SSGG.</i> ŽRVVG rengdama VPS sudarė darbo grupes, į kurias buvo įtraukti jauni žmonės. Darbo grupės atliko ekonominės, socialinės, kultūrinės ir aplinkos situacijos analizę, sudarė SSGG. Viso VPS rengimo metu darbo grupėse dirbo 75 proc. jaunimo ir jaunų žmonių iki 40 m. Vyko darbo grupių posėdžiai, kuriuose buvo svarstomos jaunų žmonių problemos ir pasiūlymai esamai ekonominei, socialinei, kultūrinei ir kt. situacijai gerinti. Darbo grupės išgrynino jaunimo ir jaunų žmonių problemas, jų idėjas, pasiūlymus bei atlikto poreikių nustatymo tyrimo rezultatai buvo panaudoti, atliekant teritorijos socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos bei SSGG analizę. Vienas iš nustatytų aktualiausių poreikių – darbo vietų kūrimas ir užimtumo skatinimas. - <i>Jaunų žmonių įtraukimas, nustatant ŽRVVG teritorijos gyventojų poreikius ir suteikiant jiems prioritetus.</i> Atliekant ŽRVVG teritorijos socialinės, ekonominės ir aplinkos situacijos analizę ir SSGG, buvo atliktas anketinis tyrimas, kuriame dalyvavo ir jaunimo atstovai. Vykdamas anketinę apklausą, jaunimas išsakė savo nuomonę apie gyvenamosios vietovės dabartinę situaciją, opiausias problemas, plėtros perspektyvas ir pagrindinius plėtros poreikius. Darbo grupės, kuriose dalyvavo ir jaunimo atstovai, atliko tyrimo analizę ir apibendrino jaunų žmonių poreikius.

	<p>- <i>Atsižvelgimas į jaunų žmonių situaciją ir poreikius, pasirinkant VPS priemones, veiklos sritis ir joms įgyvendinti planuojamas lėšas.</i> ŽRVVG, atlikusi socialinės, ekonominės, aplinkosauginės situacijos analizę, SSGG, nustatė jaunų žmonių poreikius, į kuriuos tiesiogiai atsižvelgė ir nustatė bei pasirinko prioritetus, priemones, veiklos sritis. Formuojant ir numatant VPS priemones, prioritetus ir veiklos sritis, buvo nuolatos bendraujama su jaunimo atstovais, diskutuojant apie galimus ir planuojamus VPS prioritetus, priemones, veiklos sritis, kurie galėtų išspręsti jaunimo ir jaunų žmonių problemas ŽRVVG teritorijoje. ŽRVVG, atsižvelgdama į nustatytus jaunų žmonių poreikius, numatė prioritetą „Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas“ ir priemones „Produktyvios investicijos į akvakultūrą“, „Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas“, kuriomis bus siekiama pritraukti jaunus žmones į ŽRVVG teritoriją kurti verslą, darbo vietas ir gyventi.</p>
8.5.2.	<p>ŽRVVG veiksmai, susiję su principo laikymusi įgyvendinant VPS:</p> <p>ŽRVVG vienas iš tikslų yra įtraukti jaunimą į aktyvų ŽRVVG teritorijos gyvenimą, kuriant nuosavus verslus, darbo vietas, užtikrinant jų užimtumą ir gyvenimo kokybę, todėl jauni asmenys bus įtraukti į atskirus VPS administravimo ir įgyvendinimo procesus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Organizuojant ŽRVVG valdymo organų darbą.</i> Organizuojant ŽRVVG darbą, bus siekiama, kad ŽRVVG valdymo organo – valdybos – sudėtyje būtų užtikrinamas jaunimo atstovų dalyvavimas. Valdyboje išrinkti 75 proc. jaunimo ir jaunų žmonių iki 40 metų amžiaus. - <i>Kviečiant teikti vietos projektų paraiškas.</i> ŽRVVG taip pat aktyviai dirbs su jaunimo ir su jaunimu dirbančiomis organizacijomis. Prieš skelbiant kvietimus teikti vietos projektų paraiškas, ŽRVVG organizuos VPS prioritetų ir priemonių pristatymo renginius, kurie numato veiklas, nukreiptas į jaunimą, jaunimo problemas bei į veiklas tiesiogiai įtraukiant dalyvauti jaunimą ir jaunus žmones. Pristatymo metu generuojamos projektų idėjos, organizuojamos konsultacijos aktualiomis jaunimo įtraukimo temomis, siekiant pagerinti įgyvendinamų projektų kokybę. - <i>Atrenkant vietos projektus.</i> Atrenkant vietos projektus, bus kreipiamas dėmesys, kaip projektas prisidės prie jaunimo aktyvumo skatinimo bei kaip į veiklas bus įtraukiamas jaunimas, ar kuriama darbo vieta yra jaunam žmogui ŽRVVG teritorijoje, ar projektas turės tiesioginę naudą jaunimui. Bus vadovaujamosi VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymuose numatytais vietos projektų atrankos kriterijais, suteikiančiais privalumų projektams, į kuriuos įtrauktas jaunimas. - <i>Pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus, vykdant VPS įgyvendinimo stebėseną.</i> VPS įgyvendinimo stebėseną fiksuos veiksmus ir rezultatus, susijusius su jaunimu. ŽRVVG viešins vietos projektus, kurie pasižymi itin aktyviu jaunimo įtraukimu įvairiose veiklos srityse. Projektai bus viešinami tarp jaunimo ir jaunų žmonių populiariuose soc. tinkluose, internetinėse svetainėse: www.pietvakariuzrvvg.lt., www.nma.lt ir kitais jaunimui patraukliais būdais. - <i>Vykdamas ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiklas.</i> Vykdamas veiklas, susijusias su vietos gyventojų aktyvumo skatinimu, ŽRVVG organizuos informacinius, konsultacinius gyventojų motyvaciją bei idėjų generavimą skatinančius renginius, kuriuose nagrinėjama jaunimo problematika, įvairių sektorių atstovų dalyvavimas ir dialogas su vietos gyventojais, šių renginių metu pristatomos įgyvendinamos veiklos, projektai. Visa informacija apie minėtus renginius bus vieša ir prieinama internetinėse svetainėse: www.pietvakariuzrvvg.lt., www.nma.lt bei socialiniuose tinkluose.
8.6.	Kultūra:

8.6.1.	<p>ŽRVVG veiksmai, susiję su prioriteto laikymusi rengiant VPS:</p> <p>ŽRVVG VPS rengimo darbo grupės atliko kultūros situacijos ŽRVVG teritorijoje analizę. ŽRVVG surinko visą informaciją apie kultūros situaciją, organizuojamus tradicinius su žuvininkystės veikla susijusius renginius, kultūros išteklių plėtros poreikius ir kt. informaciją iš Alytaus r. sav., Prienų r. sav., Kazlų Rūdos sav. administracijų. Darbo grupės susipažino ir įvertino Alytaus rajono vietos veiklos grupės, Prienų rajono vietos veiklos grupės, Sūduvos vietos veiklos grupės 2014–2023 m. vietos plėtros strategijų atliktas kultūros situacijos analizes bei numatytus VPS prioritetus ir priemones, veiklos sritis. Atliekant situacijos analizę, buvo nagrinėjama kultūros situacija ŽRVVG teritorijoje: veikiantys kolektyvai, tradicinės šventės, veikiančios nevyriausybinės organizacijos, veikiančios kultūros įstaigos.</p> <p>ŽRVVG organizavo susitikimus su vietos gyventojais, vykdė anketinę apklausą, minėtose veiklose dalyvavo kultūros, bendruomenių atstovai. Susitikimų metu pasidalinta gerąja patirtimi, aptartos problemos, pateikti pasiūlymai problemoms spręsti. Darbo grupės diskutavo kultūros tema, kaip stiprinti ŽRVVG teritorijos gyventojų ir jų bendruomenių kultūrinę tapatybę, didinti jų kūrybingumą, bendruomeniškumą ir pilietiškumą, užtikrinant kultūros prieinamumą, įvairovę ir sklaidą ŽRVVG teritorijoje.</p> <p>Atlikus ŽRVVG teritorijos kultūros situacijos analizę, vietos gyventojų poreikių analizę, nustatyta, kad ŽRVVG teritorijos gyventojai ypatingą dėmesį skiria bendradarbiavimui, siekiant stiprinti ŽRVVG teritorijos gyventojų ir jų bendruomenių kultūrinę tapatybę, didinti jų kūrybingumą, bendruomeniškumą, bendradarbiavimą, VPS yra numatyta priemonė „Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas“.</p>
8.6.2.	<p>ŽRVVG veiksmai, susiję su prioriteto laikymusi įgyvendinant VPS:</p> <p>Kultūros puoselėjimas – vienas svarbiausių vietovės plėtros veiksmų, kuris stiprina tautinį vietos gyventojų tapatumą, bendruomeninius ryšius, padeda įprasmingi kultūrinius idealus, kurti nacionaliniu identitetu paremtas vertybes.</p> <p>Siekiant ŽRVVG teritorijos gyventojų ir jų bendruomenių kultūrinės tapatybės stiprinimo, bendruomeniškumo ir pilietiškumo ugdymo, bus sudaromos meninės kūrybinės saviraiškos galimybės jaunimui, bendruomenės kultūrinio aktyvumo skatinimas, pilietiškumo ugdymas, vykdant šias veiklas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ŽRVVG sieks glaudžiau bendradarbiauti su kultūros centrais, nevyriausybinėmis organizacijomis, kvies juos į informacinius renginius, mokymus ir konferencijas, skatinama teikti paraiškas Europos Sąjungos finansinei paramai gauti; - ŽRVVG viešins informaciją apie įgyvendintus projektus kultūros srityje; - Vietos projektai sudarys geresnes sąlygas visuomenei dalyvauti kultūros renginiuose, realizuoti nevyriausybinių organizacijų, gyventojų, menininkų, kultūros įstaigų iniciatyvas ir inovacijas.
8.7.	<p>Darnus vystymasis (įskaitant aplinkosaugą ir klimato kaitos švelninimo veiksmus):</p>
8.7.1.	<p>ŽRVVG veiksmai, susiję su principo laikymusi rengiant VPS:</p> <p>Rengiant VPS darnus vystymasis suprantamas kaip ekonomikos, socialinės plėtros ir aplinkos apsaugos tikslų derinimas, kuris lemia ekonomikos įvairinimą, teisingumą ir socialinę sanglaudą, aplinkos apsaugą ir racionalų vietos išteklių naudojimą. VPS rengimo metu darbo grupė atliko išsamią ŽRVVG teritorijos ekonominę, socialinę ir aplinkosauginę analizę. Gamtos išteklių analizė atlikta VPS 2.1 dalyje. Buvo surinkta ir apibendrinta informacija apie ŽRVVG teritorijos kraštovaizdį, biologinę įvairovę, saugomas teritorijas, taip pat buvo nagrinėjama vandens kokybė,</p>

	<p>teritorijoje naudojami atsinaujinantys ištekliai ir kt. (žr. 2.1 skyrių „Pagrindiniai ŽRVVG teritorijos duomenys, teritorijos išskirtinumas, identitetas ir gamtos išteklių analizė“).</p> <p>ŽRVVG teritorijoje bus vykdoma darni plėtra, kur derinami ekonominiai, socialiniai, aplinkosauginiai veiksniai ir sprendžiamos vietos gyventojų problemos. Atsižvelgdama į ekonominės, socialinės, aplinkosauginės analizės rezultatus, ŽRVVG numatė prioritetus, kurie turės teigiamos įtakos ŽRVVG teritorijos darniam vystymuisi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prioritetas „Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas“; 2. Prioritetas „ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“. <p>Priemonės, kurios turės tiesioginės teigiamos įtakos darniam vystymuisi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Produktyvios investicijos į akvakultūrą“; 2. „Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas“; 3. „Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas“; 4. „Socialinės gerovės kūrimas ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams“. <p>Priemonių, kurios bus neutralios darnaus vystymosi atžvilgiu, nėra, priemonių, kurios turės tiesioginę neigiamą įtaką darniam vystymuisi, taip pat nėra.</p> <p>VPS numatytos priemonės sudarys sąlygas naudoti vietos resursus naujų paslaugų, vietos produktų kūrimui, aplinkos kokybės gerinimui ir turės teigiamą poveikį ŽRVVG teritorijos vystymuisi.</p>
8.7.2.	<p>ŽRVVG veiksmai, susiję su principo laikymusi įgyvendinant VPS:</p> <p>Įgyvendinant VPS darnus vystymasis pasireišk kaip ekonomikos, socialinės plėtros ir aplinkos apsaugos tikslų derinimas, kuris lems vietos ekonomikos įvairinimą, teisingumą ir socialinę sanglaudą, aplinkos apsaugą bei racionalų vietos išteklių naudojimą, o tai turės tiesioginės įtakos, gerinant ŽRVVG teritorijos būklę. ŽRVVG sieks ŽRVVG teritorijos darnaus vystymosi ir jos aplinkos būklės gerinimo atskirais VPS įgyvendinimo etapais:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Kvietimų teikti vietos projektus metu</i> vietos projektų pareiškėjams bus keliamas reikalavimas užtikrinti, kad vietos projektai neturės neigiamos įtakos ŽRVVG teritorijos darniam vystymuisi ir jos aplinkos būklei. - <i>Vietos projektų atrankos metu</i> į projektų atrankos posėdžius bus kviečiami asmenys, turintys gebėjimų darnaus vystymosi ir aplinkos apsaugos srityje. Bus vertinama, ar vietos projekte buvo būtinas poveikio aplinkai vertinimas, ar jis atliktas. - <i>Vietos projektų įgyvendinimo metu</i> ŽRVVG administracija teiks konsultacijas vietos projektų vykdytojams aplinkosaugos klausimais, bus skatinama įsigyti reikalingus išteklius projektui įgyvendinti, taikant žaliųjų viešųjų pirkimų kriterijus. - <i>VPS rezultatų sklaidos metu</i> bus siekiama atrinkti ir pristatyti geriausius vietos projektus, kurių rezultatai didžiausiu mastu prisideda prie darnaus vystymosi ir (arba) gerina aplinkos būklę. - <i>ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo metu</i> numatoma organizuoti gerosios praktikos patirties sklaidos mainus tiek vietos, tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu lygiu, mokymus darnaus vystymosi (įskaitant aplinkosaugą ir klimato kaitos švelninimo veiksmus) klausimais. Taip pat numatoma atrinkti darniam vystymuisi (įskaitant aplinkosaugą ir klimato kaitos švelninimo veiksmus) skirtų projektų gerosios patirties pavyzdžius, kurie bus viešunami ne tik internetinėse svetainėse www.pietvakariuzrvvg.lt., www.nma.lt, bet ir nacionaliniu lygiu (internetiniame puslapyje www.leaderlietuva.lt ir kt.).

8.8.	<p>Moterų ir vyrų lygios galimybės ir nediskriminavimo skatinimas <i>Rekomenduojama vadovautis metodinėmis gairėmis dėl lyčių lygybės ir nediskriminavimo, kurios yra skelbiamos interneto tinklalapyje www.esparama.lt nuorodos „Paramos administravimas“ skiltyje „Rekomendacijos“.</i></p>
8.8.1.	<p>ŽRVVG veiksmai, susiję su principo laikymusi rengiant VPS:</p> <p>Lietuvoje pasiekta pažanga, įtvirtinant moterų ir vyrų lygias galimybes. Tačiau daugelis darbo rinkos rodiklių (nedarbo, skurdo lygis, darbo rinkos susiskaidymas į „vyriškas“ ir „moteriškas“ profesijas, gaunamas atlygis už darbą, vaikų auginimas ir kt.) rodo, kad praktikoje vyrų ir moterų padėtis skiriasi. Naujuoju 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu lyčių lygybės ir nediskriminavimo principai išlieka tarp svarbiausių ES struktūrinių ir investicinių fondų horizontaliųjų prioritetų. Horizontalumas reiškia, kad lyčių lygybės ir nediskriminavimo prioritetą gali ir turi būti įgyvendinamas visose srityse.⁵⁶</p> <p>Rengiant VPS dėmesys buvo skiriamas socialinei atskirčiai mažinti, todėl lygių galimybių užtikrinimas yra susietas su VPS turiniu bei užtikrintas visos strategijos rengimo procese. VPS rengimo metu į strateginių sprendimų analizę buvo siekiama įtraukti kuo daugiau vietos gyventojų, neišskiriant gyventojų pagal lytį, amžių, tautinę kilmę, religiją ar įsitikinimus, negalią, šeimyninę padėtį ar lytinę orientaciją:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Sudarytos VPS rengimo darbo grupės.</i> ŽRVVG suteikė galimybę visiems norintiems dalyvauti VPS rengimo procese ir darbo grupių darbe, nepriklausomai nuo tautinės kilmės, religinių įsitikinimų, negalios, šeimyninės padėties ar lytinės orientacijos, atliekant socialinę, ekonominę, vietos gyventojų poreikių analizę, numatant prioritetus, priemones veiklos srityse ir kt. - <i>Rengiant VPS buvo organizuoti vieši susirinkimai.</i> ŽRVVG surengtuose susitikimuose rengiant VPS dalyvavo tiek moterys, tiek vyrai. ŽRVVG sudarė galimybes dalyvauti visiems ŽRVVG teritorijos gyventojams, nepriklausomai nuo tautinės kilmės, religinių įsitikinimų, negalios, šeimyninės padėties ar lytinės orientacijos, kviečiant atvirai išsakyti savo ar atstovaujamos grupės nuomonę, poreikius, siūlymus. - <i>Rengiant VPS buvo vykdyta ŽRVVG teritorijos gyventojų anketinė apklausa.</i> <p>Anketinėje apklausoje dalyvavo 39 proc. moterų ir 61 proc. vyrų, jiems šiame tyrime buvo sudarytos vienodos sąlygos išsakyti savo nuomonę, neišskiriant jų pagal lytį, amžių, tautinę kilmę, religiją, įsitikinimus ar lytinę orientaciją.</p> <p>VPS rengimo metu lygių galimybių ir nediskriminavimo horizontalusis prioritetą įgyvendintas VPS nustatytuose prioritetuose, priemonėse ir veiklos srityse, išlaikant lyčių balansą, atvirumo ir lygiateisiškumo principus, užtikrinančius galimybę dalyvauti ir diskriminaciją patiriančių grupių atstovams bei mažinti diskriminacijos lygį, naudojantis VPS priemonių teikiama galimybėmis.</p>
8.8.2.	<p>ŽRVVG veiksmai, susiję su principo laikymusi įgyvendinant VPS:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Organizuojant ŽRVVG administracijos darbą.</i> ŽRVVG administracijos komanda bus formuojama, nepažeidžiant moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo principų. Kliūtimi dirbti ŽRVVG administracijoje negalės būti tokie kriterijai kaip asmens lytis, amžius, tautinė kilmė, religija ar įsitikinimai, negalia, šeimyninė padėtis, lytinė orientacija, taip pat bus sudarytos vienodos darbo ŽRVVG administracijoje ir kvalifikacijos tobulinimo sąlygos.

⁵⁶ Lyčių lygybės ir nediskriminavimo prioriteto įgyvendinimas ES struktūrinės paramos investicijose. Metodinės gairės institucijoms, pareiškėjams ir projektų vykdytojams, LR Finansų ministerija, 2014

- *Organizuojant ŽRVVG valdymo organo darbą.* Visu VPS įgyvendinimo laikotarpiu bus išlaikomas kriterijus, jog ŽRVVG valdyboje būtų įvairaus amžiaus asmenų bei abiejų lyčių asmenų. Tokiu būdu jiems sudarytos lygios galimybės atstovauti tiek moteris, tiek vyrus, priimant sprendimus ir įgyvendinant veiklas, priskirtas ŽRVVG valdymo organo funkcijoms.

- *Kviečiant teikti vietos projektų paraiškas.* Visų kvietimų metu bus sudarytos vienodos sąlygos teikti vietos projektų paraiškas tiek moterims, tiek vyrams, taip pat įvairios tautinės kilmės, skirtingos religijos ar įsitikinimų, turintiems negalią, skirtingo amžiaus, šeimyninės padėties, lytinės orientacijos asmenims. Kviečiant teikti vietos projektų paraiškas, kvietimų dokumentacijoje bus taikoma tinkamumo sąlyga pagrįsti, kad vietos projektas prisideda prie moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo principo įgyvendinimo ir/arba neturės neigiamos įtakos šio principo įgyvendinimui.

- *Tvirtinant vietos projektus.* ŽRVVG valdymo organo struktūra, kurioje išlaikytas moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo principas, priimant sprendimus dėl vietos projektų finansavimo, užtikrins moterų ir vyrų interesų atstovavimą. Bus sudaryta galimybė vietos projektų pareiškėjams, nepriklausomai nuo lyties, tautinės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus, šeimyninės padėties, lytinės orientacijos, pristatyti vietos projektų paraiškas projektų atrankos posėdžiuose.

- *Pristatant VPS įgyvendinimo rezultatus.* Numatoma atlikti VPS įgyvendinimo rezultatų analizę, išskiriant moterų ir vyrų lygių galimybių ir nediskriminavimo skatinimo horizontalaus principo įgyvendinimą. Bus vertinama, kiek vietos projektų pateikė moterys ir vyrai, skirtingos tautinės kilmės, religijos ar įsitikinimų, negalios, amžiaus, šeimyninės padėties, lytinės orientacijos asmenys, atitinkamai kiek jų įdarbinta, kiek jų naudojasi vietos projektų sukurtais rezultatais. ŽRVVG teritorijos gyventojai bus supažindinami su VPS įgyvendinimo rezultatais susirinkimų, pristatymo renginių metu, užbaigtų vietos projektų pristatymų metu vietose, kur apie galimybę pasinaudoti projekto rezultatais sužinos skirtingos padėties ir poreikių teritorijos gyventojai. VPS įgyvendinimo metinės ataskaitos bus viešinamos internetinėse svetainėse: [www.pietvakariuzrvvg.lt.](http://www.pietvakariuzrvvg.lt), [www.nma.lt.](http://www.nma.lt)

- *Vykiant ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimo veiklas.* Vykiant ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvinimą, bus siekiama didinti visuomenės bendruomeniškumą, supratimą antidiskriminacinėje srityje, informuoti ir kelti bendrą sąmoningumą lyčių lygybės, lygių galimybių, nediskriminavimo klausimais, supažindinti su VPS teikiamomis galimybėmis, subalansuotai skatinti verslumą. Laikantis moterų ir vyrų lygių galimybių, nediskriminavimo skatinimo principų, numatoma organizuoti gerosios praktikos patirties sklaidos mainus tiek vietos, tiek nacionaliniu, tiek tarptautiniu lygiu, organizuoti mokymus, teikti konsultacijas. Įgyvendintų projektų gerosios patirties pavyzdžiai bus internetinėse svetainėse: [www.pietvakariuzrvvg.lt.](http://www.pietvakariuzrvvg.lt), [www.nma.lt.](http://www.nma.lt), nacionaliniu lygiu (internetinėje svetainėje <http://www.leaderlietuva.lt> ir kt.).

9. VPS priemonių ir veiklos sričių aprašymas		
9.1. VPS priemonės, neturinčios veiklos sričių		
9.1.1. VPS prioritetas Nr. 1 „Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas“		
9.1.1.1. VPS priemonė „Produktyvios investicijos į akvakultūrą“ (kodas BIVP-AKVA-1)		
9.1.1.1.1	VPS priemonės tikslas: akvakultūros įmonių, visų pirma, labai mažų, mažų ir vidutinių (toliau – MVI) plėtra, darbo vietų kūrimas.	
9.1.1.1.2.	Priemonės apibūdinimas	<p>Verslas, jo kūrimas ir plėtra reikalauja kurti materialinę bazę, ją modernizuoti. Tam reikalingos investicijos. ŽRVVG teritorijoje veikiančios akvakultūros įmonės vykdo veiklą ir norėdamos vykdyti inovacijas, plėsti gamybą, išlaikyti konkurencingumą priverstos nuolat vykdyti papildomas investicijas. Atlikus tyrimus nustatyta, kad vietos gyventojai suinteresuoti efektyvia įmonių veikla ir pirmumą teikė pagrindiniam poreikiui „Kurti darbo vietas gyventojams, ypač jaunimui, kuriant ir plėtojant žvejybos ir akvakultūros verslą, skatinant žmogiškąjį kapitalą ir ekonomikos plėtrą ŽRVVG teritorijoje“.</p> <p>Pagal priemonę produktyvios investicijos į akvakultūrą (išskyrus investicijas į energijos vartojimo efektyvumo didinimą, atsinaujinančią energiją), kaip numatyta reglamento (ES) 508/2014 48 straipsnyje remiamos veiklos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. produktyvios investicijos į akvakultūrą; 2. akvakultūros produkcijos ir auginamų rūšių įvairinimas; 3. akvakultūros ūkių modernizavimas, įskaitant akvakultūros srities darbuotojų darbo ir saugos sąlygų gerinimą; 4. tobulinimas ir modernizavimas, susijęs su gyvūnų sveikata bei gerove, įskaitant įrangos, skirtos ūkiams apsaugoti nuo laukinių plėšrūnų, pirkimą; 5. investicijos į akvakultūros produktų kokybės gerinimą ar pridėtinės vertės kūrimą; 6. esamų akvakultūros tvenkinių ar lagūnų atkūrimas pašalinant dumblą arba investicijos, skirtos dumblo nusėdimo prevencijai (netaikoma įmonėms, gaunančioms paramą pagal Veiksmų programos antrojo Sąjungos prioriteto „Aplinkosaugos požiūriu tvarios, efektyviai išteklius naudojančios, inovacinės, konkurencingos ir žiniomis grindžiamos akvakultūros skatinimas“ priemonę „Aplinkosaugos funkcijas atliekanti akvakultūra“, jei jų gamtotvarkos plane numatytos su dumblo šalinimu susijusios išlaidos); 7. akvakultūros įmonių pajamų įvairinimas, plėtojant papildomą veiklą; 8. akvakultūros veiklos įvairinimas investuojant į kitus ekonomikos sektorius.

		<p>Teikiant paramą pirmumas skiriamas pareiškėjams, kurie projekto įgyvendinimo metu sukurs ir išlaikys didesnę darbo vietų skaičių, darbo vietas kuriamos jaunimui ir jauniems žmonėms iki 40 m.</p> <p>Priemonei skiriama 41,72 proc. vietos projektams įgyvendinti numatytų lėšų darbo vietų kūrimui ŽRVVG teritorijoje. Planuojama sukurti 8 darbo vietas. Planuojama įgyvendinti 4 projektus.</p>
9.1.1.1.3	Pagal priemonę remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.1.1.3.1.	<i>pelno</i>	☒
9.1.1.1.3.2.	<i>ne pelno</i>	☐
9.1.1.1.4.	Tinkami paramos gavėjai	Juridiniai asmenys: labai mažos, mažos, vidutinės (kaip apibrėžta reglamento (ES) Nr. 1388/2014 I priedo 2 straipsnyje), užsiimančios arba siekiančios užsiimti akvakultūra.
9.1.1.1.5.	Priemonės tikslinė grupė	Juridiniai asmenys: labai mažos, mažos, vidutinės (kaip apibrėžta reglamento (ES) Nr. 1388/2014 I priedo 2 straipsnyje), užsiimančios arba siekiančios užsiimti akvakultūra.
9.1.1.1.6.	Tinkamumo sąlygos	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projektą teikia subjektas, įvardytas tinkamu pareiškėju; 2. Projektas įgyvendinamas ŽRVVG teritorijoje; 3. Projektas atitinka numatytą priemonės tikslą ir remiamas veiklas; 4. Projekto veikla ir išlaidos yra susijusios su remiama priemonės veikla; 5. Pareiškėjas užtikrina tinkamą projekto finansavimo šaltinį – skolintas lėšas, paramos lėšas, iš veiklos gautinas lėšas, nuosavas lėšas, kuris turi būti pagrįstas verslo plano, finansinių ataskaitų duomenimis; 6. Pareiškėjas paraiškoje bei verslo plane įrodo, kad atitinka ir projekto įgyvendinimo metu bei projekto kontrolės laikotarpiu atitiks ekonominio gyvybingumo rodiklius, nustatytus Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos priemones, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. 3D-864 „Dėl ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos priemones, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklių patvirtinimo“; 7. Projektu kuriamos darbo vietos.
9.1.1.1.7.	Vietos projektų atrankos kriterijai	1. Įgyvendinus projektą bus padidintas ir kontrolės laikotarpiu išlaikytas darbo vietų skaičius (ataskaitiniais metais buvęs darbuotojų skaičius lyginamas su pirmaisiais metais po projekto įgyvendinimo pabaigos esančiu darbuotojų skaičiumi (vertinama visos darbo

		vietos ekvivalentu); 2. Darbo vietos kuriamos jaunimui ir jauniems žmonėms iki 40 m <i>Pastaba. Detalus atrankos kriterijų sąrašas bus nustatomas veiklos srities įgyvendinimo taisyklėse.</i>
9.1.1.1.8.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	110 650,00
9.1.1.1.9.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	50
9.1.1.2. VPS priemonė „Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas“ (kodas BIVP-AKVA-3)		
9.1.1.2.1.	VPS priemonės tikslas: investicijų į perdirbimo sektorių skatinimas, kuriant naujas darbo vietas.	
9.1.1.2.2.	Priemonės apibūdinimas	<p>Ekonominiai plėtros dėsniai rodo, kad atsilikusios šalys ir žemo efektyvumo ūkio subjektai rinkai pateikia pirminę žaliavą. Šiuo atveju sukuriama maža pridėtinė vertė, sunkiai sprendžiamos socialinės problemos: ribotos darbo vietų kūrimo galimybės, žemi atlyginimai darbuotojams ir kt. Akvakultūros įmonės, siekdamos didinti pridėtinę vertę ir kurti naujas darbo vietas, numato dalį akvakultūros produktų perdirbti vietinėse žuvų perdirbimo įmonėse. ŽRVVG teritorijoje esančios ir naujai kuriamos perdirbimo įmonės didins ŽRVVG teritorijos konkurencingumą ir gyvybingumą bei patrauklumą gyventi joje.</p> <p>ŽRVVG atliktais teritorijos gyventojų poreikių tyrimais nustatyta, kad ŽRVVG gyventojai pirmumą teikė pagrindiniam poreikiui „Kurti darbo vietas gyventojams, ypač jaunimui, kuriant ir plėtojant žvejybos ir akvakultūros verslą, skatinant žmogiškąjį kapitalą ir ekonomikos plėtrą ŽRVVG teritorijoje“.</p> <p>Pagal priemonę investicijos į žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimą, kaip numatyta reglamento (ES) Nr. 508/2014 69 straipsnyje remiamos veiklos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kuriomis prisidedama prie energijos taupymo arba poveikio aplinkai mažinimo, įskaitant atliekų apdorojimą; 2. kuriomis gerinamos saugos, higienos, sveikatos ir darbo sąlygos; 3. kuriomis remiamas sužvejoto žuvų, kurios negali būti skirtos žmonėms vartoti, laimikio perdirbimas; 4. kurios susijusios su šalutinių produktų, susidaranciu dėl pagrindinės perdirbimo veiklos, perdirbimu; 5. kurios susijusios su ekologinės akvakultūros produktų perdirbimu, laikantis 2007 m. birželio 28 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 834/2007 dėl ekologinės gamybos ir ekologiškų produktų ženklinimo ir panaikinancio

		<p>reglamentą (EEB) Nr. 2092/91 (OL 2007 L 189, p. 1) su paskutiniaisia pakeitimais, padarytais 2013 m. gegužės 3 d. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 517/2013 (OL 2013 L 158, p. 1), 6 ir 7 straipsnių;</p> <p>6. kurios padeda sukurti naujus ar patobulintus produktus, naujus ar patobulintus procesus arba naujas ar patobulintas valdymo ir organizavimo sistemas.</p> <p>Teikiant paramą pirmumas skiriamas tiems pareiškėjams, kurie bus labai maža, maža įmonė, projekto įgyvendinimo metu sukurs ir išlaikys didesnę darbo vietų skaičių, investicijos skirtos naujų produktų gamybai.</p> <p>Priemonei skiriama 28,28 proc. vietos projektams įgyvendinti numatytų lėšų darbo vietų kūrimui ŽRVVG teritorijoje. Planuojama sukurti 6 darbo vietas. Planuojama įgyvendinti 3 projektus.</p>
9.1.1.2.3.	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.1.2.3.1.	<i>pelno</i>	☒
9.1.1.2.3.2.	<i>ne pelno</i>	☐
9.1.1.2.4.	Tinkami paramos gavėjai	Juridiniai asmenys: labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės, kaip apibrėžta reglamento (ES) Nr. 1388/2014 I priedo 2 straipsnyje, užsiimančios arba planuojančios užsiimti žuvininkystės ir (arba) akvakultūros produktų perdirbimu.
9.1.1.2.5.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	Juridiniai asmenys: labai mažos, mažos ir vidutinės įmonės, kaip apibrėžta reglamento (ES) Nr. 1388/2014 I priedo 2 straipsnyje, užsiimančios arba planuojančios užsiimti žuvininkystės ir (arba) akvakultūros produktų perdirbimu.
9.1.1.2.6.	Tinkamumo sąlygos	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projektą teikia subjektas, įvardytas tinkamu pareiškėju; 2. Projektas įgyvendinamas ŽRVVG teritorijoje; 3. Projektas atitinka numatytą priemonės tikslą ir remiamas veiklas; 4. Projekto veikla ir išlaidos yra susijusios su remiama priemonės veikla; 5. Pareiškėjas užtikrina tinkamą projekto finansavimo šaltinį – skolintas lėšas, paramos lėšas, iš veiklos gautinas lėšas, nuosavas lėšas, kuris turi būti pagrįstas verslo plano, finansinių ataskaitų duomenimis; 6. Pareiškėjas teikdamas paraišką turi įrodyti, kad jis atitinka ir ateityje atitiks ekonominio gyvybingumo kriterijus, kaip nustatyta Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos priemonės, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2015 m. lapkričio 24 d. įsakymu Nr. 3D-

		864 „Dėl Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2014–2020 metų veiksmų programos priemones, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklių patvirtinimo“; 7. Projektu yra kuriamos darbo vietos.
9.1.1.2.7.	Vietos projektų atrankos kriterijai	1. Pareiškėjas yra labai maža, maža įmonė, užsiimanti arba planuojanti užsiimti žuvininkystės ir (arba) akvakultūros produktų perdirbimu; 2. Įgyvendinus projektą bus padidintas ir kontrolės laikotarpiu išlaikytas darbo vietų skaičius (ataskaitiniais metais buvęs darbuotojų skaičius lyginamas su pirmaisiais metais po projekto įgyvendinimo esančiu darbuotojų skaičiumi (vertinama visos darbo vietos ekvivalentu); 3. Investicijos skirtos naujų produktų gamybai. <i>Pastaba. Detalus atrankos kriterijų sąrašas bus nustatomas priemonės įgyvendinimo taisyklėse.</i>
9.1.1.2.8.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	100 000,00
9.1.1.2.9.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	50
9.1.2. VPS prioritetas „ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją“		
9.1.2.1. VPS priemonė „Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas“ (kodas BIVP-AKVA-7)		
9.1.1.2.1.	VPS priemonės tikslas:	skatinti profesinių įgūdžių ugdymą, didinti žmogiškąjį kapitalą, bendradarbiavimą tinkluose.
9.1.1.2.2.	Priemonės apibūdinimas	<p>Šalies ūkis susideda iš įvairių šakų. Svarbus vaidmuo aprūpinat gyventojus maisto produktais tenka žemės ūkio ir žuvininkystės sektoriaus šakoms. Šalyje rengiami įvairių ūkio šakų specialistai. Žuvininkystės sektorius sparčiai plėtojantis žuvininkystės produktų perdirbimo ir akvakultūros įmonių veiklą neturi galimybės apsirūpinti kvalifikuotais darbo ištekliais, nes šios srities specialistų šalies mokyklos nerengia. Įmonės savo ištekliais turi išugdyti specialistus ir darbuotojus.</p> <p>ŽRVVG atliktais tyrimais nustatyta, kad ŽRVVG teritorijos gyventojai pageidauja sudaryti sąlygas tobulinti profesinius įgūdžius ir didinti žmogiškojo kapitalo vertę.</p> <p>Pagal priemonę remiamos veiklos:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Profesinis mokymas, mokymasis visą gyvenimą, mokslo bei technikos žinių ir inovacinės praktikos pavyzdžių platinimas, naujų profesinių gebėjimų akvakultūros srityje įgijimas ir akvakultūros veiklos poveikio aplinkai mažinimas; 2. Darbo sąlygų gerinimas ir darbo saugos skatinimas;

		<p>3. Akvakultūros įmonių ar profesinių organizacijų ir kitų suinteresuotųjų subjektų, įskaitant mokslo ir technikos įstaigas arba lygias vyrų ir moterų galimybes propaguojančias įstaigas, bendradarbiavimą tinkluose ir keitimąsi patirtimi bei geriausios praktikos pavyzdžiais.</p> <p>Teikiant paramą pirmumas skiriamas pareiškėjams, kurie projekte numato apmokyti didesnę mokymo dalyvių skaičių, projektas jungia didesnę akvakultūros ir / arba žuvininkystės sektoriuje veikiančių ūkio subjektų skaičių, projekto pareiškėjas yra asociacija.</p> <p>Priemonei skiriama 2,83 proc. vietos projektams įgyvendinti numatytų lėšų. Darbo vietos nebus kuriamos. Planuojama įgyvendinti 3 projektus.</p>
9.1.1.2.3.	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.1.2.3.1.	pelno	☐
9.1.1.2.3.2.	ne pelno	☒
9.1.1.2.4.	Tinkami paramos gavėjai	Juridiniai asmenys: labai mažos, mažos, vidutinės (kaip apibrėžta reglamento (ES) Nr. 1388/2014 I priedo 2 straipsnyje) ir didelės įmonės, užsiimančios arba siekiančios užsiimti akvakultūra, asociacijos, turinčios sąsają su žuvininkyste.
9.1.1.2.5.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	Juridiniai asmenys: labai mažos, mažos, vidutinės (kaip apibrėžta reglamento (ES) Nr. 1388/2014 I priedo 2 straipsnyje) ir didelės įmonės, užsiimančios arba siekiančios užsiimti akvakultūra, asociacijos, turinčios sąsają su žuvininkyste.
9.1.1.2.6.	Tinkamumo sąlygos	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projektą teikia subjektas, įvardytas tinkamu pareiškėju; 2. Projektas įgyvendinamas ŽRVVG teritorijoje; 3. Projektas atitinka numatytą priemonės tikslą ir remiamas veiklas; 4. Projekto veikla ir išlaidos yra susijusios su remiama priemone veikla.
9.1.1.2.7.	Vietos projektų atrankos kriterijai	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projektas jungia didesnę akvakultūros ir / arba žuvininkystės sektoriuje veikiančių ūkio subjektų skaičių; 2. Mokymų dalyvių skaičius; 3. Projekto pareiškėjas yra asociacija. <p><i>Pastaba. Detalus atrankos kriterijų sąrašas bus nustatomas priemonės įgyvendinimo taisyklėse.</i></p>
9.1.1.2.8.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	10 000,00
9.1.1.2.9.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	80
9.1.2.2. VPS priemonė „Socialinės gerovės kūrimas ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams“ (kodas BIVP-AKVA-SAVA-1)		

9.1.2.2.1.	VPS priemonės tikslas: gerinti socialinę gerovę ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams.	
9.1.2.2.2.	Priemonės apibūdinimas	<p>Žuvininkystės verslo, ypač akvakultūros veikla, vykdoma didelėje teritorijoje. Joje išdėstyti administraciniai ir gamybiniai objektai, įrengtos prieigos prie vandens telkinių. Vietos gyventojai naudojami esama infrastruktūra. ŽRVVG teritorijoje yra įsikurusios žvejybos ir akvakultūros bendruomenės, jos vykdo veiklą. Sėkminga verslo plėtra ir gyventojų socialinių sąlygų gerinimas galimas tik sprendžiant kompleksiskai gamybinių objektų modernizavimą ir infrastruktūrinės aplinkos tvarkymą bei pritaikymą verslo ir vietos gyventojų poreikiams, stiprinant žvejybos ir akvakultūros bendruomenių vaidmenį, skatinant jų veiklą</p> <p>ŽRVVG atlikto tyrimo metu nustatytas gyventojų poreikis „Pritaikyti žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams“.</p> <p>Pagal priemonę bus remiamos veiklos: parama skiriama investicijoms į visų rūšių infrastruktūros kūrimą, gerinimą arba plėtojimą – skiriamos aplinkai tvarkyti, viešiesiems pastatams, statiniams gerinti, atnaujinti, viešojo naudojimo infrastruktūrai, susijusiai su laisvalaikio, poilsio, sporto, kultūrine, žvejybos turizmo veikla, ŽRVVG teritorijoje.</p> <p>Teikiant paramą pirmumas skiriamas pareiškėjams, kurie į projekto įgyvendinimą įtrauks didesnę vietos gyventojų skaičių ir pareiškėjas bus asocijuota struktūra arba NVO.</p> <p>Priemonei skiriama 27,17 proc. vietos projektams įgyvendinti numatytų lėšų. Darbo vietos nebus kuriamos. Planuojama įgyvendinti 3 projektus.</p>
9.1.2.2.3.	Pagal veiklos sritį remiamų vietos projektų pobūdis:	
9.1.2.2.3.1.	pelno	☐
9.1.2.2.3.2.	ne pelno	☒
9.1.2.2.4.	Tinkami paramos gavėjai	Juridiniai asmenys: labai mažos, mažos, vidutinės (kaip apibrėžta reglamento (ES) Nr. 1388/2014 I priedo 2 straipsnyje) ir didelės įmonės, užsiimančios arba siekiančios užsiimti akvakultūra, asociacijos, turinčios sąsają su žuvininkyste, vietos valdžios institucija (savivaldybė) arba valstybės institucija / organizacija.
9.1.2.2.5.	Priemonės veiklos srities tikslinė grupė	Juridiniai asmenys: labai mažos, mažos, vidutinės (kaip apibrėžta reglamento (ES) Nr. 1388/2014 I priedo 2 straipsnyje) ir didelės įmonės, užsiimančios arba siekiančios užsiimti akvakultūra, asociacijos, turinčios

		sąsają su žuvininkyste, vietos valdžios institucija (savivaldybė) arba valstybės institucija / organizacija.
9.1.2.2.6.	Tinkamumo sąlygos	1. Projektą teikia subjektas, įvardytas tinkamu pareiškėju; 2. Projektas įgyvendinamas ŽRVVG teritorijoje; 3. Projektas atitinka numatytą priemonės tikslą ir remiamas veiklas; 4. Projekto veikla ir išlaidos yra susijusios su remiama priemonės veikla.
9.1.2.2.7.	Vietos projektų atrankos kriterijai	1. Į projekto įgyvendinimą įtraukiamas didesnis vietos gyventojų skaičius; 2. Pareiškėjas – asocijuota struktūra arba NVO. <i>Pastaba. Detalus atrankos kriterijų sąrašas bus nustatomas priemonės įgyvendinimo taisyklėse.</i>
9.1.2.2.8.	Didžiausia paramos suma vietos projektui (Eur)	96 065,00
9.1.2.2.9.	Paramos lyginamoji dalis (proc.)	80

10. VPS įgyvendinimo veiksmų planas		
	Planuojami veiksmai	Sąsaja su VPS ir priemonėmis
10.1.	2016 m.	
10.1.1.	Susiję su VPS įgyvendinimu:	
10.1.2.	Susiję su ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:	
10.2.	2017 m.	
10.2.1.	Susiję su VPS įgyvendinimu: 1. Kvietimas Nr. 1 teikti vietos projektų paraiškas (II-III ketv.): 1.1. kvietimo teikti vietos projektų paraiškas dokumentacijos rengimas, skelbimas; 1.2. vietos projektų paraiškų rinkimas ir vertinimas; 1.3. vietos projektų atranka ir tvirtinimas; 1.4. vietos projektų paramos sutarčių sudarymas. 2. Patvirtintų vietos projektų įgyvendinimas, administravimas ir priežiūra. 3. Su VPS administravimu susijusių dokumentų tvarkymas: <ul style="list-style-type: none"> ❖ viešųjų pirkimų organizavimas; ❖ buhalterinių dokumentų rengimas; ❖ vietos projektų administravimas ir priežiūra; ❖ vietos pareiškėjų konsultavimas; VPS ataskaitos rengimas; 4. Privalomos viešinimo priemonės (aiškinamojo stendo rengimas).	Kvietimą Nr. 1 planuojama skelbti pagal priemones: „Produktyvios investicijos į akvakultūrą“, „Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas“, „Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas“, „Socialinės gerovės kūrimas ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams“.
10.2.2.	Susiję su ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu: 1. 2017 m. viešinimo ir gyventojų aktyvinimo plano sudarymas ir tvirtinimas; 2. Interneto svetainės medžiagos rengimas, nuolatinis joje pateikiamos informacijos atnaujinimas, VPS įgyvendinimo eigos ir rezultatų viešinimas; 3. Popierinių leidinių rengimas; 4. Informacinių skelbimų, pranešimų rengimas, straipsnių interneto svetainėms rengimas;	1-5 ir 7 veiklos, susijusios su VPS priemonėmis. 6 veikla, susijusi su Kvietimo Nr. 1 planuojamomis priemonėmis ir veiklos sritimis.

	5. Informacinių renginių, konferencijos apie VPS įgyvendinimo pradžią organizavimas; 6.VPS eigos viešinimo pristatymas, dalyvaujant NVO, ŽRVVG narių susirinkimuose ir kt. renginiuose.	
10.3.	2018 m.	
10.3.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <p>1.2017 m. gautų ir patvirtintų vietos projektų įgyvendinimas, administravimas ir priežiūra:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ projekto įgyvendinimo dokumentų vertinimas (viešieji pirkimai, mokėjimo prašymai, ataskaitos); ❖ vietos projektų patikros vietoje; ❖ vietos projektų priežiūra po projektų įgyvendinimo. <p>2. Kvietimas Nr. 2 teikti vietos projektų paraiškas (I-II ketv.):</p> <p>2.1. kvietimo teikti vietos projektų paraiškas dokumentacijos rengimas, skelbimas;</p> <p>2.2. vietos projektų paraiškų rinkimas ir vertinimas;</p> <p>2.3. vietos projektų atranka ir tvirtinimas;</p> <p>2.4. vietos projektų paramos sutarčių sudarymas.</p> <p>3. Patvirtintų vietos projektų įgyvendinimas, administravimas ir priežiūra.</p> <p>4. Su VPS administravimu susijusių dokumentų tvarkymas:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ viešųjų pirkimų organizavimas; ❖ buhalterinių dokumentų rengimas; ❖ vietos projektų administravimas ir priežiūra; ❖ vietos pareiškėjų konsultavimas. 	<p>Kvietimą Nr. 2 planuojama skelbti pagal priemones: „Produktyvios investicijos į akvakultūrą“, „Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas“, „Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas“, „Socialinės gerovės kūrimas ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams“.</p>
10.3.2.	<p>Susiję su ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <p>1. 2018 m. viešinimo ir gyventojų aktyvinimo plano sudarymas ir tvirtinimas;</p> <p>2. Interneto svetainės medžiagos rengimas, nuolatinis joje pateikiamos informacijos atnaujinimas, VPS įgyvendinimo eigos ir rezultatų viešinimas;</p> <p>3. Priemonių su išoriniu ženkliniu (pvz., lipdukai, raštinės reikmenys su Viešinimo taisyklių reikalaujama atributika, kt.) rengimas ir gaminimas;</p> <p>4. Informacinių skelbimų, pranešimų rengimas, straipsnių interneto svetainėms rengimas;</p> <p>5. Informacinių renginių organizavimas;</p> <p>6. VPS eigos viešinimo pristatymas, dalyvaujant NVO, ŽRVVG narių susirinkimuose ir kt. renginiuose.</p>	<p>1-5 ir 7 veiklos, susijusios su visomis VPS priemonėmis.</p> <p>6 veikla, susijusi su kvietimo Nr. 2 VPS priemonėmis ir veiklos sritimis.</p>

10.4.	2019 m.	
10.4.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <p>1. 2017 m. ir 2018 m. gautų ir patvirtintų vietos projektų įgyvendinimas, administravimas ir priežiūra:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ projekto įgyvendinimo dokumentų vertinimas (viešieji pirkimai, mokėjimo prašymai, ataskaitos); ❖ vietos projektų patikros vietoje; ❖ vietos projektų priežiūra po projektų įgyvendinimo. <p>2. Kvietimas Nr. 3 teikti vietos projektų paraiškas (II-III ketv.):</p> <p>2.1. kvietimo teikti vietos projektų paraiškas dokumentacijos rengimas, skelbimas;</p> <p>2.2. vietos projektų paraiškų rinkimas ir vertinimas;</p> <p>2.3. vietos projektų atranka ir tvirtinimas;</p> <p>2.4. vietos projektų paramos sutarčių sudarymas.</p> <p>3. Patvirtintų vietos projektų įgyvendinimas, administravimas ir priežiūra.</p> <p>4. Su VPS administravimu susijusių dokumentų tvarkymas:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ viešųjų pirkimų organizavimas; ❖ buhalterinių dokumentų rengimas; ❖ vietos projektų administravimas ir priežiūra; ❖ vietos pareiškėjų konsultavimas. 	<p>Kvietimą Nr. 3 planuojama skelbti pagal priemones: „Produktyvios investicijos į akvakultūrą“, „Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas“, „Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas“, „Socialinės gerovės kūrimas ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams“ .</p>
10.4.2.	<p>Susiję su ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <p>1. 2019 m. viešinimo ir gyventojų aktyvinimo plano sudarymas ir tvirtinimas;</p> <p>2. Interneto svetainės medžiagos rengimas, nuolatinis joje pateikiamos informacijos atnaujinimas, VPS įgyvendinimo eigos ir rezultatų viešinimas;</p> <p>3. Popierinių leidinių rengimas;</p> <p>4. Informacinių skelbimų, pranešimų rengimas, straipsnių interneto svetainėms rengimas;</p> <p>5. Informacinių renginių, konferencijos apie VPS įgyvendinimo eigą organizavimas;</p> <p>6. VPS eigos viešinimo pristatymas, dalyvaujant NVO, ŽRVVG narių susirinkimuose ir kt. renginiuose.</p>	<p>1-5 ir 7 veiklos, susijusios su visomis VPS priemonėmis.</p> <p>6 veikla, susijusi su kvietimo Nr. 3 VPS priemonėmis ir veiklos sritimis.</p>
10.5.	2020 m.	

10.5.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <p>1.2017–2019 m. gautų ir patvirtintų vietos projektų įgyvendinimas, administravimas ir priežiūra:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ projekto įgyvendinimo dokumentų vertinimas (viešieji pirkimai, mokėjimo prašymai, ataskaitos); ❖ vietos projektų patikros vietoje; ❖ vietos projektų priežiūra po projektų įgyvendinimo. <p>2. Kvietimas Nr. 4 teikti vietos projektų paraiškas (II-III ketv.):</p> <p>2.1. kvietimo teikti vietos projektų paraiškas dokumentacijos rengimas, skelbimas;</p> <p>2.2. vietos projektų paraiškų rinkimas ir vertinimas;</p> <p>2.3. vietos projektų atranka ir tvirtinimas;</p> <p>2.4. vietos projektų paramos sutarčių sudarymas.</p> <p>3. Patvirtintų vietos projektų įgyvendinimas, administravimas ir priežiūra.</p> <p>4. Su VPS administravimu susijusių dokumentų tvarkymas:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ viešųjų pirkimų organizavimas; ❖ buhalterinių dokumentų rengimas; ❖ vietos projektų administravimas ir priežiūra; ❖ vietos pareiškėjų konsultavimas. 	<p>Kvietimą Nr. 4 planuojama skelbti pagal priemones: „Produktyvios investicijos į akvakultūrą“, „Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas“, „Žmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas“, „Socialinės gerovės kūrimas ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams“.</p>
10.5.2.	<p>Susiję su ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <p>1. 2020 m. Viešinimo ir gyventojų aktyvinimo plano sudarymas ir tvirtinimas.</p> <p>2. Interneto svetainės medžiagos rengimas, nuolatinis joje pateikiamos informacijos atnaujinimas, VPS įgyvendinimo eigos ir rezultatus viešinimas.</p> <p>3. Popierinių leidinių rengimas.</p> <p>4. Informacinių skelbimų, pranešimų rengimas, straipsnių interneto svetainėms rengimas.</p> <p>5. Informacinių renginių, konferencijos apie VPS įgyvendinimo eigą organizavimas;</p> <p>6. VPS eigos viešinimo pristatymas, dalyvaujant NVO, ŽRVVG narių susirinkimuose ir kt. renginiuose.</p>	<p>1-5 ir 7 veiklos, susijusios su visomis VPS priemonėmis.</p> <p>6 veikla, susijusi su kvietimo Nr. 4 VPS priemonėmis ir veiklos sritimis.</p>
10.6.	2021 m.	
10.6.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <p>1. 2017–2020 m. gautų ir patvirtintų vietos projektų įgyvendinimas, administravimas ir priežiūra:</p> <ul style="list-style-type: none"> ❖ projekto įgyvendinimo dokumentų vertinimas (viešieji pirkimai, mokėjimo prašymai, ataskaitos); ❖ vietos projektų patikros vietoje; 	<p>Kvietimą Nr. 5 planuojama skelbti pagal priemones: „Produktyvios investicijos į akvakultūrą“, „Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas“, „Žmogiškojo kapitalo ir</p>

	<ul style="list-style-type: none"> ❖ vietos projektų priežiūra po projektų įgyvendinimo. 2. Kvietimas Nr. 5 teikti vietos projektų paraiškas (I-III ketv.): <ul style="list-style-type: none"> 2.1. kvietimo teikti vietos projektų paraiškas dokumentacijos rengimas, skelbimas; 2.2. vietos projektų paraiškų rinkimas ir vertinimas; 2.3. vietos projektų atranka ir tvirtinimas; 2.4. vietos projektų paramos sutarčių sudarymas. 3. Patvirtintų vietos projektų įgyvendinimas, administravimas ir priežiūra. 4. Su VPS administravimu susijusių dokumentų tvarkymas: <ul style="list-style-type: none"> ❖ viešųjų pirkimų organizavimas; ❖ buhalterinių dokumentų rengimas; ❖ vietos projektų administravimas ir priežiūra; <p>vietos pareiškėjų konsultavimas.</p>	<p>bendradarbiavimo tinkluose skatinimas‘, „Socialinės gerovės kūrimas ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams“.</p>
10.6.2.	<p>Susiję su ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2021 m. viešinimo ir gyventojų aktyvinimo plano sudarymas ir tvirtinimas; 2. Interneto svetainės medžiagos rengimas, nuolatinis joje pateikiamos informacijos atnaujinimas, VPS įgyvendinimo eigos ir rezultatų viešinimas; 3. Priemonių su išoriniu ženkliniu rengimas ir gaminimas; 4. Informacinių skelbimų, pranešimų rengimas, straipsnių interneto svetainėms rengimas; 5. Informacinių renginių organizavimas; 6. VPS eigos viešinimo pristatymas dalyvaujant NVO, ŽRVVG narių susirinkimuose ir kt. renginiuose. 	<p>1-5 ir 7 veiklos, susijusios su visomis VPS priemonėmis. 6 veikla, susijusi su kvietimo Nr. 5 VPS priemonėmis ir veiklos sritimis.</p>
10.7.	2022 m.	
10.7.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2017–2021 m. gautų ir patvirtintų vietos projektų įgyvendinimas, administravimas ir priežiūra: <ul style="list-style-type: none"> ❖ projekto įgyvendinimo dokumentų vertinimas (viešieji pirkimai, mokėjimo prašymai, ataskaitos); ❖ vietos projektų patikros vietoje; ❖ vietos projektų priežiūra po projektų įgyvendinimo. 2. Patvirtintų vietos projektų įgyvendinimas, administravimas ir priežiūra. 3. Su VPS administravimu susijusių dokumentų tvarkymas: <ul style="list-style-type: none"> ❖ viešųjų pirkimų organizavimas; ❖ buhalterinių dokumentų rengimas; ❖ vietos projektų administravimas ir priežiūra; 	

	vietos pareiškėjų konsultavimas.	
10.7.2.	<p>Susiję su ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2022 m. viešinimo ir gyventojų aktyvinimo plano sudarymas ir tvirtinimas; 2. Interneto svetainės medžiagos rengimas, nuolatinis joje pateikiamos informacijos atnaujinimas, VPS įgyvendinimo eigos ir rezultatų viešinimas; 3. Priemonių su išoriniu ženkliniu rengimas ir gaminimas; 5. Informacinių skelbimų, pranešimų rengimas, straipsnių interneto svetainėms rengimas; 6. Informacinių renginių organizavimas; 7. VPS eigos viešinimo pristatymas, dalyvaujant NVO, ŽRVVG narių susirinkimuose ir kt. renginiuose. 	
10.8.	2023 m.	
10.8.1.	<p>Susiję su VPS įgyvendinimu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2017–2022 m. gautų ir patvirtintų vietos projektų įgyvendinimas, administravimas ir priežiūra: <ul style="list-style-type: none"> ❖ projekto įgyvendinimo dokumentų vertinimas (viešieji pirkimai, mokėjimo prašymai, ataskaitos); ❖ vietos projektų patikros vietoje; ❖ vietos projektų priežiūra po projektų įgyvendinimo. 2. Su VPS administravimu susijusių dokumentų tvarkymas: <ul style="list-style-type: none"> ❖ viešųjų pirkimų organizavimas; ❖ buhalterinių dokumentų rengimas; ❖ vietos projektų administravimas ir priežiūra; <p>vietos pareiškėjų konsultavimas.</p>	
10.8.2.	<p>Susiję su ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvumo skatinimu:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 2023 m. viešinimo ir gyventojų aktyvinimo plano sudarymas ir tvirtinimas; 2. Interneto svetainės medžiagos rengimas, nuolatinis joje pateikiamos informacijos atnaujinimas, VPS įgyvendinimo eigos ir rezultatų viešinimas; 3. Priemonių su išoriniu ženkliniu rengimas ir gaminimas; 4. Informacinių skelbimų, pranešimų rengimas, straipsnių interneto svetainėms rengimas; 5. Informacinių renginių organizavimas; 6. VPS eigos viešinimo pristatymas, dalyvaujant NVO, ŽRVVG narių susirinkimuose ir kt. renginiuose. 	

11. VPS finansinis planas					
11.1.	VPS finansinis planas pagal prioritetus:				
	Pri- oriteto Nr.	VPS prioriteto pavadinimas	Planuojama paramos lėšų suma (Eur)		Planuojama lėšų (proc.)
11.1.1.	I	Žuvininkystės sektoriaus ekonominės veiklos skatinimas, plėtojant akvakultūros verslą, kuriant darbo vietas			70,00
11.1.2.	II	ŽRVVG regiono socialinės gerovės plėtra, pritaikant infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir visuomenės poreikiams, keliant žuvininkystės sektoriaus dirbančiųjų kvalifikaciją			30,00
			Iš viso:		Iš viso: 100
11.2.	VPS finansinis planas pagal priemones:				
	VPS priemonės pavadinimas	VPS prioriteto Nr., kuriam priskiriama priemonė	VPS priemonės kodas	Planuojama lėšų suma (Eur)	Planuojama lėšų (proc.)
11.2.1.	Produktyvios investicijos į akvakultūrą	I	BIVP-AKVA-1		41,72
11.2.2.	Žvejybos ir akvakultūros produktų perdirbimas	I	BIVP-AKVA-3		28,28
11.2.3.	Zmogiškojo kapitalo ir bendradarbiavimo tinkluose skatinimas	II	BIVP-AKVA-7		2,83
11.2.4	Socialinės gerovės kūrimas ŽRVVG teritorijoje, pritaikant žuvininkystei skirtą infrastruktūrą žuvininkystės verslo ir	II	BIVP-AKVA-SAVA-1		27,17

	visuomenės poreikiams.											
							Iš viso:	Iš viso: 100 (nuo vietos projektams įgyvendinti planuojamos sumos)				
	VPS administravimo išlaidų finansinis planas:											
11.3.	VPS administravimo išlaidų kategorijos	Planuojama lėšų (Eur)					Planuojama lėšų (proc.)					
11.3.1.	ŽRVVG veiklos išlaidos						75					
11.3.2.	ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvinimo išlaidos						25					
11.3.3.	Iš viso:						20					
11.4.	Indikatyvus VPS lėšų poreikis pagal metus:	ES fondas	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Iš viso:	
11.4.1.	Planuojamas lėšų poreikis vietos projektams pagal VPS finansuoti pagal metus (proc. nuo vietos projektams numatytos)	EJRŽF		20	20	20	15	15	5	5	100 proc.	
11.4.2.	Planuojamas lėšų poreikis VPS administravimo išlaidoms pagal metus (proc. nuo VPS administravimui numatytos sumos)	EJRŽF	–	14,32	14,28	14,28	14,28	14,28	14,28	14,28	100 proc.	
11.5.	Planuojami papildomi VPS finansavimo šaltiniai		Pagrindimas									
11.5.1.												
11.5.2.												
	<...>											

12. VPS įgyvendinimo rodikliai										
12.1. VPS pasiekimų produkto (<i>anglų k. „output“</i>) rodikliai:										
Eil. Nr.	VPS įgyvendinimo rodiklių pavadinimas	EJRŽF konkretūs tikslai ir uždaviniai							Iš viso:	
		6.1.1.Ž	6.1.2.Ž	6.2.1.Ž	6.2.2.Ž	6.2.3.Ž	6.3.1.Ž	6.3.2.Ž		
12.1.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.):								13	
12.1.1.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	4	3	3				3	13	
12.1.1.2.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė vietos valdžios institucija (savivaldybė) arba valstybės institucija / organizacija, skaičius (vnt.)									
12.1.1.3.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė mažos ir vidutinės įmonės, skaičius (vnt.)	4	3						7	
12.1.1.4.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė fiziniai asmenys, skaičius (vnt.):									
12.1.1.4.1.	<i>iš jų iki 40 m.</i>	-	-	-	-	-	-	-	<i>iš viso:</i>	<i>moterų</i>
12.1.1.4.2.	<i>iš jų vyresni kaip 40 m.</i>	-	-	-	-	-	-	-	<i>iš viso:</i>	<i>vyrų</i>
12.1.1.5.	Paremtų vietos projektų, kuriuos pateikė 12.1.1.3–12.1.1.4 papunkčiuose neišvardyti asmenys, skaičius (vnt.)			3				3	6	
12.1.2.	Priemonės kodas: BIVP-AKVA-1									
12.1.2.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	4	-	-	-	-	-	-	4	
12.1.3.	Priemonės kodas: BIVP-AKVA-2									
12.1.3.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)		-	-	-	-	-	-		
12.1.4.	Priemonės kodas: BIVP-AKVA-3									
12.1.4.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	3	-	-	-	-	-	3	
12.1.5.	Priemonės kodas: BIVP-AKVA-4									
12.1.5.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-		-	-	-	-	-		
12.1.6.	Priemonės kodas: BIVP-AKVA-5									
12.1.6.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	-		-	-	-		
12.1.7.	Priemonės kodas: BIVP-AKVA-6									
12.1.7.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	-		-	-	-		

12.1.8.	Priemonės kodas: BIVP-AKVA-7								
12.1.8.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	3	-	-	-	-	3
12.1.9.	Priemonės kodas: BIVP-AKVA-8								
12.1.9.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	-	-	-	-		
12.1.10.	Priemonės kodas: BIVP-AKVA-9								
12.1.10.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	-	-	-	-		
12.1.11.	Priemonės kodas: BIVP-AKVA-10								
12.1.11.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)	-	-	-	-	-		-	
12.1.12.	Priemonės kodas: BIVP-AKVA-SAVA-1 (savarankiška VPS priemonė)								
12.1.12.1.	Paremtų vietos projektų skaičius (vnt.)							3	3
12.2. VPS pasiekimų tikslo rodikliai (anglų k. „target“)									
Eil. Nr.	VPS įgyvendinimo rodiklių pavadinimas	EJRŽF konkretūs tikslai ir uždaviniai							Iš viso:
		6.1.1.Ž	6.1.2.Ž	6.2.1.Ž	6.2.2.Ž	6.2.3.Ž	6.3.1.Ž	6.3.2.Ž	
12.2.1.	Sukurtų naujų darbo vietų (naujų etatų) skaičius, įgyvendinus vietos projektus (vnt.)	8	6						14
12.2.2.	Išlaikytų darbo vietų skaičius, įgyvendinus vietos projektus (vnt.)								

13. VPS įgyvendinimo vidaus valdymas ir stebėseną		
13.1.	VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos funkcijos pagal subjektus	
13.1.1.	ŽRVVG nariai	<ul style="list-style-type: none"> - ŽRVVG nariai, vadovaudamiesi įstatais ir jų pagrindu, priima sprendimus, susijusius su VPS įgyvendinimu, t. y. svarsto bei tvirtina pasiūlymus dėl VPS įgyvendinimo gerinimo, tvirtina VPS ir jos pakeitimus; - užtikrina ŽRVVG darbo skaidrumą, viešumą, tinkamą finansų panaudojimą ir vykdo priežiūrą; - aktyviai dalyvauja asociacijos veikloje ir VPS įgyvendinime; - tvirtina ŽRVVG valdybos pirmininko metinę ataskaitą bei finansinę atskaitomybę.
13.1.2.	ŽRVVG valdymo organo nariai	<p>Valdyba:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tvirtina ŽRVVG valdymo struktūrą ir samdomų darbuotojų pareigybes; - nustato ŽRVVG vidaus darbo tvarkos ir santykių su trečiaisiais asmenimis principus; - tvirtina vietos projektų taisykles; - priima sprendimus dėl dalyvavimo projektinėje veikloje ir vykdo iš dalies ar visiškai ŽRVVG lėšomis finansuojamų vietos projektų atranką; - priima sprendimus dėl finansavimo skyrimo vietos projektų įgyvendinimui; - rengia ŽRVVG metines veiklos programas; - tvirtina metines VPS įgyvendinimo ataskaitas; - teikia siūlymus ŽRVVG visuotiniam narių susirinkimui ir ŽRVVG pirmininkui dėl VPS įgyvendinimo problemų sprendimo; - atlieka kitas funkcijas, numatytas ŽRVVG įstatuose.
13.1.3.	VPS administravimo vadovas	<p>Koordinuoja ir kontroliuoja: VPS įgyvendinimą, viešųjų pirkimų dokumentų rengimą, pirkimo procedūrų vykdymą, strategijos viešinimą, viešinimo priemonių pasirinkimą. Organizuoja kvietimų dokumentacijos, parengimą ir pristatymą potencialiems pareiškėjams. Organizuoja vietos projektų paraiškų vertinimą, monitoringą. Koordinuoja ir kontroliuoja mokymus potencialiems pareiškėjams, ŽRVVG nariams, organizuoja informacinius renginius, viešinimo renginius, konferencijas, tarptautinius seminarus. Koordinuoja savalaikį atsiskaitymą su Nacionaline mokėjimo agentūra. Vykdo kitas funkcijas, numatytas ŽRVVG įstatuose.</p>
13.1.4.	VPS finansininkas (buhalteris)	<p>VPS finansininko (buhalterio) vykdomos funkcijos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tvarko finansinę ir buhalterinę apskaitą pagal Lietuvos Respublikos buhalterinę apskaitą reglamentuojančius teisės aktus, užtikrina finansinių-ūkinių operacijų teisėtumą, tinkamą dokumentų įforminimą, rengia finansinių ataskaitų rinkinį ir teikia ŽRVVG valdybai bei ŽRVVG visuotiniam narių susirinkimui; - vykdo vietos pareiškėjų projektų administracinį vertinimą, vykdo projektų mokėjimo prašymų tikrinimą; atsako už duomenų tikrumą, teikia informacinę, konsultacinę ir metodinę pagalbą vietos projektų vykdytojams buhalterinės apskaitos klausimais;

		- rengia tarpinius ir galutinius VPS mokėjimo prašymus paramos sutartyje numatytu laiku, teikia pasiūlymus ir informaciją apie projektų finansinį vykdymą, problemas bei trūkumus VPS administravimo vadovui, ŽRVVG pirmininkui, ŽRVVG valdybai, ŽRVVG visuotiniam narių susirinkimui ir projektą administruojančioms bei kontroliuojančioms institucijoms.
13.1.5.	kiti ŽRVVG administracijos darbuotojai:	
13.1.5.1.	VPS administratorius (-iai)	<p>VPS administratoriaus vykdomos funkcijos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - užtikrina efektyvias ir reguliarias konsultacijas su visais suinteresuotais subjektais; - rengia posėdžių (valdybos, visuotinių susirinkimų) darbotvarkes ir užtikrina, kad pranešimai apie posėdžius būtų išsiųsti laiku, tvarko organizacijos narių registrą, tvarko valdybos narių registrą. - rengia VPS kvietimų teikti vietos projektus, įgyvendinimo specialiųjų taisyklių, kitų dokumentų, projektus; - registruoja vietos projektus; - organizuoja vietos projektų administracinį, tinkamumo, naudos ir kokybės vertinimą; - rengia ir ŽRVVG valdybai teikia vietos projektų paraiškų vertinimo ataskaitas; - atlieka vietos projektų patikras vietoje; - rengia VPS pakeitimus, derina su Nacionaline mokėjimo agentūra prie Žemės ūkio ministerijos; - rengia metines VPS įgyvendinimo stebėsenos ataskaitas; - viešųjų pirkimų konkursinės dokumentacijos rengimas ir pirkimų atlikimas; - sutarčių su tiekėjais bei rangovais parengimas; - vietos projektų viešųjų pirkimų koordinavimas.
13.1.5.2.	VPS viešųjų ryšių specialistas (-ai)	<p>VPS viešųjų ryšių specialisto vykdomos funkcijos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - VPS įgyvendinimo, administravimo ir vykdymo veiklų viešinimas; - įgyvendina VPS viešinimo ir informavimo priemones; - koordinuoja vykdomų vietos projektų viešinimą; - atlieka gerosios patirties sklaidą; - viešina kvietimus, skleidžia informaciją apie ŽRVVG veiklą; - informacijos teikimas pareiškėjams, sudarytos galimybės raštu ir žodžiu pateikti strategijos vykdytojui klausimus dėl strategijos įgyvendinimo; - atlieka ŽRVVG narių, potencialių pareiškėjų aktyvinimą; - aktyvina potencialius pareiškėjus rengti ir teikti vietos projektus; - renka ir viešina informaciją apie parodas, muges, kitus renginius, kuriuose ŽRVVG teritorijos potencialūs pareiškėjai galėtų dalyvauti, renka mokymų poreikį; - sudaro metinius ŽRVVG narių renginių grafikus.
13.2.	ŽRVVG darbuotojų gebėjimai įgyvendinti VPS	
13.2.1.	VPS administravimo vadovas	Turėti aukštąjį universitetinį arba jam prilygintą išsilavinimą ir ne mažesnę nei 3 m. darbo patirtį projektų

		valdymo srityje arba turėti ne mažesnę negu 5 m. darbo patirtį VPS, dvisektorių VPS ar kaimo vietovių vietos plėtros strategijų administravimo ir įgyvendinimo srityje.
13.2.2.	VPS finansininkas ir (arba) buhalteris	Turėti aukštąjį išsilavinimą buhalterinės apskaitos tvarkymo srityje ir ne mažesnę nei 2 m. darbo patirtį buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje arba turėti ne mažesnę negu 2 m. darbo patirtį buhalterinės apskaitos tvarkymo ir (arba) finansų valdymo srityje įgyvendinant VPS, dvisektores VPS ar kaimo vietovių vietos plėtros strategijas.
13.2.3.	kiti ŽRVVG administracijos darbuotojai:	
13.2.3.1.	VPS administratorius	Turėti aukštąjį išsilavinimą ir ne mažesnę negu 1 m. darbo patirtį projektų valdymo srityje arba turėti ne mažesnę negu 2 m. darbo patirtį VPS, dvisektorių VPS ar kaimo vietovių vietos plėtros strategijų administravimo ir įgyvendinimo srityje.
13.2.3.2.	VPS viešųjų ryšių specialistas	Turėti aukštąjį išsilavinimą arba turėti ne mažesnę negu 1 m. darbo patirtį VPS, dvisektorių VPS ar kaimo vietovių vietos plėtros strategijų administravimo ir įgyvendinimo srityje.
13.3.	VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistemos apibūdinimas	
13.3.1.	<p>ŽRVVG sukurta horizontalios ir vertikalios partnerystės principu, vienija pilietinės visuomenės, verslo ir vietos valdžios, atstovus. VPS stebėsenos vidaus sistema – tai reguliarių ir sistemingų veiksmų visuma, kuriuos atliekant bus vykdomas kokybinių ir kiekybinių duomenų apie VPS įgyvendinimo pažangą rinkimas, apibendrinimas ir teikimas. Stebėseną bus vykdoma, rengiant ir teikiant metines VPS įgyvendinimo ataskaitas. Vykdydama VPS stebėseną ŽRVVG teiks NMA metinę VPS įgyvendinimo ataskaitą už praėjusius metus ir ją viešins. ŽRVVG valdymo sistema ir organizacinė struktūra bus vykdoma pagal ŽRVVG įstatuose numatytą reglamentą, ŽRVVG administracijos darbo reglamentą, ŽRVVG valdybos darbo reglamentą. ŽRVVG valdymą ir stebėseną reglamentuoja įstatatai. Juose apibrėžta kiekvieno valdymo organo funkcijos ir veiklos ribos. Valdyme išskiriamos trys pakopos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vietos veiklos grupės narių visuotinis susirinkimas; - vietos veiklos grupės valdyba; - vietos veiklos grupės pirmininkas. <p>Aukščiausias valdymo organas yra ŽRVVG visuotinis susirinkimas, kolegialus valdymo organas – ŽRVVG valdyba, vienasmenis valdymo organas yra ŽRVVG pirmininkas. Valdyba yra pavaldi visuotiniam susirinkimui ir ŽRVVG pirmininkui. ŽRVVG administracija pavaldi ŽRVVG pirmininkui. VPS įgyvendinimą organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja VPS administravimo vadovas. Administracijos vadovas koordinuoja darbuotojų (VPS finansininko, administratoriaus ir viešųjų ryšių specialisto) darbą ir atsiskaito valdybai. VPS administracijos darbuotojai bendradarbiauja su ŽRVVG teritorijos gyventojais, konsultuoja juos, numato priemones, kurių pagalba siekiama efektyvaus gyventojų aktyvinimo, veiklų skatinimo, vietos projektų įgyvendinimo.</p> <p>ŽRVVG administracija atsako už VPS administravimą, metodinius ir finansinius valdymo gebėjimus įgyvendinti VPS ir administruoti viešąsias lėšas, tinkamą valdybos informavimą; finansų valdymo gebėjimus įgyvendinant VPS ir viešųjų lėšų administravimą; vietos projektų</p>	

vykdymo gebėjimus, administruojant viešąsias lėšas.

ŽRVVG valdyba atsako už sprendimų priėmimą, skirstant lėšas vietos projektų įgyvendinimui; tinkamą viešųjų ir privačių interesų derinimą. ŽRVVG visuotinio susirinkimo nariai atsako už tinkamą kolegialaus valdymo organo suformavimą.

Pagal VPS įgyvendinimo valdymo ir stebėsenos vidaus sistemą VPS administravimo vadovas, VPS finansininkas, administratorius vykdyti jiems priskirtas pagal darbo pobūdį funkcijas, kurios bus apibrėžtos jų pareigybinėse instrukcijose. VPS administravimo vadovas bus atsakingas už visą ŽRVVG administracijos darbą ir pasiektus darbo rezultatus, įgyvendinant VPS. Jam pavaldūs: VPS finansininkas, VPS administratorius, VPS viešųjų ryšių specialistas. VPS finansininkas tvarkys buhalterinę apskaitą ir administruos viešąsias lėšas, teiks finansines ataskaitas apie VPS įgyvendinimą. VPS administratorius administruos vietos projektus, rengs kvietimų dokumentaciją, paramos sutartis, vertins viešųjų pirkimų dokumentus, mokėjimo prašymus ir kt., teiks tarpines ir metines ataskaitas VPS vadovui apie įgyvendinamus vietos projektus, apie VPS įgyvendinimo eigą ir rezultatus. VPS administravimo vadovas teiks tarpines ir metines VPS įgyvendinimo ataskaitas ŽRVVG valdybos pirmininkui ir nariams. Valdyba minėtas ataskaitas svarstys, teiks siūlymus dėl nustatytų VPS įgyvendinimo valdymo, kontrolės ir patikrinimo sistemos trūkumų bei jų šalinimo tvarkos. Nustačius VPS įgyvendinimo trūkumų, juos šalins VPS administracija – VPS administravimo vadovas ir kiti darbuotojai, kurie yra atsakingi už VPS įgyvendinimą, pasiektus rezultatus.

Informacija apie VPS įgyvendinimo eigą renkama ir jos sklaidai naudojami šie būdai: vietos projektų ataskaitos – reguliari, dokumentuota, apibendrinamoji informacija apie projektą (pažangos ir finansiniai rodikliai pagal loginės struktūros lentelę, veiklos planą ir biudžetą), kurią paramos gavėjai teikia ŽRVVG administracijai; mokėjimo prašymai; VPS įgyvendinimo ataskaitos; VPS eigos apžvalga ir aptarimai. VPS administratorius renka bendrą ir detalią informaciją apie vietos projektų įgyvendinimo pažangą kiekvienais ataskaitiniais metais; nustato geruosius įgyvendintų vietos projektų pavyzdžius, kurie prisideda prie skirtingų ES kaimo plėtros prioritetų tikslinių sričių įgyvendinimo; nustato problemas, su kuriomis buvo susidurta ataskaitiniais metais, siekiant vietos projektų įgyvendinimo pažangos; renka informaciją apie VPS įgyvendinimo rodiklius, nurodytus VPS 12 punkte ir susijusius su vietos projektų įgyvendinimu, kurie pasiekiami kiekvienais ataskaitiniais metais. VPS viešųjų ryšių specialistas renka informaciją apie ŽRVVG teritorijos gyventojų aktyvinimo veiksmus atliktus kiekvienais ataskaitiniais metais, identifikuoja jų sąsajas su VPS įgyvendinimo veiksmų planu; renka informaciją apie veiksmus, kurie atlikti siekiant įgyvendinti LEADER metodo principus ir horizontaliuosius principus bei prioritetus pagal kiekvieną principą ir prioritetą atskirai kiekvienais ataskaitiniais metais, nustato sąsajas su VPS nuostatomis. VPS administravimo vadovas renka informaciją apie narių pokyčius pagal pilietinės visuomenės, verslo, vietos valdžios sektorius; renka informaciją apie valdymo organo, atsakingo už VPS įgyvendinimo sprendimus, narių pokyčius pagal pilietinės visuomenės, verslo, vietos valdžios sektorius; renka informaciją apie darbuotojų pokyčius; renka informaciją apie vidaus valdymo, stebėsenos ir vertinimo veiksmus, atliktus kiekvienais ataskaitiniais metais. VPS finansininkas renka finansinę informaciją apie VPS administravimo išlaidas ir jų poreikį kiekvienais ataskaitiniais metais.

ŽRVVG valdybos pirmininkas teiks ŽRVVG valdybai VPS įgyvendinimo rezultatus, teikdamas metines VPS įgyvendinimo ataskaitas. Valdyba tvirtins minėtas ataskaitas. Patvirtintos metinės VPS ataskaitos apie VPS įgyvendinimo rezultatus bus teikiamos NMA nustatyta tvarka. VPS viešųjų ryšių specialistas, kuris bus pavaldus VPS administravimo vadovui, viešins VPS įgyvendinimo ataskaitas.

ŽRVVG, kuri, pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymą yra perkančioji organizacija, prekių, paslaugų ar darbų, susijusių su strategijos įgyvendinimo administravimu, pirkimus organizuoja vadovaudamasi Viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis. ŽRVVG visuotinis narių susirinkimas tvirtina dokumentų ir kitos informacijos apie ŽRVVG veiklą pateikimo nariams tvarką. VPS administracijos darbą, teises ir pareigas, atsakomybę reglamentuoja ŽRVVG administracijos darbo tvarkos taisyklės, pareigybių aprašymai, ŽRVVG pirmininko įsakymai.

<p>Jeigu VPS įgyvendinama netinkamai, kviečiamas neeilinis visuotinis ŽRVVG narių susirinkimas, kuris priima sprendimą, numatantį, per kokį terminą ir kokių priemonių turi būti imamasi neatitikimo likvidavimui, kas už tai atsakingas, bei paveda ŽRVVG valdybai sprendimo vykdymo kontrolę. Jei į ŽRVVG subjektų pastabas neatsižvelgiama, atsakingas asmuo už netinkamą VPS įgyvendinimą privalo atsakyti pagal galiojančius Lietuvos Respublikos teisės aktus. Darbuotojai už funkcijų bei pareigų vykdymą atsako darbo tvarkos taisyklių ir Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka. VPS administruojantiems darbuotojams už darbo drausmės pažeidimus gali būti skiriamos drausminės nuobaudos Darbo kodekso nustatyta tvarka.</p>

ŽRVVG atstovaujamos teritorijos situacijos analizei naudojama statistinė informacija apie ŽRVVG atstovaujamos teritorijos gyventojus 2011 m.											
ŽRVVG atstovaujamos teritorijos gyventojų skaičius iš viso:		Pagal amžių				Pagal lytį		Pagal užimtumą			
		Iki 40 m. (įskaitytinai)				vyrų	moterys	dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius)	savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą	bedarbiai (išskyrus gaunančius senatvės pensiją; nedirbančius dėl negalios)	gaunantys senatvės pensiją
Pagal amžių	Iki 40 m. (įskaitytinai)	31 656				16 613	15 043	x	x	x	x
Pagal lytį	vyrų	x				34 051	x	x	x	x	x
	moterys	x				x	37 368	x	x	x	x
Pagal užimtumą	dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius)	x	x	x	x	x	x	24 800	x	x	x
	savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą	x	x	x	x	x	x	x	1 768	x	x
	bedarbiai (išskyrus gaunančius senatvės pensiją arba nedirbančius dėl negalios)	x	x	x	x	x	x	x	x	6 200	x
	gaunantys senatvės pensiją	x	x	x	x	x	x	x	x	x	15 416
Statistinės informacijos šaltiniai ir metai		2011 m. duomenys: - Pagal amžių: Šaltinis: http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles19 ; - Pagal lytį: Šaltinis: http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1353&status=A ; - Pagal užimtumą: - dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius): Šaltinis: http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=7076d8ca-fd8d-400e-9db7-ab9bd081d402 ;									

	<ul style="list-style-type: none"> - savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą: Šaltinis: VMI duomenys, www.vmi.lt/cms/gyventojai; - bedarbiai (išskyrus gaunančius senatvės pensiją arba nedirbančius dėl negalios): Šaltinis: http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1876&status=A; - gaunantys senatvės pensiją. Šaltinis: Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos raštas 2016-12-29 Nr. (12.6)I-7372.
Paaiškinimai	

2 priedas

ŽRVVG atstovaujamos teritorijos situacijos analizei naudojama statistinė informacija apie ŽRVVG atstovaujamos teritorijos gyventojus 2013 m.											
ŽRVVG atstovaujamos teritorijos gyventojų skaičius iš viso:		Pagal amžių				Pagal lytį		Pagal užimtumą			
		Iki 40 m. (įskaitytinai)				vyrų	moterys	dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius)	savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą	bedarbiai (išskyrus: gaunančius senatvės pensiją; nedirbančius dėl negalios)	gaunantys senatvės pensiją
Pagal amžių	Iki 40 m. (įskaitytinai)	29 766				15 648	14 118	x	x	x	x
Pagal lytį	vyrų	x				33 146	x	x	x	x	x
	moterys	x				x	36 233	x	x	x	x
Pagal užimtumą	dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius)	x	x	x	x	x	x	25 100	x	x	x
	savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą	x	x	x	x	x	x	x	1 599	x	x
	bedarbiai (išskyrus gaunančius senatvės pensiją)	x	x	x	x	x	x	x	x	5 800	x

	pensiją arba nedirbančius dėl negalios)									
	gaunantys senatvės pensiją	x	x	x	x	x	x	x	x	14 936
Statistinės informacijos šaltiniai ir metai	<p>2013 m. duomenys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pagal amžių: Šaltinis: http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles19; - Pagal lytį: Šaltinis: http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1353&status=A; - Pagal užimtumą: <p>-dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius): Šaltinis: http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=7076d8ca-fd8d-400e-9db7-ab9bd081d402;</p> <ul style="list-style-type: none"> - savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą: Šaltinis: VMI duomenys, www.vmi.lt/cms/gyventojai; - bedarbiai (išskyrus gaunančius senatvės pensiją arba nedirbančius dėl negalios): Šaltinis: http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1876&status=A; - – gaunantys senatvės pensiją. Šaltinis: Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos raštas 2016-05-31 Nr. (12.6)I-3276. 									
Paaiškinimai										

3 priedas

ŽRVVG atstovaujamos teritorijos situacijos analizei naudojama statistinė informacija apie ŽRVVG atstovaujamos teritorijos gyventojus 2015 m.											
ŽRVVG atstovaujamos teritorijos gyventojų skaičius iš viso:		Pagal amžių				Pagal lytį		Pagal užimtumą			
		Iki 40 m. (įskaitytinai)				vyrų	moterys	dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius)	savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą	bedarbiai (išskyrus: gaunančius senatvės pensiją; nedirbančius dėl negalios)	gaunantys senatvės pensiją
Pagal amžių	Iki 40 m. (įskaitytinai)	28 671				15 077	13 594	x	x	x	x
Pagal lytį	vyrų	x				32 466	x	x	x	x	x
	moterys	x				x	35 335	x	x	x	x
Pagal užimtumą	dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius)	x	x	x	x	x	x	25 200	x	x	x
	savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą	x	x	x	x	x	x	x	2 041	x	x

	bedarbiai (išskyrus gaunančius senatvės pensiją arba nedirbančius dėl negalios)	x	x	x	x	x	x	x	x	4 500	x
	gaunantys senatvės pensiją	x	x	x	x	x	x	x	x	x	14 480
Statistinės informacijos šaltiniai ir metai	<p>2015 m. duomenys:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pagal amžių: Šaltinis: http://osp.stat.gov.lt/temines-lenteles19; - Pagal lytį: Šaltinis: http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1353&status=A; - Pagal užimtumą: - dirbantys (išskyrus savarankiškai dirbančiuosius): Šaltinis: http://osp.stat.gov.lt/web/guest/statistiniu-rodikliu-analize?portletFormName=visualization&hash=7076d8ca-fd8d-400e-9db7-ab9bd081d402; - savarankiškai dirbantys pagal verslo liudijimą: Šaltinis: VMI duomenys, www.vmi.lt/cms/gyventojai; - bedarbiai (išskyrus gaunančius senatvės pensiją arba nedirbančius dėl negalios): Šaltinis: http://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize?id=1876&status=A; - gaunantys senatvės pensiją. Šaltinis: Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos raštas 2016-05-31 Nr. (12.6)I-3276. 										
Paaiškinimai											